

Mo'karon apojoma'san Uwapo torupamy

Ero kareta enapa mo'ko iru'pyn oka meronenymbo Lukas 'wa tymero man. Ero kareta ta mo'karon Jesus napojoma'san we'i'san ekari'san. Moro i'waine mo'ko Tamusi a'kary apo'i'po, moro one wara kapu taka mo'ko Jopoto Jesus wyto'po, moro koromono wonatopo poty'po ewa'matopo kurita o'kapy'san otykon ekari'san enapa (Mo'karon apojoma'san 1-2). Mo'ko Petrus poko, mo'karon Jerusalem po Tamusi na'nanopy'san poko enapa oty ekari'san (Mo'karon apojoma'san 3-12). Moro wyino ro moro o'to Paulus we'i'po, moro one wara i'wa moro iru'pyn oka aripapyry ekari'san.

Mo'karon apojoma'san we'i'san ekari'san ro rypo ero kareta. Mo'ja ro mo'ko Jopoto Jesus Kristus na'mo'po amaminano wyto'po ekarityry 'se 'ne ka'tu rapa te man. Pa'poro ero nono tu'ponokon kari'na 'wano me moro iru'pyn oka wairy amyikapojan mo'ko Lukas.

Ero kareta wota'saka'san

1:1 - 6:7 Jerusalem po moro iru'pyn oka wotaripapyry

6:8 - 9:31 Judea 'wa, Samaria 'wa, Galilea 'wa enapa moro iru'pyn oka wotaripapyry

9:32 - 12:25 Antioki 'wa moro iru'pyn oka wotaripapyry

13:1 - 16:5 Asia 'wa moro iru'pyn oka wotaripapyry

16:6 - 19:20 Griek yinonory 'wa moro iru'pyn oka wotaripapyry

19:21 - 28:31 Rome 'wa moro iru'pyn oka wotaripapyry

Moro Tamusi wykatopombo

¹ Teofilus, moro koromono ykaretary simeron pa'poro o'to tywairy a'mo'po poko Jesus 'wa, pa'poro i'wa kari'na

emepa'san poko enapa, ² kapu taka awo'nuku'po 'wa ro. Moro tawo'nukuru uwaporo te Tamusi a'kary pori'tory ta takari'se i'wa man one wara mo'karon tynapojomarykon me tynapo'i'san wairy man. ³ Mo'karon 'wa ro enapa moro tywota'karyka'po wyino pyime otykon ke nuro tywairy tamyikapo i'wa man. Oko-kari'na kurita ta pyimemboto tywosenepe i'waine man. Torupa i'wa mandon moro Tamusi nundymary poko.

⁴ O'wino me imaroine ta'ta, ika'po i'waine Jerusalem wyino ito'pa iwaito'ko'me. Ika'po: “Moro o'waine ynekarity'pombo yjummy wykatopombo imomo'toko. ⁵ Johanes 'wa irombo tuna ke mo'karon kari'na tatyka mandon. Amyjaron te pyime 'ne waty amykon kurita pa'po me Tamusi a'kary ke tatyka maita'ton.”

Jesus awo'nukuru kapu taka

⁶ Mo'karon Jesus ekosa ata'nanopy'san woturupo'san i'wa: “Jopoto, erome te mo'karon Israel pajanyombo mundymapotan rapa amy aseke ijopotorykon 'wa?”

⁷ Irombo te ika'po i'waine: “One wara a'ta oty wo'kapyry man Papa aina man. Ajainaine kapyn man moro ukutyry. ⁸ Mepana'tomata'ton te, mo'ko Tamusi a'kary wopy'po mero otu'ponakaine. Yjekary amyikapon-amon me maita'ton Jerusalem po, pa'poro wararo Judea po, pa'poro wararo Samaria po enapa, ero nono y'maty'po 'wa ro.”

⁹ Moro wara ika'ma'po wyino inenerykon mero kapu taka awo'nuku'po. Amy kapurutu notaka iwonekepy'po.

¹⁰ Onu'ka'pa kapu taka itory enery jako noro i'waine, typo roten oko wokryryjan we'i'san ekosaine tamu'namon wo'mynano ta. ¹¹ Mo'karon wyka'san ro: “Galilea

1:4 Lukas 24:49 1:5 Mateus 3:11, Markus 1:8, Lukas 3:16, Johanes 1:33

1:8 Mateus 28:19, Markus 16:15, Lukas 24:47-48 1:9 Markus 16:19, Lukas

24:50-51 1:10 Lukas 1:1-4

ponokon wokryjan, o'tono'me ko moro po noro mo'po'saton kapu 'wa? Mo'ko awyinoine kapu taka awo'nuku'po Jesus kyno'tan rapa moro kawonaka tytory ene'po wara enapa o'waine.”

¹² Irombo Jerusalem 'wa iwerama'san rapa, moro oleif paty wypy wyino. O'win dusun apo ko'po kapyn moro wypy man Jerusalem wyino. ¹³ Irombo Jerusalem taka tywo'my'san mero, moro tywaito'kon poto 'su apuru'po taka ito'san kawonaka. Mo'karon moro po aitonon me ro kynatokon Petrus, Johanes, Jakobus, Andreas, Filipus, Tomas, Bartolomeus, Mateus, mo'ko Alfeo ymuru Jakobus, mo'ko o'wo'matonon a'sakarymbo Simon, mo'ko Jakobus ymuru Judas enapa. ¹⁴ Inaron ro pa'poro o'kapyn roten o'win tywonumengarykon ta Tamusi 'wa kynauranatokon. Amykon worryijan enapa imaroine kynatokon. Mo'ko Jesus sano Maria, mo'karon ipiryjan enapa imaroine kynatokon.

Judas y'petakan

¹⁵ Amy kurita te Petrus awomy'po mo'karon ta'sakarykon ra'na. O'win-to'imamboto o'win-kari'na iwairy taro mo'karon ata'nanopy'san kynatokon. Petrus wyka'po: ¹⁶ “Yja'sakarykon, moro imero'po, moro penaro David 'wa Judas poko mo'ko Tamusi a'kary nekari'po'pombo wo'kapyry ro tywaije man. Judas 'wa waty oma takari'se nan mo'karon Jesus apyinamon 'wa. ¹⁷ Ka'sakarykon me tu'ku man. Moro kynikapyrykon amaminano wota'saka'po amy enapa tyka'se i'wa tywaije man. ¹⁸ Irombo te amy nono'membo tapeka'se i'wa tywaije man moro tyja'wany epe'po poko. Irombo tombata'po tywoma tywaije man. Tywotuweseka tywaije man. Pa'poro imero uwembombo tywo'se tywaije man

kurandonaka. ¹⁹ Moro tota tywaije man pa'poro mo'karon Jerusalem po amandonon 'wa. Moro nono ro tajato i'waine man aseke taurangon ta Akeldama me. Moro tauro'po man: Mynu pan nono. ²⁰ Moro ware karetery ta irombo tymero man:

“Oro moro iwaitopo nipononge'nen. Oro amy paio ipo emamy'pa nainen.”

“Tymero enapa man:

“Oro amy terapa i'petakan me nainen oty enenen me.”

²¹ “Kokosaine mo'ko Jopoto Jesus a'ta, mo'ko Johanes 'wa etyka'po wyinombo ro moro awo'nuku'po 'wa ro, amykon wokryryjan tyweramapo'se mandon kymaroine. ²² Mo'karon wyino ro o'win amy apyiry man moro awomy'po amyikaponen me iwaito'me kymaroine.”

²³ Irombo oko amykon aro'san i'waine uwaponaka: mo'ko Barsabas tatynen Josef (Justus me enapa kynejatokatokon), mo'ko Matias maro. ²⁴ Irombo ero wara aurana'san Tamusi 'wa: “Amoro, Jopoto, pa'poro turu'ponano muku'sa. Na'na 'wa iro ke uku'poko nokypan 'se awairy mojan okonokon wyino, ²⁵ moro Judas nino'po apojonano emamin ka'tome. Judas 'wa irombo moro amaminano tyno man moro tywaitopo 'wa tytoto'me.”

²⁶ Irombo tymeramon tapusikiri emapoty'san i'waine. Iwara ro mo'ko Matias ekarity'po moro amaminano apyinen me. Mo'karon ainapatoro itu'ponaka o'win apojoma'san apyimy taka a'myka'po i'waine.

2

Mo'ko Tamusi a'kary wopyry

¹ Moro koromono wonatopo poty'po ewa'matopo kurita tunda'po mero, pa'poro tywota'nano'se kynatokon. ² Irombo typo roten kapu wyino amy oty mory wopy'po, pepeito tam'po'kory mory wara imero. Moro iwotandy'moto'kon auto a'no'ka'po imero moro oty mory 'wa. ³ Irombo wa'to ka'muru'makon wara otykon wosenepo'san i'waine. Pa'poro iwe'i'san mero itu'ponakaine morokon otykon wotaripapy'san. ⁴ Irombo Tamusi a'kary 'wa i'namoro'san. Ukuty'non roten auranano ta tauranarykon a'mo'po i'waine, Tamusi a'kary 'wa tauranano'porykon wararo.

⁵ Moro jako Jerusalem po pa'poro ero nono tu'ponokon aito'kon wyino opy'san Tamusi nendonamon Simosu kynatokon. ⁶ Moro oty mory wota'po mero, pyime kari'na wota'nanopy'san. Poto me imero iwonumenga'san, pa'poro aseke taurangon ta auranarykon etary ke ty'waine. ⁷ I'narangapo'san moro oty 'wa. Irombo ika'san: “Galilea ponokon kapy'n pa'poro mo'karon auranatonon nandon? ⁸ One wara ko iro ke pa'poro aseke kaurangon ta auranarykon kysetaton? ⁹ Partie ponokon me, Medië ponokon me, Elam ponokon me, Mesopotamie ponokon me, Judea ponokon me, Kapadosi ponokon me, Pontus ponokon me, Asia ponokon me, ¹⁰ Frigie ponokon me, Panfili ponokon me, Egypte ponokon me, Sirene wyino amandonon Libie ponokon me, Rome ponokon otawatonton me, ¹¹ Simosu me, Simosu me atypo'san me, Kreta ponokon me, Arabi ponokon me enapa pa'poro aseke kaurangon ta auranarykon kysetaton, one wara Tamusi 'wa potonon otykon kapy'san poko.”

¹² Pa'poro iwe'naranga'san. One wara paio moro oty poko tywonumengarykon anukuty'pa iwe'i'san.

Ika'san: “Oty 'ne ko ero nan?” ¹³ Amykonyombo te kynauno'po'satokon. Kyngatokon: “Tywetynje mandon.”

Petrus auranary

¹⁴ Irombo te Petrus awomy'po mo'karon ainapotoro itu'ponaka o'win apojoma'san maro. Mo'ja aurana'po i'waine: “Yja'sakarykon Simosu, pa'poro Jerusalem po aitonon enapa, ero ukutyry 'se wa o'waine. Iru'pa koro yjauran 'wa epanamatoko. ¹⁵ Mojan tywetynje anekanopyrykon irombo etymy'pa mandon. Kokoro noro man. Okupa'en-to'ima juru man. ¹⁶ Mo'ko Tamusi auran uku'ponen Joel wykatopombo te ero man:

¹⁷ “Morokon irombo ro kurita ero wara kynaitan, kynganon Tamusi. Yja'kary a'si'ko sytake pa'poro kari'na tu'ponaka. Irombo mo'karon omurukon, ajemyirykon yjauranyombo uku'pota'ton. Mo'karon ara'nanokon pyitonon 'wa otykon kynosenepota'ton. Mo'karon uwapoto'san kynone'po'ta'ton. ¹⁸ Mo'karon ppyitorykon tu'ponaka, mo'karon yjemyijarykon tu'ponaka enapa morokon kurita yja'kary amy sytake. Irombo yjauranyombo uku'pota'ton. ¹⁹ Anumengaponamon otykon senepotake kawo kapu poko. Po'po ero nono tu'po potonon otykon senepotake. Mynu kynaitan. Wa'to kynaitan, to'kyine imero. ²⁰ Moro weju imero kynewa'rumandan. Moro nuno mynu me imero kynaitan. Moro wara kynaitan moro poto 'su, taweijen mo'ko Jopoto wo'topo kurita uwaporo. ²¹ Irombo mero pa'poro mo'ko Jopoto ety ejatonen tunenje kynaitan uta'no wyino.”

²² “Yja'sakarykon, Israel pajanyombo, ero yjauran 'wa epanamatoko! Amy tynemoky'po wokyry me mo'ko Nasaret pono Jesus wairy aseke Tamusi 'wa tanepo man. Ita irombo tamamina man anumengaponamon kapu wyinono otykon, potonon pori'tonano enepoto'me ara'naine. Aseke waty morokon muku'saton. ²³ Aseke ro Tamusi 'wa tyjembo me tywaije man mo'ko Jesus yry man ajainakaine. Penaro terapa tuku'se tywaije Tamusi 'wa man. Irombo wakapu poko typokapo o'waine man tyja'wangamon kari'na 'wa. ²⁴ Tamusi 'wa te iromby'san wyino tawongapo rapa man. Morokon iromby'po je'tun taike'ka i'wa man. Moro tyromo'se aino 'wa mo'ja ro apyiry tupi me tywaije man. ²⁵ David irombo ipoko kynganon:

“Mo'ko Jopoto yjenuru ta roten man. Mo'ko ro yjapo'tun wyino man, ywomapotyry pona. ²⁶ Iro ke ro yturu'po tawa'pore man. Yndary kynominojan. Yja'mun pairo tywotunendopo amy epotan Tamusi momokyry ta. ²⁷ Yja'kary anino'pa irombo mana mo'karon iromby'san waitopo po. Mo'ko ajety awonganen apyitory anuta'kapo'pa mana. ²⁸ Amano emary menepoi y'wa. Moro yjekosa awairy poto me yjewa'poroan.”

²⁹ “Yja'sakarykon, iru'pyn po kysuku'saton mo'ko ky-tangon David romby'po, unemy'po enapa. Erome noro moro itu'mun kokosaine man. ³⁰ Amy Tamusi auran uku'ponen me tywaije man. Tamusi 'wa amy typarymbo andy'mory man tuku'se i'wa man moro tapo'nymbo tu'po. Aseke toty ejatory ta moro wara Tamusi tyka

2:23 Mateus 27:35, Markus 15:24, Lukas 23:33, Johannes 19:18
2:25 Ware 16:8-11 (LXX)

2:24 Mateus

28:5-6, Markus 16:6, Lukas 24:5

tywaije man. ³¹ David 'wa penaro ro tone terapa tywaije man one wara aire oty wairy man. Iwara ro mo'ko Mesias awomyry man rapa takari'se i'wa man. Mo'karon iromby'san waitopo 'wa ino'pa iwairy man, ikota'pa moro ija'mun wairy man enapa takari'se i'wa man. ³² Mo'ko Jesus ro Tamusi 'wa tawongapo rapa man. Moro amyikaponamon me pa'poro na'na man. ³³ Tawonga ro man Tamusi apo'tun wyinonaka. Irombo Tamusi a'kary tapyije i'wa man tyjumy wyino, ika'pombo wara ro. Mo'ko ro tyje i'wa man. Moro ro meneton. Metaton enapa. ³⁴ David 'ne ro irombo awomy'pa tywaije man kapu taka. Aseke ro tyka man:

“Tamusi nykai mo'ko Yjopotory 'wa: 'Yjapo'tun wyino atandy'moko, ³⁵ mo'karon ajenono'namon yry 'wa ro y'wa apupuru apo'ny me.’ ”

³⁶ “Iro ke ro iru'pyn po ero ukutyry man pa'poro mo'karon Israel pajanyombo 'wa: Mo'ko Jesus, mo'ko wakapu poko anipoka'san, Tamusi 'wa Jopoto me, Mesias me enapa tyje man.”

³⁷ Ero eta'po mero ituru'san 'wa imero iwo'san. Irombo Petrus 'wa, mo'karon amykon terapa apojoma'san 'wa enapa ika'san: “Na'na a'sakarykon, o'to ko na'na naitan?”

³⁸ Irombo Petrus wyka'po i'waine: “Ajemamyrykon u'matoko. Pa'poro awe'i'san mero asetykapotoko Jesus Kristus ety ta, oja'wanykonymba wo'kato'me. Irombo mero mo'ko Tamusi a'kary mapyita'ton. ³⁹ O'wanokon me irombo moro Tamusi wykatopombo man, o'makon 'wano me, paporo mo'karon ty'wa mo'ko Kyjopotorykon Tamusi niko'marykon man tysenokon 'wano me enapa.”

⁴⁰ Pyime noro Petrus aurana'po moro oty amyikaponen me. Irombo uru'san imero i'wa: "Opano'potoko mo'karon tyja'wangamon kari'na wyino."

⁴¹ Mo'karon Petrus auran amyikanamonymbo wose-tykapo'san. Moro kurita ro oruwa dusun iwairy taro kari'na we'i'san Kristus wyinonokon me.

Mo'karon koromonokon Kristus wyinonokon

⁴² Mo'karon apojoma'san nyry omepano ta iweja'nakato'kon kynakon. Ase'wa iwota'nano'to'kon kynakon. Ase'wa iwendameto'kon kynakon. Auranato'kon enapa kynakon Tamusi 'wa. ⁴³ Tamusi emaminatopo kynakon mo'karon apojoma'san ta, pyime potonon anumengaponamon kapu wyinonokon otykon enepoto'me i'waine. Iwara pa'poro kari'na 'wa Tamusi nendotopo kynakon. ⁴⁴ Pa'poro mo'karon Kristus wyinonokon wota'nano'topo kynakon ase'wa. Pa'poro tywe'i'san mero ase'wa totyrykon aripa'topo i'waine kynakon. ⁴⁵ Totyrykonymbo ekaramatopo i'waine kynakon. Irombo moro epetyombo ekandopo i'waine kynakon mo'karon oty'non 'wa, enekeine ro. ⁴⁶ Kurita wararo ase'wa iwota'nano'to'kon kynakon moro Tamusi auty ta. Autokon po ase'wa iwendameto'kon kynakon. Tawa'pore iwendameto'kon kynakon. E'i'pa 'ne iwaito'kon kynakon. ⁴⁷ Tamusi ety awongatopo i'waine kynakon. Pa'poro mo'karon kari'na 'wa typyne iwaito'kon kynakon. Kurita wararo Tamusi 'wa mo'karon uta'no wyino tynunemyrykon apyimangatopo kynakon.

3

Amy iwajakuta'po kura'mary

¹ O'wino me Petrus wyto'po Johanes maro moro Tamusi auty 'wa koine, oruwa juru a'ta. Moro juru ta ro mo'karon Simosu Tamusi 'wa kynauranaton. ² Moro po ro amy tywoma'po poro iwajakuta'po wokyry kynakon. Kurita wararo arotopo kynakon moro Tamusi auty penary, moro 'Kurano Pena' me kynejatojaton iro 'wa. Pyrata poko iwe'pimatopo kynakon mo'karon Tamusi auty taka o'mytonon 'wa.

³ Irombo moro Tamusi auty taka Petrus, Johanes wo'myrykon ene'po mero ty'wa, pyrata poko iwe'pima'po i'waine. ⁴ Irombo onu'ka'pa imero Petrus wo'poty'po i'wa Johanes maro. Ika'po i'wa: "Na'na 'wa o'po'ko."

⁵ Irombo iwo'poty'po i'waine. Tainary'tory ekano'sakon i'waine. ⁶ Petrus wyka'po te: "Amu'nymbo, ika'mi'po enapa waty man yjekosa. Moro yjekosa aitoto oty te syja o'wa: Mo'ko Nasaret pono Jesus Kristus ety ta ajawongo! Itopo'ko!"

⁷ Irombo ainary apo'tun poko apo'i'po i'wa. Awonga'po i'wa. O'win wytory imero morokon ipupuru, morokon ima'kariry wepori'toma'san. ⁸ Ta'po'ne awomy'po. Itopoty'po! Imaroine moro Tamusi auty taka iwo'my'po tywota'porombotyry ta, Tamusi ety awongary ta.

⁹ Pa'poro mo'karon moro po ata'nanopy'san 'wa moro itopotyry, moro i'wa Tamusi ety awongary ene'po. ¹⁰ Irombo moro 'Kurano Pena' tatynen Tamusi auty penary po tandy'po pyrata poko e'pimatotombo me iwairy ukuty'po i'waine. Enuta'san imero. Iwe'naranga'san enapa moro wara iwe'i'po poko.

Petrus auranary moro Tamusi auty ta

¹¹ Mo'ko Petrus, mo'ko Johanes enapa aninonda'paine mo'ko wajaku panyombo kynakon. Tywe'naranga imero mo'karon kari'na wetururuka'san itu'ponakaine moro Salomo ety tano Tamusi auty pery po. ¹² Moro ene'po

mero, Petrus wyka'po i'waine: “Yja'sakarykon, Israel pajanyombo, o'tono'me ko moro oty ajenumengapojaton? O'tono'me ko onu'ka'pa na'na 'wa mo'po'saton? Aseke typori'tory 'wa ka'tu, aseke na'na we'pimary 'wa ka'tu mo'se wokyry awongapo'po mekano'saton na'na 'wa?¹³ Mo'ko Abraham tamusiry, mo'ko Isak tamusiry, mo'ko Jakob tamusiry, mo'ko kytangon tamusiry 'wa ro mo'ko tyyitory Jesus ety tawonga imero man. Mo'ko Jesus ro o'waine takarama tywaije man. Mo'ko Pilatus embata turumena o'waine tywaije man, inondary man yry'pombo se'me i'wa.

¹⁴ “O'waine te mo'ko Tamusi wyinono tamamboren turumena man. Tywoturupo mandon amy kari'na woenyombo nondato'me i'petakan me. ¹⁵ Iwara mo'ko amano taka kari'na aronen tywopo o'waine man. Tamusi 'wa te iromby'san wyino tawongapo rapa man. Moro amyikaponamon me ro na'na man. ¹⁶ Mo'ko Jesus ety amyikai ro mo'se anenerykon, anukutyrykon wokyry. Iro ke ro moro ety nipori'tomai. Mo'ko Jesus amyikary ro nikura'mai. Moro ro pa'poro menejaton.

¹⁷ “Yja'sakarykon, suku'sa mo'ko Jesus wo'po o'waine, mo'karon ajopotorykon 'wa enapa, anukuty'pa awe'i'san ke. ¹⁸ Tamusi 'wa te pa'poro mo'karon tauran uku'ponamonymbo 'wa takari'po tywaije man mo'ko Mesias me tynyry man wota'karykary man. Moro wara ro tyka'po i'wa man. ¹⁹ Iro ke ro moro ajemamyrykon u'matoko. Tamusi 'wa atu'matoko, oja'wanykonymbo kato'me. ²⁰ Irombo Tamusi aja'karykon eremapotan. Mo'ko o'wanokon me tynyry'po Mesias Jesus emo'tan. ²¹ Kapu ta mo'ko Jesus wairy man pa'poro asery me oty yry man 'wa ro rapa Tamusi 'wa. Moro poko ro

3:13 Exodus 3:15 3:14 Mateus 27:15-23, Markus 15:6-14, Lukas 23:13-23, Johanes 19:12-15

penaro terapa mo'karon tauran uku'ponamonymbo typyitorykon tauranano'po Tamusi 'wa man.

²² “Moses tyka man: ‘Mo'ko Ajopotorykon Tamusi yjawonga'po wara enapa amy tauran uku'ponen awongatan aja'sakarykon ra'na. Pa'poro o'to ikary 'wa ro awepanamarykon man. ²³ Irombo ero wara kynaitan: Pa'poro mo'ko Tamusi auran uku'ponen 'wa epanamapyn kari'na uta'kary man awyinomboine.’ ²⁴ Samuel 'wa ro rypo, pa'poro mo'karon iwena'po ta opy'san Tamusi auran uku'ponamon 'wa enapa morokon erome o'ka'tonon otykon takari'se man. ²⁵ Amyjaron mo'karon Tamusi auran uku'ponamonymbo pajanyombo me mandon. Moro atangonymbo 'wa Tamusi wykatopombo o'wanokon me man. Abraham 'wa waty tyka nan: ‘Mo'karon apajangonymbo pa'poro ero nono tu'ponokon kuranondoponamon me kynaita'ton.’ ²⁶ O'waine na'nen Tamusi 'wa mo'ko typyitory tane'po man, akuranondoto'ko'me i'wa, awotu'ma'sando oja'wanykonyombo wyino.”

4

O'to mo'karon Simosu jopotorykon wykary

¹ Mo'karon kari'na apyimy 'wa Petrus, Johanes auranarykon jako noro mo'karon Tamusi pokonokon, mo'ko Tamusi auty erangon jopotory, mo'karon Saduse wopy'san iwetoine. ² Tare'ke imero kynatokon, mo'karon okonokon apojoma'san 'wa mo'karon kari'na emepary ke iromby'san awomyry man poko Jesus awomy'po ke. ³ Irombo apo'i'san i'waine. Moro yja'wangon kari'na aru'katopo taka aru'kapo'san i'waine. Moro po ro emangapo'san i'waine, iko'mamy'po ke terapa. ⁴ Pyime te mo'ko Kristus ekary etanamonymbo we'i'san Kristus

wyionokon me. Iwara ainatone dusun iwairy taro pa'poro mo'karon Kristus wyionokon we'i'san.

⁵ Irombo koro'po mo'karon Simosu jopotorykon, mo'karon uwapoto'san, mo'karon Tamusi kareтары uku'namon enapa wota'nanopy'san Jerusalem po, ⁶ mo'ko Tamusi pokonokon jopotory Anas maro, Kajafas, Johanes, Aleksander maroine, pa'poro mo'ko Tamusi pokonokon jopotory omorykon maro enapa. ⁷ Irombo mo'karon apojoma'san ene'po'san i'waine owarira'naka. Iwoturupo'san i'waine: “Otypan pori'tonano ta ko, otypan atywano ta ko mo'ko iwajakuta'po mikura'maton?”

⁸ Tamusi a'kary 'wa ty'namoro Petrus wyka'po i'waine: “Jopotokon, na'na uwapotorykon, ⁹ na'na 'wa erome maturupojaton mo'ko wajaku panyombo 'wa iru'pyn oty epyry'po poko, oty 'wa ikura'ma'po poko. ¹⁰ Pa'poro iro ke o'waine, pa'poro Israel pajanyombo 'wa enapa ero ukutyry man: mo'se wokyry ero po tywekura'ma ajekosaine man mo'ko Nasaret pono Jesus Kristus ety ta. Mo'ko ro miwoposen wakapu poko. Tamusi 'wa te tawongapo rapa man iromby'san wyino. ¹¹ Mo'ko ro moro auto pori'tomanen topu me man. O'waine ro rypo auto amynamon me turumena tywaije man. ¹² Mo'ko aina roten ajunemyrykon man uta'no wyino. Amy rapa atywano irombo yry'pa kapu upi'no tywaije man kari'na ra'na kunendo'ko'me uta'no wyino.”

¹³ Enari'ma Johanes maro Petrus auranary ene'po mero, omepa'non me, amorepa'non me iwairykon ukuty'po mero enapa, mo'karon aurangon etanamonymbo enuta'san imero. Jesus maro ytopo'tononymbo me ukuty'san rapa i'waine. ¹⁴ O'to paio te imero tykarykon upijatokon, mo'ko

ikura'ma'po wokyry enery ke ty'waine ekosaine. ¹⁵ Irombo kurandonaka rapa aropo'san i'waine moro tywota'nanoto'kon wyino. Irombo ase'wa iworupa'san. ¹⁶ Ika'san: “O'to ko mojan wokyryjan kysyta'ton? I'waine irombo amy poto pore pori'tonano enepo'po uku'saton pa'poro mo'karon Jerusalem ponokon. Onapi me moro pori'tonano ekarityry kysupijaton. ¹⁷ Mo'ja ro mo'karon kari'na ra'na ero oka wokarory pona te mojan wokyryjan kysity'ka'masen, Jesus ety ejatory ta noro amy paio kari'na erupary pona.”

¹⁸ Iko'mapo'san rapa i'waine. Ika'san i'waine, moro Jesus ety anejato'pa paio noro iwaito'ko'me, amy paio noro anemepa'pa enapa iwaito'ko'me ipoko. ¹⁹ Petrus 'wa te ejuku'san Johanes maro. Ika'san i'waine: “Amyjaron terapa aseke uku'toko otypan wairy Tamusi embata iru'pa 'ne: moro o'waine na'na wepanamary, moro Tamusi 'wa na'na wepanamary te ka'tu? ²⁰ Na'na irombo ity'me tywairy upijan morokon tynene'san, tyneta'san otykon poko.” ²¹ Mene 'ne ka'tu rapa ity'ka'ma'ma'san mero ty'waine, inonda'san mo'karon Tamusi pokonokon jopotorykon 'wa. Amy oma anepory'pa iwe'i'san ipoky'mapoto'ko'me, mo'karon kari'na apyimy poko tanarike tywairykon ke. Pa'poro kari'na irombo moro o'kapy'po oty poko Tamusi ety awongatokon. ²² Mo'ko poto pore pori'tonano nikura'ma'po wokyry irombo oko-kari'na siriko ko'po terapa kynakon.

Pori'tonano poko aturupono

²³ Tynonda'san mero, ta'sakarykon 'wa mo'karon apojoma'san wyto'san, pa'poro morokon Tamusi pokonokon jopotorykon, mo'karon uwapoto'san wykato'konymbbo ekari'se. ²⁴ Morokon eta'san mero ty'waine, asewara imero Tamusi 'wa mo'karon a'sakarykon aurana'san.

Ika'san: “Jopoto, pa'poro itanokon maro ro kapu, nono, parana ka'nenymbo! ²⁵ Mo'ko apyitory David yndary ta mo'ko aja'kary ero wara tauranano'po o'wa man:

“O'tono'me ko mo'karon kari'na apyimykon natamiromo'katon? O'tono'me ko aronge roten otykon poko nonumengaton? ²⁶ Mo'karon ero nono jopotorykon kynawonjaton, warinu ka'se tytoto'ko'me. Mo'karon aito'kon undymanamon kynota'nano'saton Tamusi weto tytoto'ko'me, mo'ko Mesias me inapo'i'po weto enapa.”

²⁷ “Iporo ro irombo ero aitopo ta mo'ko awyinono apyitory me anapo'i'po Jesus weto tytoto'ko'me tywota'nano'se tywajje mandon mo'ko Herodes mo'ko Pontius Pilatus maro, mo'karon Simosu me e'i'non maro, mo'karon Israel pajanyombo maro enapa. ²⁸ Morokon penaro terapa apori'tory ta, anisanory ta enapa awykato'konyombo tyka'se i'waine man. ²⁹ Erome enapa, Jopoto, eneko moro i'waine na'na ty'ka'mary. Apyitorykon te epano'ko enari'ma imero ajauranyombo ekari'to'me. ³⁰ Ajainary ityngako, kari'na kura'mato'me, potonon anumengaponamon kapu wyinonokon otykon enepoto'me enapa mo'ko awyinono apyitory Jesus ety ejatory poko.”

³¹ Tamusi 'wa aurana'ma'san mero moro iwota'nano'to'kon wesakamapoty'po imero. Pa'poro iwe'i'san mero Tamusi a'kary 'wa i'namoro'san. Irombo enari'ma imero moro Tamusi auranymbo ekarityry a'mo'po i'waine.

Mo'karon Kristus wyinonokon emamyry

4:24 Exodus 20:11, Nehemia 9:6, Ware 146:6

4:25 Ware 2:1-2 (LXX)

4:27 Lukas 23:7-11, Mateus 27:1-2, Markus 15:1, Lukas 23:1, Johanes 18:28-29

³² Pa'poro mo'karon Kristus wyinonokon turu'san o'win kynakon. O'win a'kanano kynakon. Amy paio enapa ty'wano me roten amy totyry anekarity'pa kynakon. Pa'poro te morokon totyrykon yjatokon ase'wa ty'wanokon me. ³³ Poto 'su pori'tonano maro mo'karon apojoma'san 'wa mo'ko Jopoto Jesus awomy'po rapa amyikapo'po. Tamusi 'wa poto me imero tyturu'popory yry'po pa'poro i'waine. ³⁴ Amy paio enapa omi ta e'i'pa kynakon ira'naine. Pa'poro mo'karon tyinonokamon, tautynamon 'wa moro tyinonory, tauty pai ekaramatopo kynakon. Irombo morokon tynekarama'san epe'san ytopo i'waine kynakon ³⁵ mo'karon apojoma'san pupurukon po. Mo'karon 'wa terapa ekandopo kynakon mo'karon kari'na 'wa, enekeine ro.

³⁶ Iwara ro amy Josef tatynen kynakon, mo'ko Barnabas me mo'karon apojoma'san kynejatokatokon inoro. Moro Barnabas tauro'po man: kari'na pana'tomanen. Amy Tamusi pokonokon pyitory mo'ko kynakon, amy Siprus po oma'pombo. ³⁷ Tyinonoke kynakon. Moro nono ekarama'po ro i'wa. Irombo moro epe'po yry'po i'wa mo'karon apojoma'san pupurukon po.

5

Ananias Safira maro

¹ Irombo amy Ananias tatynen wokory 'wa mo'ko typyty Safira maro amy nono ekarama'po. ² Moro tynekarama'po epe'po wyino amy pina'po i'wa ty'wano me. Mo'ko ipyty ro rypo moro uku'sakon. Irombo moro tynipina'po a'sakarymbo yry'po i'wa mo'karon apojoma'san pupurukon po. ³ Petrus wyka'po te: “Ananias, o'tono'me ko mo'ko Satan 'wa matapyipoi Tamusi a'kary emu'mato'me o'wa, moro nono epe'po amy pinato'me

o'wa? ⁴ Ekaramary uwaporo ajotyry me kapyn kynakon? Ekarama'po wyino, moro epe'po ajaina kapyn kynakon? O'to ko me'i moro wara awaito'me? Aja'sakary 'wa enapita'pa me'i. Tamusi 'wa te ajenapitai.”

⁵ Moro auranano eta'po mero Ananias wotuwa'mo'po. Iromby'po. Irombo poto 'su ety'kano wopy'po mo'karon ekary etanamonymbo tu'ponaka. ⁶ Irombo mo'karon pytonon awomy'san inopondoto'me. Irombo kurandonaka aro'po i'waine. Unemy'po i'waine.

⁷ Irombo oruwa juru pa'po me, mo'ko Ananias pyty wo'my'po, otypan oty wo'kapy'po anukuty'pa. ⁸ Irombo Petrus wyka'po i'wa: “Moro wara moro anekarama'san epe'po nan? Kaiko y'wa.” Irombo “A'a, moro wara man,” ika'po. ⁹ Irombo Petrus wyka'po i'wa: “One wara ko ajaurangon mepopoton mo'ko Tamusi a'kary u'kuto'me? Eneko. Mo'karon oino unenamonymbo kynomyjaton rapa. Mo'karon ro rapa kurandonaka ajarota'ton ajunenje.” ¹⁰ Irombo o'win wytory iwotuwa'mo'po Petrus pupuru po. Iromby'po enapa. Tywo'my'san po mo'karon pytonon 'wa iromby'po epory'po enapa. Irombo kurandonaka aro'po i'waine. Ino aporito ro unemy'po i'waine. ¹¹ Irombo poto 'su ety'kano wopy'po pa'poro mo'karon Tamusi na'nanopy'san apyimy tu'ponaka, pa'poro moro oka etanamonymbo tu'ponaka enapa.

Kari'na kura'marykon

¹² Tamusi emamina'po mo'karon apojoma'san ta, pyime potonon anumengaponamon otykon enepoto'me i'waine mo'karon kari'na 'wa. O'win turu'ponano maro pa'poro ase'wa kynatokon moro Salomo ety tano Tamusi auty pery po. ¹³ Mo'karon iwyinoine e'i'non tanarike kynatokon iwyinonakaine tytorykon poko. Pa'poro

kari'na te mo'karon Kristus wyinonokon ety awongatokon. ¹⁴ Aseme noro mo'karon Jopoto amyikanamon kynotapyimangatokon, wokyryjan ke, woryijan ke enapa. ¹⁵ Mo'karon je'tun pangon pa'katokon pairo kurandonaka potonon oma taka, iwo'ny'to'kon tu'po ro, typatoine Petrus wytory a'kary womato'me roten amy tu'ponaka. ¹⁶ Morokon Jerusalem wyinonokon aito'kon wyino enapa moky kari'na kyno'satokon je'tun pangon ene'se, yja'wan akywano pangon ene'se enapa. Irombo pa'poro kynekura'matokon.

Mo'karon apojoma'san a'kotory

¹⁷ Mo'ko Tamusi pokonokon jopotory wore'ko'po te mo'karon ta'sakarykon maro. Saduse me mo'karon kynatokon. ¹⁸ Irombo mo'karon apojoma'san apyipo'san i'waine. Aru'kapo'san i'waine yja'wangan kari'na aru'katopo taka. ¹⁹ Koko te amy Tamusi apojon 'wa morokon yja'wangan kari'na aru'katopo penarykon etapurumakapoty'san. Mo'karon apojoma'san pa'kapo'san mo'ko Tamusi apojon 'wa kurandonaka. Ika'po i'waine: ²⁰ "Itandoko moro Tamusi auty taka. Mo'karon kari'na erupatoko pa'poro ero asery amano poko." ²¹ Iwepanama'san i'wa. Kokoro 'ne, aweitary uwaporo ito'san moro Tamusi auty taka. Irombo kari'na emepatokon. Ijako ro mo'ko Tamusi pokonokon jopotory tunda'po mo'karon ta'sakarykon maro. Mo'karon Simosu jopotorykon, pa'poro mo'karon Israel pajanyambo uwapotorykon ko'mapo'san i'waine, ase'wa tywota'nano'to'ko'me. Irombo amykon oranano emoky'san i'waine moro yja'wangan kari'na aru'katopo 'wa, mo'karon apojoma'san aije. ²² Moro 'wa tytunda'san mero te mo'karon oranano we'i'san mo'karon apojoma'san anepory'pa. Irombo tywerama'san mero

ika'san: ²³ “Moro yja'wargon kari'na aru'katopo eporyi na'na iru'pyn me tyra'kere'to. Mo'karon erandonamon enapa pena po kynatokon. Etapurumaka'po mero te, itary'pa na'na neporyi.”

²⁴ Moro eta'po mero ty'waine, mo'ko Tamusi auty erangon jopotory maro mo'karon Tamusi pokonokon jopotorykon we'i'san one wara moro oty wairy anukuty'pa.

²⁵ Irombo te amy wopy'po tykato'me: “Eneko, mo'karon anaru'ka'san wokryjan Tamusi auty ta rapa kari'na emepaton!”

²⁶ Irombo mo'ko Tamusi auty erangon jopotory wyto'po mo'karon typyitorykon maro aijeine. Tokone te e'i'pa iwe'i'san ipokoine. Tanarike irombo kynatokon mo'karon kari'na 'wa topu ke tyworykon pona.

²⁷ Mo'karon apojoma'san aro'san ro i'waine mo'karon Simosu jopotorykon po'ponaka. Irombo mo'ko Tamusi pokonokon jopotory woturupo'po i'waine:

²⁸ “Aje'ma'paine na'na ne'i kari'na anemepa'pa noro awaito'ko'me mo'ko Jesus ety ejatory ta? Moro omepano te maripa'ton pa'poro ero Jerusalem ta. Mo'ko wokryry wo'po epemapory 'se mandon na'na 'wa.”

²⁹ Petrus 'wa te mo'karon apojoma'san maro ejuku'po. Ika'po: “Tamusi 'wa te kywepanamarykon man kari'na 'wa kywepanamarykon ko'po. ³⁰ Mo'ko kytangon tamusiry 'wa mo'ko wakapu poko aniwopo'san Jesus tawongapo rapa man.

³¹ Mo'ko ro Tamusi 'wa tyje man kawo tapo'tun wyino Jopoto me, kari'na Epano'neme enapa. Iwara ro mo'karon Israel pajanyombo 'wa tamamyrykon u'mary 'se man ija'wanykonymbo kato'me.

³² Irokon amyikaponamon me na'na man mo'ko Tamusi nyry'po a'kanano maro. Mo'ko ro tyje i'wa man mo'karon ty'wa epanamatnon 'wa.”

³³ Moro eta'po mero, iwore'ko'san imero. Iworykon 'se kynatokon. ³⁴ Irombo mo'karon Simosu jopotorykon ra'na o'win amy Gamaliel tatynen Farise awomy'po. Amy Tamusi kareтары uku'nen mo'ko kynakon. Pa'poro kari'na kyninendojatokon. Mo'ko wyka'po ro mo'karon apojoma'san arotome 'non kurandonaka. ³⁵ Irombo ta'sakarykon 'wa ikapo: “Yja'sakarykon, Israel pajanyombo, tuwaro koro aitoko o'to mo'karon wokyryjan yry man poko o'waine. ³⁶ Penaro terapa a'si'ko amy Teudas tatynen tywokari'se tywaije man amy poto 'su kari'na me. Irombo amykon okupa'emboto ainatonekari'na wokyryjan iwairy taro iwyinonokon me tywaije mandon. Mo'ko Teudas te tywo tywaije man. Irombo iwyinonokonymbbo tywotaripa'se mandon. Tuta'se mandon. ³⁷ Ipa'po me morokon atywano meropory jako mo'ko Galilea pono Judas terapa tywaije man. Iwyinonaka ro rypo pyime kari'na tywaije mandon. Mo'ko enapa te tuta'se man. Pa'poro rapa mo'karon iwyinonokonymbbo tywotaripa'se mandon. ³⁸ Iro ke ro wykaje o'waine: mojan wokyryjan poko kytaiton! Inondatoko! Kari'na nisanory me moro inikapyrykon a'ta, kynota'kototan. ³⁹ Tamusi nisanory me a'ta te, a'kotorykon mupita'ton. Eromembo roten pai Tamusi maro awo'wo'marykon kynotuku'tan.”

Irombo iwepanama'san i'wa. ⁴⁰ Irombo mo'karon apojoma'san ko'mapo'san rapa i'waine. Ipoky'ma'san mero ika'san i'waine aurana'pa noro iwaito'ko'me Jesus ety ejatory ta. Irombo inonda'san i'waine. ⁴¹ Mo'karon Simosu jopotorykon wyino ito'san, tawa'pore moro tywota'karyka'san poko moro Jesus ety upu'po me. ⁴² Kurita wararo moro Tamusi auty ta, autokon po enapa kari'na emepatokon. Mo'ko Mesias me Jesus wairy ekapory ekari'satokon aikepy'pa roten.

6

Mo'karon oko-to'ima pyitonano andy'mory

¹ Moro jako ro, aseme noro pyime mo'karon Tamusi nemeparykon wairy jako, mo'karon Griek auran etanamon Simosu 'wa toruwarykon a'mo'po mo'karon Simosu auran etanamon Simosu poko. Kurita wararo irombo u'ku'pa mo'karon inongepy'san tyworyjatonon enejatokon, moro inongepy'san epano'to'kon ekamyry jako. ² Irombo mo'karon ainapatoro itu'ponaka oko apojoma'san 'wa pa'poro mo'karon omepatonon a'nano'po'san. Irombo ika'san: “Na'na 'wa waty man moro Tamusi auranymbo ekarityry nondary, moro arepa, pyrata pai ekamyry eneto'me. ³ Yja'sakarykon, ara'naine te oko-to'ima takaporamon, a'kanano ni'namororykon, tywonumengaporamon wokuryjjan upitoko. Mo'karon andy'mota'ton ro na'na otykon ekanamon me. ⁴ Na'na Tamusi 'wa tauranary poko, Tamusi auranymbo ekarityry poko enapa aikepy'pa kynaitan.”

⁵ Pa'poro mo'karon ata'nanopy'san apokupe moro we'i'po. Irombo Stefanus, Filipus, Prokorus, Nikanor, Timon, Parmenas, Nikolas apo'i'san i'waine. Mo'ko Stefanus ro poto me Tamusi amyikakon. Tamusi a'kary ni'namorory me kynakon. Mo'ko Nikolas amy Antioki ponombo me kynakon. Simosu me atypo'po me kynakon. ⁶ Mo'karon oko-to'imanokon aro'san ro i'waine mo'karon apojoma'san po'ponaka. Itu'ponakaine ro tainarykon yry'san mo'karon apojoma'san 'wa, taurana'ma'san mero Tamusi 'wa.

⁷ Aseme noro poto me moro Tamusi auran kynaijakon. Aseme noro imero pyime mo'karon omepatonon kynaijatokon Jerusalem po. Pyime imero Tamusi pokonokon 'wa enapa moro iru'pyn oka amyika'po.

Stefanus apyiry

⁸ Mo'ko Stefanus y'namorojakon ro Tamusi turu'popory, ipori'tory enapa. Potonon anumengapon-amon pori'tonano enepojakon. ⁹ Irombo te amykon pyitonanokonymbo wota'nano'topo ikato'kon tanokon Simosu awomy'san. Sirene, Aleksandria, Silisia, Asia ponokonymbo mo'karon kynatokon. Taurangon ejukuru a'mo'po i'waine Stefanus maro. ¹⁰ Iwonumengapory amono'ke te iwe'i'san, mo'ko auranano'ponen a'kanano amono'ke enapa. ¹¹ Irombo amykon wokiryjan erupo'toma'san i'waine, ikato'ko'me: “I'wa Moses ety any'mary, Tamusi ety any'mary enapa etai na'na.”

¹² Iwara mo'karon kari'na apyimy, mo'karon uwapoto'san, mo'karon Tamusi kareтары uku'namon enapa apokuma'san i'waine. Stefanus weto ito'san. Apo'i'po i'waine. Irombo aro'po i'waine mo'karon Simosu jopotorykon po'ponaka. ¹³ Ipo'ponakaine enapa onapi ekari'namon me amykon yry'san i'waine. Mo'karon wyka'san ro: “Mo'se wokiry aikepy'pa yja'wan me o'to kynganon ero Tamusi waitopo poko, moro omenano mero'po poko enapa. ¹⁴ Mo'ko Nasaret pono Jesus 'wa ero aitopo akary man ekarityry etai na'na i'wa, morokon ky'waine Moses nino'san omenano y'petakamary man enapa.”

¹⁵ Irombo pa'poro mo'karon auranano poko aitonon Simosu jopotorykon wo'poty'san Stefanus 'wa onu'ka'pa. Irombo embatary ene'po i'waine amy kapu tano apojo-nano embatary wara.

7

Stefanus auranymbo

¹ Irombo mo'ko Tamusi pokonokon jopotory woturu'po Stefanus 'wa: “Iporo nan?” ² Irombo Stefanus

wyka'po: “Yja'sakarykon, yjuwapotorykon, epanamato-
toko! Mo'ko kurano Tamusi tywosenepo tywaije man
mo'ko kytangonymbo Abraham 'wa, Mesopotamie po
emamyry jako, Haran 'wa amanje itory uwaporo. ³ Tamusi
tyka man i'wa: ‘Moro awomatopombo, mo'karon ajo-
morykon enapa inoko. Irombo moro o'wa ynekarityry
man aitopo 'wa terapa i'tango.’ ⁴ Irombo mero mo'karon
Kaldea ponokon waitopo tyno i'wa man. Haran 'wa
amanje tyto man. Irombo ijumy romby'po mero, Tamusi
'wa tamima man ero erome ajemando'kon nono 'wa.
⁵ Ero po ro Tamusi amy nono pisara'po paio anyry'pa
tywaije man ainaka, ipajanyombo yinonory me iwaito'me.
Otyry me te, ipajanyombo otyry me enapa ero nono yry
man tajato i'wa man, i'me'ma iwairy se'me. ⁶ Tamusi
'wa takari'se enapa tywaije man mo'karon ipajanyombo
emamyry man amykon terapa yinonory tu'po, apore-
myndorykon man, okupa'emboto ainatone-kari'na siriko
ikota'marykon man enapa. ⁷ ‘Mo'karon aporemyn-
dondon poko te a'wembono auranano sytake awu.’ tyka
man Tamusi. ‘Irombo mero moro nono wyino kynomi-
mata'ton. Irombo jyety awongata'ton ero po.’

⁸ “Irombo tywyinono me Abraham wairy enepoto'me
moro e'kotono omenano tyje Tamusi 'wa man i'wa.
Iwara ro mo'ko tymuru Isak ty'koto Abraham 'wa man,
oruwa-to'ima kurita iwe'i'po mero. Moro wara enapa
Isak 'wa tymuru Jakob tyje man. Iwara ro rapa Jakob
'wa ty'makon, mo'karon ainapatoro itu'ponaka okonokon
Simosu epykon me tywaije mandon inaron tyje mandon.

⁹ “Tato'keine iwairy ke mo'karon Jakob ymurukon 'wa
mo'ko typiry Josef takarama tywaije man, Egypte po

7:2 Genesis 12:1 7:4 Genesis 11:31, Genesis 12:4 7:5 Genesis 12:7,
13:15, 15:18, 17:8 7:6 Genesis 15:13-14 7:7 Exodus 3:12 7:8 Genesis
17:10-14, Genesis 21:2-4, Genesis 25:26, Genesis 29:31-35:18

amy taporemynen pyitonano me iwaito'me. Tamusi te imaro tywaije man. ¹⁰ Pa'poro morokon ikota'mato'kon wyino tyka i'wa man. Typyne, tywonumengapore enapa tyje i'wa man mo'ko Egypte jopotory Farao embata. Mo'ko Farao 'wa ro Egypte undymanen me, pa'poro tauty tanokon undymanen me enapa tyje man. ¹¹ Irombo te poto 'su kumyno tywo'se tywaije man pa'poro moro Egypte 'wa, moro Kana'an 'wa enapa. Poto 'su aikota'mano tywaije man. Mo'karon kytangon tarepange'se tywaije mandon. ¹² Egypte po arepa wairy eta'po mero, moro 'wa Jakob 'wa mo'karon kytangon tomo'se mandon koromono me. ¹³ Ijokonory ta ro Josef typiryjan 'wa tywokari'se man. Irombo mo'ko Farao 'wa Josef omorykon tuku'se tywaije mandon. ¹⁴ Irombo Josef 'wa tyjummy Jakob taipo tywaije man pa'poro tomorykon maro ro. Oruwa-kari'na itu'ponaka atone'pu kari'na tywaije mandon. ¹⁵ Irombo Jakob tywo'pema man Egypte 'wa. Moro po ro kytangonymbo maro tyromo'se man. ¹⁶ Irombo ekepy'san taro mandon Sikem 'wa. Moro po ro mo'ko Abraham 'wa amy atunendopo tapeka'sembo me tywaije man mo'karon Hemor ymurukonymbo wyino. Moro po ro tunenje tywaije mandon.

¹⁷ “Aseme noro senge moro Abraham 'wa Tamusi wykatopombo wo'kapyry wairy jako, aseme noro enapa mo'karon ka'sakarykon tywotapyimanga tywaije mandon Egypte po. ¹⁸ Irombo amy Josef anukutypyn asery jopoto tawonje man Egypte po. ¹⁹ Moko 'wa ro mo'karon komorykonymbo tykota'ma mandon. Tamu'ma'ma i'wa

7:9 Genesis 37:11, Genesis 37:28, Genesis 39:2,21 7:10 Genesis 41:39-41

7:11 Genesis 42:1-2 7:13 Genesis 45:1, Genesis 45:16 7:14 Genesis 45:9-10,17-18, Genesis 46:27 (LXX) 7:15 Genesis 46:1-7, Genesis 49:33

7:16 Genesis 23:3-16, 33:19, 50:7-13, Jakobus 24:32 7:17 Exodus 1:7-8

mandon. Mo'karon kytangonymbo tywry'ka i'wa mandon mo'karon oma'senangon noto'me i'waine kurando i'ma'to'ko'me. ²⁰ Moro jako ro Moses tywoma tywaije man. Iru'pyn pitani'membo me tywaije man Tamusi embata. Oruwa nuno tyjummy auty ta tytuwaro'ma tywaije man. ²¹ Kurando ino'po mero te, mo'ko Farao emyiry 'wa tanunje tywaije man. Irombo ty'me me tytuwaro'ma i'wa tywaije man. ²² Irombo Moses tamepa tywaije i'waine man pa'poro morokon Egypte ponokon nukutyry otykon poko. Taurambore, tamamimbore enapa tywaije man.

²³ “Irombo oko-kari'na siriko tywe'i'po mero, mo'karon ta'sakarykon, mo'karon Israel pajanyombo ene tytory poko tywonumenga tywaije man. ²⁴ Irombo amy Egypte pono 'wa yja'wan me amy ta'sakary enary tone i'wa tywaije man. Mo'ko inikota'mary ta'sakary tajjoma i'wa tywaije man. Mo'ko Egypte pono poko tarekuru tyka i'wa tywaije man. Tywo i'wa tywaije man. ²⁵ Moro tajjomato'ko'me Tamusi 'wa tomokyry ukutyry takano'se i'wa tywaije man mo'karon ta'sakarykon 'wa. Moro anukuty'pa te tywaije mandon. ²⁶ Irombo koro'po amykon ta'sakarykon wo'wo'mary topoje i'wa tywaije man. Irombo iwo'wo'marykon aike'ka tyto tywaije man. Tyka man i'waine: ‘Yja'sakarykon, asa'sakame mandon! O'tono'me ko yja'wan me asepo mandon?’ ²⁷ Mo'ko yja'wan me ta'sakary enanen 'wa Moses tarima tywaije man. Tyka tywaije man: ‘Noky ko na'na undymanen me ajyryi? Noky ko na'na poko a'wembono auranano ynen jopoto me ajyryi?’ ²⁸ Ywory 'se ka'tu man, koinaro o'wa mo'ko Egypte pono wo'po wara enapa?’

²⁹ “Moro eta'po mero Moses tywetumarika tywaije man. Midjan 'wa amanje tyto tywaije man. Moro po ro oko

7:19 Exodus 1:10-11, Exodus 1:22

7:20 Exodus 2:2

7:21 Exodus 2:3-10

7:23 Exodus 2:11-15

wokyryjan typha'kano'se i'wa tywaije mandon.

³⁰ “Okokari'na siriko pa'po me, moro wypy Sinai pono iponomyn wo'i ta amy Tamusi apojon tywosenepo tywaije man i'wa, amy tyka'muren paremuru ta. ³¹ Moro ene'po mero, Moses tanuta man. Imenga tytory jako ro, Tamusi auran tota i'wa man: ³² ‘Awu, atangonyombo tamusiry awu wa, Abraham tamusiry, Isak tamusiry, Jakob tamusiry enapa.’ Moses tywetytyka man. Imenga tytory poko tanarike tywaije man. ³³ Tamusi te tyka man i'wa: ‘Esapatokako. Moro awaitopo nono kurano me man. ³⁴ Iru'pyn po mo'karon Egypte ponokon ypyitorykon kota'mary senei. Ipu'ningon enapa setai. Iro ke ro wony'toi epano'seine. I'tango. Egypte 'wa komo'sa.’

³⁵ Moses mo'karon a'sakarykon 'wa turumena tywaije man. Tyka tywaije mandon: ‘Noky ko na'na undymanen me ajyryi? Noky ko na'na poko a'wembono auranano ynen jopoto me ajyryi?’ Inoro ro mo'ko paremuru ta asenepo'po Tamusi apojon 'wa tomo'se tywaije man Tamusi auranymbo me, mo'karon Israel pajanyombo undyma, epano'seine enapa. ³⁶ Inoro 'wa ro rapa mo'karon ta'sakarykon Egypte wyino taro mandon. Inoro 'wa ro rapa potonon anumengaponamon otykon tanepo man moro Egypte po, moro Tapiren Parana po, moro iponomyn wo'i ta enapa, okokari'na siriko iwairy taro. ³⁷ Inoro ro rapa tyka man mo'karon Israel pajanyombo 'wa: ‘Yjawonga'po wara enapa amy tauran uku'ponen awongatan Tamusi aja'sakarykon ra'na.’ ³⁸ Inoro 'wa ro rapa moro iponomyn wo'i ta iwota'nanopyrykon jako moro wypy Sinai wyino mo'ko Tamusi apojon auranymbo taro tywaije man mo'karon kytangonyombo 'wa. Amano

7:29 Exodus 18:3-4 7:30 Exodus 3:1-10 7:35 Exodus 2:14 7:36 Exodus 7:3, Exodus 14:21, Numeri 14:33 7:37 Deuteronomium 18:15,18

ynamon auranano tapyije i'wa man yto'me ky'waine.
³⁹ Mo'karon kytangonymbo te tywepanamarykon 'se'pa tywaije mandon i'wa. Tywotu'ma iwyino tywaije mandon. Egypte po tywairykon po tywo'po'se rapa tywaije mandon. ⁴⁰ A'aron 'wa tyka tywaije mandon: 'Kyta-musirykon me amykon ika'ko, kuwapoine itoto'ko'me. One wara mo'ko Egypte wyino kane'namonymbo Moses we'i'po irombo atukuty'pa man.'

⁴¹ "Irombo amy paka'membo tyka'se i'waine tywaije man. Mo'ko tynikapy'san tamusi 'wa amy tywomy tyje i'waine tywaije man. Moro aseke tynikapy'san tawa'ma i'waine man. ⁴² Irombo Tamusi tywotu'ma iwyinoine tywaije man. Tynonda i'wa tywaije mandon morokon kapu rary pokonokon otykon ety awongato'me i'waine. Iwara ro enapa tymero man moro Tamusi auran uku'ponamonymbo kareтары ta:

"Israel pajanyombo, tywomykon 'kare mysen y'wa moro iponomyn wo'i ta oko-kari'na siriko. ⁴³ Moro Molok auty kore maropo'sen, ran, moro atamusirykon Raifa sirikory enapa. Mo'karon ro mu'kusen, ipo'ponakaine awokunamato'ko'me. Iro ke ro Babylon ko'po tyse kamimata'ton."

⁴⁴ "Moro iponomyn wo'i ta mo'karon kytangonymbo ekosa moro taropotymy Tamusi auty, moro Tamusi wykato'konymbowaito'kon auto tywaije man. Moro auto ro mo'ko torupanenymbonekarity'po wara ro tyka'se Moses 'wa tywaije man, moro inenepo'po wara ro. ⁴⁵ Morombo wyino ro mo'ko Josua maro mo'karon kytangonymbo 'wa moro Tamusi auty taro tywaije man

7:38 Exodus 19:1-20:17, Deuteronomium 5:1-33 7:40 Exodus 32:1 7:41
 Exodus 32:2-6 7:42 Amos 5:25-27 (LXX) 7:44 Exodus 25:9,40

moro Tamusi anukuty'non wyino tynipinarykon nono taka. Uwapoine Tamusi 'wa mo'karon tukuty'non ty-moma tywaije mandon. Ty'makonymbó 'wano me moro Tamusi auty tynopo'se mo'karon kytangonymbo 'wa ty-waije man, morokon David emando'kon siriko 'wa ro.
⁴⁶ Mo'ko ro typyne tywaije man Tamusi embata. Irombo tywoturupo tywaije man mo'karon Jakob pajanyombo ra'na amy Tamusi auty man amyto'me ty'wa. ⁴⁷ Mo'ko Salomo 'wa te amy Tamusi 'wano auto tamy tywaije man.
⁴⁸ Mo'ko inorombo ro kawono te ainanano nikapy'san ta emamy'pa man. Mo'ko Tamusi auran uku'ponenymbó irombo tyka man:

⁴⁹ “Moro kapu ywotandy'motopo me man, kynganon Tamusi. Moro nono ypupuru apo'ny me man. Otypan auto amyry 'se ko mandon y'wa? Otypan ywotare'mato'man amyry 'se ko mandon?
⁵⁰ Yjainary 'kare pa'poro morokon otykon anikapy'pa ne'i.”

⁵¹ “Senu'ka pangon 'ne roten! Aturu'san Tamusi anamyika'pa man. Apanarykon Tamusi 'wa epanama'pa man. Tamusi a'kary arimary poko roten mandon amyjaron mo'karon atangonymbo we'i'san wara enapa.
⁵² Nokypan Tamusi auran uku'ponenymbó aniwekena'pa ko mo'karon atangonymbo erekuru tywaije nan? Mo'ko tamamboren wopyry man ekari'namonymbo ro rypo tywo i'waine tywaije mandon. Mo'ko tamamboren ko'wu o'waine takarama man. O'waine tywo man. ⁵³ Tamusi apojongon wyino moro omenano mero'po tapyije o'waine tywaije man. Anamyika'pa te tywaije mandon.”

7:45 Jakobus 3:14-17 7:46 2 Samuel 7:1-16, 1 Kronieken 17:1-14 7:47
 1 Koningen 6:1-38, 2 Kronieken 3:1-17 7:49 Jesaja 66:1-2 7:51 Jesaja
 63:10

Stefanus rombyry

⁵⁴ Moro eta'po mero, mo'karon Simosu jopotorykon wore'ko'san. Ipoko imero iwaijeki'san. ⁵⁵ Mo'ko Tamusi a'kary mo'ko Stefanus y'namorojakon. Kapu 'wa onu'ka'pa kyno'po'sakon. Tamusi kuranory ene'po i'wa. Jesus ene'po i'wa pyre Tamusi apo'tun wyino. ⁵⁶ Irombo ika'po: “Eneko, morokon kapu wendaka'san seneja. Mo'ko kari'na ymuru seneja pyre Tamusi apo'tun wyino.” ⁵⁷ Mo'karon Simosu jopotorykon ko'ta'san te mo'ja imero. Iwepanapu'to'san. Asewara imero itu'ponaka iwotunsi'ko'san. ⁵⁸ Moro aitopo wyino ikiryryka'po i'waine, topu pa'to'me i'waine itu'ponaka. Mo'karon emendonamonyombo 'wa tynoponykon yry'san amy Saulus tatynen pyito pupuru po. ⁵⁹ Irombo topu papy'san i'waine Stefanus tu'ponaka, mo'ko Jopoto eja-tory jako ro i'wa: “Jopoto Jesus, yja'kary apyiko.” ⁶⁰ Irombo iwokunama'po. Iko'ta'po: “Jopoto! Ero yja'wan me iwe'i'san poko kyto'potyi!” Moro wara tyka'po wyino iwopisamy'po.

8

¹ Saulus 'wa enapa moro Stefanus wory epyry'po iru'pa.

Mo'karon Tamusi na'nanopy'san kota'mary

Moro jako ro mo'karon Jerusalem ponokon Tamusi na'nanopy'san weto kyndopo'satokon. Pa'poro mo'karon Kristus wyinonokon wotari-papy'san wararo Judea, Samaria wo'irykon taka. Mo'karon apojoma'san we'i'san roten te atari-papy'pa. ² Amykon Tamusi amyikanamon Simosu 'wa Stefanus unemy'po. Ty'popurukon po'po'mary ta imero amo'po i'waine. ³ Irombo Saulus 'wa mo'karon Tamusi na'nanopy'san kota'mary aro'po. Wararo morokon autokon taka tywo'myry aro'po i'wa.

Wokyryjan, worryijan kyryrykapotyry aro'po i'wa, aru'kato'ko'me yja'wangon kari'na aru'katopo taka.

Samaria po moro iru'pyn oka aripapyry

⁴ Mo'karon ataripapy'san 'wa te moro iru'pyn oka ekarityry aro'po aito'kon wararo. ⁵ Iwara ro Filipus tunda'po moro Samaria tano poto 'su aitopo 'wa. Moro po ro mo'ko Mesias ekaro'po i'wa. ⁶ Irombo tywe'i'san mero mo'karon kari'na apyimykon 'wa morokon Filipus wyka'san apo'i'san typanarykon ta, moro i'wa tywepanamarykon jako, morokon inepory kapu wyinonokon otykon enery jako enapa. ⁷ Pyime yja'wan akywanopangonymbo wyino mo'karon akyrykonyombo wepa'ka'san tyko'ke. Pyime enapa iwajakuta'san, syky'ta me ytotononymbo kura'ma'san. ⁸ Irombo poto 'su awa'ponano wopy'po moro aitopo taka.

⁹ Irombo te amy Simon tatynen wokery moro aitopo po kynakon. Tamoreke kynakon. Penaro terapa mo'karon Samaria ponokon enumengapojakon. Poto me kynokari'sakon. ¹⁰ Pa'poro kari'na, po'ponokon, kawonokon enapa, kawo kynapyijatokon. Kyngatokon: “Moro poto 'su Tamusi pori'tory ikato'kon mo'se man.” ¹¹ Kawo mo'karon kari'na kynapyijatokon, akore'pe terapa amoreri 'wa tanumengaporykon ke. ¹² Filipus 'wa te moro Tamusi nundymary, moro Jesus Kristus ety enapa ekaro'po mero, amyika'po i'waine. Wokyryjan, worryijan enapa wosetykapo'san i'wa. ¹³ Mo'ko Simon 'wa ro rypo amyika'po. Tywosetykapo'po wyino, Filipus ekosa roten terapa iwe'i'po. Morokon potonon pori'tonano wo'kapyry enery kynenumengapojakon.

¹⁴ Samaria ponokon 'wa Tamusi auranyambo apo'i'po eta'po mero ty'waine, mo'karon Jerusalem ponokon apo-joma'san 'wa Johanes emoky'po Petrus maro eneine. ¹⁵ Moro 'wa tytunda'san mero, Tamusi 'wa iwoturupo'san ta'kary emo'to'me i'wa itu'ponakaine. ¹⁶ Amy paio tu'ponaka irombo mo'ko Tamusi a'kary opy'pa na'nen tywaije kynakon. Tatyka roten te kynatokon mo'ko Jopoto Jesus ety ta. ¹⁷ Irombo Petrus 'wa Johanes maro tainarykon yry'san itu'ponakaine. Irombo Tamusi a'kary wopy'po itu'ponakaine.

¹⁸ Moro kari'na tu'ponaka mo'karon apojoma'san 'wa tainarykon yry 'wa mo'ko Tamusi a'kary ene'pory ene'po mero, pyrata yry 'se mo'ko Simon we'i'po i'waine. ¹⁹ Ika'po iwaine: “Moro pori'tonano y'wa enapa yko, mo'ko Tamusi a'kary wo'to'me, yjainary yry'poto y'wa yja'sakary tu'ponaka.” ²⁰ Petrus wyka'po te i'wa: “Amoro ro apyratary maro ajuta'ko! Pyrata poko ka'tu moro Tamusi nyry apyiry mekano'san? ²¹ O'wano me kapyn ero oty man. Aturu'po irombo iru'pa waty man Tamusi embata. ²² Moro oja'wanyambo wyino atu'mako. Tamusi 'wa aturupoko moro yja'wan me aturu'po wonumen-gary kato'me. ²³ Itumbato mana. Amano any'manen me kaneja.” ²⁴ Irombo Simon 'wa ejuku'po: “Amy-jaron te yjekataka Tamusi 'wa ajauranatoko amy paio awykatopombo oty waito'me yjepory'pa.”

²⁵ Mo'ko Jopoto auranyambo amyikapory poko tywe'i'ma'san mero, Jerusalem 'wa rapa tytorykon a'mo'po i'waine. Tytorykon jako ro pyime Samaria ponokon aitopo'makon ta moro iru'pyn oka ekarity'po i'waine.

Mo'ko Etiopi pono poto 'su jopoto pyitory

²⁶ Amy Tamusi apojon wyka'po te Filipus 'wa: “Aja-wongo. Koine 'wa aiko me moro Jerusalem wyino Gasa 'wa ytototo oma ta. Iponomyn po moro oma man.” ²⁷ Irombo awomy'po. Ito'po. Moro jako 'ne amy Etiopi pono kyny'sakon Jerusalem wyino. Mo'ko Kandake, mo'ko Etiopi pono woryi jopoto pyitory amy mo'ko kynakon. Pa'poro ipyratary enenen me kynakon. Jerusalem 'wa tyto tywaije man Tamusi ety awonga. ²⁸ Mo'ko ro auto 'wa rapa kyny'sakon. Tytararary ta tywotandy'mo'po po mo'ko Tamusi auran uku'ponenymbo Jesaja nimer'o'po erupakon. ²⁹ Irombo mo'ko Tamusi a'kary wyka'po Filipus 'wa: “Moro tarara ponaronaka i'tango. Irombo aporito i'tango.” ³⁰ Tarawone Filipus wyto'po iwinyinonaka. Irombo mo'ko Tamusi auran uku'ponenymbo Jesaja nimer'o'po erupary eta'po i'wa. Ika'po: “Muku'san iro ke moro anerupary?” ³¹ Irombo ika'po: “One wara ko suku'tan, anekarity'pa amy a'ta o'to tauro'po me iwairy?” Irombo Filipus 'wa iwoturupo'po iwotaru'kato'me, taporitonaka atandy'mo. ³² Ero Tamusi kareтары wota'saka'po inerupary me kynakon:

Amy iwoto'me inarorykon kapara wara tyndary aneta-purumaka'pa man. Amy typokanen ainano kapara'membo wara ity'me man. ³³ Ikota'mary jako o'to iwe'i'po imenga'pa man. Noky ko mo'karon emamyry a'sakarykon ekari'tan? Ero nono tu'po irombo emamyrymbo aike'katon.

³⁴ Irombo mo'ko Kandake pyitory wyka'po Filipus 'wa: “Waturupaja o'wa, noky poko ko mo'ko Tamusi auran uku'ponenymbo naurananon? Aseke typoko? Amy terapa poko te ka'tu?” ³⁵ Irombo Filipus 'wa tauranary a'mo'po. Moro imero'po wyino ro mo'ko Jesus ekapory

ekarity'po i'wa. ³⁶ Oma ta tytorykon jako, amy tuna pato ito'san. Irombo mo'ko Kandake pyitory wyka'po: “Eneko! Mony amy tuna. Oty ko ywosetykary a'kototan?”
³⁷ * ³⁸ Irombo moro tytararary poro'kapo'po i'wa. Okororo ito'san moro tuna taka, Filipus mo'ko Kandake pyitory maro. Irombo Filipus 'wa mo'ko Kandake pyitory etyka'po. ³⁹ Moro tuna wyino iwonuku'san mero, mo'ko Tamusi a'kary 'wa Filipus aro'po moro wyino. Anene'pa noro mo'ko Kandake pyitory we'i'po. Mo'ja ro ito'po tawa'pore. ⁴⁰ Filipus te typo roten Asoto po terapa kynakon. Tytory jako ro mo'ja ro, pa'poro aito'kon po moro iru'pyn oka ekarity'po i'wa, Sesarea 'wa tytundary 'wa ro.

9

Saulus 'wa tamamyry u'mary

¹ Amy anari me noro mo'ko jopoto nemeparykon 'wa mo'ko Saulus kynakon. Uta'karykon man ejatopo'sakon. Irombo mo'ko Tamusi pokonokon jopotory 'wa ito'po.

² Morokon Damaskus po Simosu wota'nano'to'kon 'wanokon kareta poko iwoturupo'po i'wa. Morokon kareta ke ro oma epory 'se kynakon mo'karon tyneporykon man Jesus wyinonokon wokuryjan, woryijan enapa apyito'ko'me, irombo Jerusalem 'wa aroto'ko'me.

³ Irombo itory jako ro tyse waty Damaskus wyino i'wei'po mero, typo roten kapu wyino amy anusi'kanen aweinano wopy'po ijondo. ⁴ Nono tu'ponaka iwoma'po. Irombo amy auranano wykary eta'po i'wa ty'wa: “Saul, Saul, o'tono'me ko moro ajerekuru ywekenanon?”

* 8:37 Amykon 'wa ero po tymero man: Mo'ko Filipus wyka'po: “Pa'poro aturu'po maro mo'ko Kristus amyikary jako o'wa, awosetykapory taro mana.”
 Ejuku'po i'wa: “Samyikaje Jesus Kristus wairy Tamusi ymuru me.”

⁵ Irombo ika'po: “Noky ko amoro man, Jopoto?” Ejuku'po i'wa: “Mo'ko aniwekenary Jesus awu wa. ⁶ Ajawongo te. I'tango moro aitopo 'wa. Moro po ro metatake o'to awairy man.”

⁷ Mo'karon imaro ytonon wokryjan enuta'san imero. O'to paio yka'pa iwe'i'san. Tota ro rypo moro auranano i'waine kynakon. Amy kari'na anene'pa te kynatokon. ⁸ Irombo Saulus awomy'po rapa nono wyino. Tanuru etapurumaka'po se'me, oty anene'pa terapa kynakon. Apory poko terapa aro'po i'waine Damaskus 'wa. ⁹ Oruwa kurita iwairy taro oty anene'pa kynakon. Endame'pa, o'nyry'pa enapa kynakon.

¹⁰ Moro aitopo Damaskus po te amy Ananias tatyne omeopatoto kynakon. Mo'ko 'wa ro mo'ko Jopoto wosenepo'po iwonetono wara. Ika'po i'wa: “Ananias!” Irombo ejuku'po i'wa: “Ero po wa, Jopoto.” ¹¹ Mo'ko Jopoto wyka'po i'wa: “Ajawongo. I'tango moro Sapatrono Oma tatynen taka, moro Judas auty 'wa. Moro po ro amy Saulus tatynen Tarsus pono poko aturupoko. Tamusi 'wa irombo kynaurananon. ¹² Amy tywonetono wara amy Ananias tatynen wokry wo'myry enei. I'wa ro tainary yry enei tytu'ponaka, oty eneto'me rapa ty'wa.” ¹³ Ananias 'wa ejuku'po: “Jopoto, pyime kari'na wyino setai mo'ko wokry 'wa Jerusalem po mo'karon awyionokon kota'ma'ma'san imero. ¹⁴ Ero po paio pa'poro mo'karon ajety ejatonamon apyiry tyje man ainaka mo'karon Tamusi pokonokon jopotorykon 'wa.” ¹⁵ Mo'ko Jopoto wyka'po te i'wa: “I'tango. Mo'ko irombo yjemamin ka'nen me sapo'i. Mo'ko ro yjety ekary arotan Simosu me e'i'non 'wa, potonon jopotokon 'wa, mo'karon Israel pajanyombo 'wa enapa. ¹⁶ Awu ro i'wa senepotake one wara iwota'karykary man yjety upu'po me.”

¹⁷ Irombo Ananias wyto'po. Iwo'my'po moro auto

taka. Tainary yry'po i'wa Saulus tu'ponaka. Irombo ika'po: “Saul, yja'sakary, mo'ko jopoto yjemokyi o'wa, mo'ko Jesus, mo'ko awo'topombo oma ta tywosenepo o'wa man inoro. Oty enery 'se rapa o'wa man. Tamusi a'kary 'wa o'namorory 'se man.” ¹⁸ O'win wytory imero enuru we'i'po o'karangatoto wara. Oty ene'po rapa i'wa. Awomy'po. Irombo iwosetykapo'po. ¹⁹ Iwendame'po. Iwara te iwepana'toma'po rapa.

Saulus wairy Jerusalem po

Amykon kurita noro Damaskus po Saulus we'i'po mo'karon omeptonon ekosa. ²⁰ O'win wytory imero morokon Simosu wota'nano'to'kon ta Tamusi ymuru me mo'ko Jesus wairy ekarity'po i'wa. ²¹ Pa'poro mo'karon auran etanamon enuta'san imero. Ika'san: “Mo'ko Jerusalem po moro atywano ejatonamon y'ma'kanen kapyn mo'se nan? Ijaro 'wa opy'pa tywaije nan apyi-jeine, aroto'ko'me mo'karon Tamusi pokonokon jopoto-rykon 'wa?” ²² Aseme noro pari'pe mo'ko Saulus ky-naijakon. Mo'karon Damaskus ponokon Simosu wonu-mengary e'mito'po'po i'wa, mo'ko Mesias me mo'ko Jesus ekarityry ke.

²³ Amykon kurita pa'po me mo'karon Simosu worupa'san terapa iwory poko. ²⁴ Saulus 'wa te moro ukuty'po. Koko, kurita wararo moro aitopo penarykon erandojatokon mo'karon Simosu iwoto'me ty'waine. ²⁵ Irombo koko mo'karon inemeparykon 'wa aro'po. Amy kurukuru ta eny'topo'po i'waine kurandonaka moro aitopo a'kototy wyino.

²⁶ Irombo Jerusalem 'wa tytunda'po mero, mo'karon omeptonon apyimy taka tywo'myry poko Saulus kyne'kujakon. Pa'poro te tanarike ipoko kynatokon.

Amy omepatoto me iwairy anamyika'pa kynatokon. ²⁷ Barnabas 'wa te aro'po mo'karon apojoma'san 'wa. Moro one wara Saulus 'wa oma ta mo'ko Jopoto ene'po, moro i'wa erupa'po, moro one wara Damaskus po enari'ma Jesus ety ta aurana'po enapa ekarity'po i'wa i'waine.

²⁸ Iwara te Saulus we'i'po ekosaine moro Jerusalem po. Enari'ma mo'ko Jesus ety ta kynauranakon. ²⁹ Mo'karon Griek auran etanamon Simosu auranon eju'sakon. Mo'karon te iwory 'se terapa kynatokon. ³⁰ Moro ukuty'po mero ty'waine, mo'karon Jesus wyinonokon 'wa Sesarea 'wa aro'po. Moro wyino ro Tarsus 'wa aropo'po i'waine.

³¹ Moro jako pa'poro moro Judea po, Galilea po, Samaria po enapa mo'karon Tamusi na'nanopy'san sara'me kyne-manjatokon. Aseme noro ituru'san kynepori'tomatokon. Tamusi nendojatokon. Aseme noro kynotapyimangatokon mo'ko Tamusi a'kary 'wa tapanopyrykon ta.

Eneas Dorkas maro

³² Moro wararo tytopotyry jako, mo'karon Lida ponokon Tamusi wyinonokon 'wa enapa Petrus tunda'po. ³³ Moro po ro amy Eneas tatynen wokyry epory'po i'wa. Oruwa-to'ima siriko ta'tanombo po ro tywo'ny'topo tu'po roten iwaitopo kynakon. ³⁴ Wajaku pe kynakon. Mo'ko 'wa ro Petrus wyka'po: “Eneas! Jesus Kristus iru'pa rapa ajyjan. Ajawongo! Moro awo'ny'topo iru'pa yko!” O'win wytory imero awomy'po. ³⁵ Pa'poro mo'karon Lida ponokon 'wa, Saron ponokon 'wa ene'po. Irombo mo'ko Jopoto wyinonaka iwotu'ma'san.

³⁶ Moro Joje po amy Tabita tatynen omepatoto woryi kynakon. Griek auran ta Dorkas me moro atywano man. Mo'ko 'wa ro pyime ta'sakarykon epano'topo kynakon otykon poko. ³⁷ Mo'ko any'ta'po ro moro jako. Irombo

iromby'po. Iku'mity'po wyino kawonaka aro'po i'waine amy apu'to'po taka. ³⁸ Moro Lida tyse waty man Joje wyino. Moro po Petrus wairy eta'po mero ty'waine, mo'karon omeptonon 'wa oko wokyrjan emoky'san i'wa “Ko'i terapa o'ko 'ne na'na 'wa!” tauro me.

³⁹ Irombo Petrus awomy'po. Ito'po imaroine Joje 'wa. Moro 'wa tytunda'po mero, kawonaka aro'po i'waine moro apu'to'po taka. Irombo pa'poro mo'karon inongepy'san wota'nanopy'san ekondaka. Tywotamorykon ta wo'mynano, noponano enepojatokon. Morokon ka'sakon ro Dorkas, nuro noro ta'ta. ⁴⁰ Petrus 'wa te pa'poro emoky'san kurandonaka. Tywokunama'po mero Tamusi 'wa aurana'po. Irombo mo'ko iromby'po 'wa iwotu'ma'po. Ika'po: “Tabita! Ajawongo!” Irombo tanuru etapurumaka'po i'wa. Petrus ene'po mero awomy'po. Tandy'po iwe'i'po. ⁴¹ Ainary poko awonga'po Petrus 'wa. Irombo mo'karon Tamusi wyinonokon, mo'karon inongepy'san enapa ko'ma'san i'wa. Tarena rapa mo'ko woryi yry'po i'wa ipo'ponakaine. ⁴² Pa'poro moro aitopo Joje ta ro moro oka wota'po. Pyime kari'na we'i'san mo'ko Jopoto amyikanamon me. ⁴³ Petrus we'i'po a'si'ko akore'pe moro Joje po, amy tonomy pi'pombo ka'nen Simon ekosa.

10

Kornelius

¹ Sesarea po amy Kornelius tatynen wokyrj kynemanjakon. Amy Itali ety tano warinu pokonokon apyimy wota'saka'po jopotory me kynakon. ² Tamusi nendojakon. Pa'poro tauty tanokon maro Tamusi ety awongatopo i'wa kynakon. Mo'karon oty'non ainary'totopo i'wa kynakon. O'kapyn roten Tamusi 'wa auranatopo kynakon. ³ Mo'ko 'wa ro amy kurita, koine, oruwa juru

a'ta pai, tanuja'kandary ta amy Tamusi apojon wo'myry ene'po ty'wa. Ika'po i'wa: “Kornelius!” ⁴ I'wa ro Kornelius wo'poty'po. Iwety'kapo. Ika'po: “Oty ko moro nan, jopoto?” Mo'ko Tamusi apojon wyka'po i'wa: “Moro ty'wa ajauranapoty'po poko, mo'karon oty'non ainary'topoty'po poko enapa Tamusi ituwarengepy'pa man. ⁵ Erome amykon wokuryjan emo'ko Jope 'wa, Simon, mo'ko Petrus me enapa kynejatojaton inoro ko'ma. ⁶ Amy tonomy pi'pombo emaminano'nen Simon ekosa man. Mo'ko ro parana po kynemanjan.” ⁷ Mo'ko torupanenymbo Tamusi apojon wyto'po mero, oko amykon typyitorykon, o'win amy Tamusi nendonen toran enapa ko'ma'san i'wa. ⁸ Pa'poro oty poko erupa'ma'san mero, emoky'san i'wa Jope 'wa.

⁹ Irombo koro'po itorykon jako, moro aitopo 'wa ty-tundaykon 'wa iwe'i'san mero, Petrus wonuku'po auto tu'ponaka, Tamusi 'wa aurana. Kurita 'ne 'ne kynakon moro jako. ¹⁰ Irombo ikumyry'po. Tywendamery po terapa iwo'poty'po. Iwetuma'mo'karykon jako ro tanuja'kandary a'mo'po i'wa. ¹¹ Kapu wendaka'po ene'po i'wa. Poto 'su kamisa eneke amy oty eny'topory ene'po i'wa morokon okupa'en ipanakujarykon poko. ¹² Ita ro ukuty'pa 'ne roten okupa'en ipupuru aitonon, tuwembo poko ytononon, tonoro enapa kynatokon. ¹³ Irombo amy auranano eta'po i'wa: “Ajawongo, Petrus! Iwoko! Onoko!” ¹⁴ Petrus wyka'po te: “Uwa pore, Jopoto! Ywe'i'po poro nurijangon no'kan anono'pa wa.” ¹⁵ Ijokonory ta ro amy auranano wyka'po i'wa: “Pa'poro Tamusi nekarity'po irupa yja'wan me kysekarityi.” ¹⁶ Oruwamboto moro wara iwe'i'po. Irombo o'win wytory rapa moro oty awo'nuku'po kapu taka.

¹⁷ Oty me 'ne moro tynene'po oty wairy poko ty-wonumengary anukuty'pa Petrus kynakon. Moro jako

ro mo'karon Kornelius napojoma'san wokyryjan 'wa tywoturupo'san wyino moro Simon auty epyry'po. Pena po kynatokon. ¹⁸ Moro auto ta Simon, mo'ko Petrus me enapa kynejatokat inoro wairy poko mo'ja kynoturupokatokon. ¹⁹ Moro tynene'po poko Petrus wonumengary jako noro, mo'ko Tamusi a'kary wyka'po i'wa: “Eneko! Oruwa wokyryjan ajupijaton. ²⁰ Ajawongo iro ke. Ony'toko. O'to yka'pa i'tango imaroine. Awu ro sene'poton.” ²¹ Petrus wony'to'po. Mo'karon wokyryjan 'wa ika'po: “Eneko! Awu te mo'ko anupirykon me wa. Oty poko ko ijaro 'wa mo'ton?” ²² Irombo ika'san: “Amy Kornelius tatynen warinu pokonokon jopotory man. Tamambore man. Tamusi nendojan. Pa'poro Simosu ekosa takapore man. Mo'ko 'wa ro amy Tamusi apojon wyino amy oka tota man, tauty 'wa ajaipoto'me, amy auranano etato'me awyino.” ²³ Irombo a'myka'san i'wa. Iwo'ny'to'kon man ekarity'po i'wa i'waine.

Irombo koro'po awomy'po. Imaroine ito'po. Amykon Jope ponokon Kristus wyinonokon wyto'san imaro. ²⁴ Irombo koro'po itunda'po Sesarea 'wa. Kornelius kynimomo'satokon. Mo'karon tomorykon, mo'karon tynipynarykon ta'sakarykon enapa ta'nano'po terapa i'wa kynatokon. ²⁵ Tauty taka Petrus wo'myry jako, Kornelius wopy'po epoje. Ipo'ponaka iwokunama'po. ²⁶ Petrus 'wa te awonga'po. Ika'po: “Ajawongo! Awara enapa kari'na me wa.” ²⁷ Torupary jako ro i'wa, Kornelius 'wa a'myka'po. Moro auto ta pyime kari'na wota'nanopy'san epyry'san i'wa. ²⁸ Irombo ika'po i'waine: “Amy Simosu 'wa waty man amy Simosu me e'ipyn apyiry ta'sakary me, etawary pai. Moro waty muku'saton. Y'wa te Tamusi yja'wan me kari'na nurija'mary wairy enepoi. ²⁹ Iro ke ro o'to yka'pa wopyi, yko'mapo'po mero o'waine. Ekari'toko iro ke oty poko yko'mapo'po o'waine.” ³⁰ Irombo Ko-

rnelius wyka'po: “Mony 'ne koinaro, oruwa juru a'ta Tamusi 'wa yjauranakon yjauty ta. ³¹ Typo roten amy wokyry we'i'po yjembata. Iwo'my typotyre kynakon. Ika'po y'wa: ‘Kornelius, moro ty'wa ajauranapoty'po tota Tamusi 'wa man. Moro o'wa oty'non ainary'topoty'po poko enapa Tamusi ituwarengepy'pa man. ³² Apojonano emo'ko Jope 'wa, Simon, mo'ko Petrus me enapa kyne-jatojaton inoro ko'ma. Amy tonomy pi'pombo emaminano'nen Simon auty po man, parana po.’ ³³ Irombo o'win wutory apojonano semokyi o'wa ajaije. Iru'pa 'ne man awopy'po. Erome ko'wu pa'poro na'na ero po man Tamusi embata, pa'poro morokon o'wa Tamusi wykato'konymbbo etato'me.”

³⁴ Irombo Petrus 'wa eruparykon a'mo'po. Ika'po: “Erome te sukutyi Tamusi embata pa'poro kari'na wairy asewara. ³⁵ Pa'poro inendonon, pa'poro tamamboren Tamusi apokupe man. Noky me iwairy poko o'poty'pa Tamusi man. ³⁶ Ero moro Israel pajanyombo 'wa Tamusi naropo'po iru'pyn oka me man: Jesus Kristus mo'ko pa'poro kari'na Jopotory me man inoro ekosa sara'me aino epyry taro pa'poro kari'na man. ³⁷ Pa'poro moro Judea po otypan oty we'i'po muku'saton. Galilea po moro oty tywota'mo man, Johanes 'wa moro asetykaponon ekarory a'mo'po wyino. ³⁸ Mo'ko Nasaret pono Jesus irombo ty'namoro Tamusi 'wa man ta'kary ke, pori'tonano ke enapa, apojomato'me. Kurangon otykon kapyry taropo'se mo'ko Jesus 'wa man. Pa'poro mo'karon ewa'rumy tamuru naporemnyndo'san kura'mary enapa taropo'se i'wa man. Tamusi irombo imaro tywaije man. ³⁹ Na'na ro pa'poro o'to Simosu waito'kon ta, Jerusalem po enapa iwe'i'po amyikaponamon me man. Wakapu poko tysereremapo i'waine man, iromo'to'me. ⁴⁰ Tamusi

'wa te joruwanyory kurita tawongapo rapa man. Tanepo i'wa man mo'ko Jesus ⁴¹ pa'poro 'ne kari'na 'wa kapyn, mo'karon oty amyikaponamon me inapo'i'sanyombo 'wa roten te. Inaron ro na'na man. Na'na ro imaro kynendamen, kynonyenen, moro awomy'po wyino. ⁴² Oty amyikaponamon me na'na 'wa tyka man nuronokon poko, iromby'san poko enapa a'wembono auranano ynen jopoto me Tamusi 'wa tyry'po ekari'to'me mo'karon kari'na 'wa. ⁴³ Mo'ko ety ta ro pa'poro mo'ko amyikanen yja'wanyombo wo'kary amyikapoaton pa'poro mo'karon Tamusi auran uku'ponamonymbo.”

⁴⁴ Petrus 'wa morokon otykon ekarityry jako noro, mo'ko Tamusi a'kary wopy'po pa'poro mo'karon auran etanamon tu'ponaka. ⁴⁵ Pa'poro mo'karon Petrus maro opy'san i'koto'san Kristus wyinonokon enuta'san imero mo'ko Tamusi nyry a'kanano wopy'po poko mo'karon Simosu me e'i'non tu'ponaka enapa. ⁴⁶ Ukuty'non auranano ta irombo auranarykon etatokon. Tamusi ety awongary etatokon enapa i'waine. Irombo mero Petrus wyka'po: ⁴⁷ “Amy kari'na 'kare tuna ke etykarykon a'kotory taro nan. Kywaraine enapa irombo Tamusi a'kary tapyije i'waine man.” ⁴⁸ Irombo Jesus Kristus ety ta etykapo'san i'wa. Morombo mero iwoturupo'san i'wa amykon kurita noro tokosaine iwaito'me.

11

Petrus 'wa mo'ko Kornelius etyka'po aijomary

¹ Mo'karon Simosu me e'i'non 'wa moro Tamusi auranymbo amyika'po eta'po Judea po mo'karon apojoma'san 'wa, mo'karon Kristus wyinonokon 'wa enapa. ² Petrus wonuku'po mero te Jerusalem 'wa, mo'karon i'koto'san Kristus wyinonokon wonumengary o'win e'i'pa kynakon moro Petrus wonumengary maro. ³ Ika'san:

“I'koto'non auty taka tywo'my mana. Imaroine tywendame mana.”

⁴ Petrus 'wa te pa'poro morokon o'kapy'san otykon ekarityry a'mo'po koromono wyinombo ro. Ika'po: ⁵ “Moro aitopo Jope po yjauranakon Tamusi 'wa. Moro jako ro yjenuja'kandary a'mo'po y'wa. Moro yjenuja'kandary jako ro, kapu wyino poto 'su kamisa eneke amy oty eny'topory ene'po y'wa morokon okupa'enokon ipanakujarykon poko. Y'wa imero moro oty wopy'po. ⁶ Itaka ywo'potyry jako ro okupa'en ipupuru aitonon tonomy, tokonamon tonomy, tuwembo poko ytotonon, tonoro ene'san y'wa. ⁷ Amy auranano wykary eta'po enapa y'wa: ‘Ajawongo, Petrus! Iwoko! Onoko!’ ⁸ Ywyka'po te: ‘Uwa pore, jopoto! Ywe'i'po poro nurijangon no'kan anaru'ka'pa wa yndaka.’ ⁹ Ijokonorymbo ta ro kapu wyino amy auranano wota'po, yjeju'to'me: “Pa'poro Tamusi nekarity'po irupa yja'wan me kysekarityi.” ¹⁰ Oruwamboto moro wara iwe'i'po. Irombo pa'poro rapa kapu taka awo'nuku'san.

¹¹ Morombo mero o'win wytory oruwa wokuryjan tunda'san moro na'na waitopo auto 'wa. Sesarea wyino y'wanokon me tomo'se tywaije kynatokon. ¹² Mo'ko Tamusi a'kary wyka'po y'wa esyka'pa imaroine ywytoto'me. Ymaro ro mojan o'win-to'ima ka'sakarykon wyto'san. Irombo mo'ko yko'maponenymbo wokury auty taka na'na wo'my'po. ¹³ Mo'ko 'wa ro na'na 'wa moro one wara ty'wa tauty ta mo'ko Tamusi apojon ene'po ekarity'po. Ero wara mo'ko apojonano wyka'po ekarity'po i'wa: ¹⁴ ‘Apojonano emo'ko Jope 'wa Simon, mo'ko Petrus me enapa kynejatojaton inoro ko'ma. Mo'ko ro ajerupatan, uta'no wyino ajunendo'me, pa'poro ajauty tanokon unendo'me enapa.’ ¹⁵ Irombo moro yjauranary a'mo'po mero y'wa, mo'ko Tamusi a'kary wopy'po

itu'ponakaine, koromo 'ne na'na tu'ponaka tywopy'po wara enapa. ¹⁶ Irombo mo'ko Jopoto auranymbo poko ywetuwaro'ma'po rapa: 'Johanes 'wa kari'na tatyka man tuna ke. Amyjaron te Tamusi a'kary ke tatyka maita'ton.' ¹⁷ Mo'ko Jopoto Jesus Kristus amyika'po mero ky'waine, Tamusi 'wa mo'ko ta'kary tyje tywajije man ky'waine. Mo'ko ro rapa tyje Tamusi 'wa man i'waine. One wara ko iro ke awu Tamusi sa'kotory?"

¹⁸ Morokon eta'san mero, ituru'san wotandy'mo'san. Tamusi ety awonga'po i'waine. Ika'san: "Tamusi 'wa iro ke mo'karon Simosu me e'i'non 'wa enapa emamyrykon tu'mapo man, utapy'pa iwaito'ko'me."

Mo'karon Antioki ponokon Kristus wyinonokon

¹⁹ Moro Stefanus wo'po wyino opy'po ata'karykano 'wa ro mo'karon Kristus wyinonokon taripa'po tywajije kynatokon Jerusalem wyino. Iwara ro kynotaripa'satokon Fenisia 'wa, Siprus 'wa, Antioki 'wa enapa. Amy paio 'wa te moro oka anekarity'pa kynatokon. Mo'karon Simosu 'wa roten te kynekari'satokon. ²⁰ Mo'karon etuwarikatonon ra'na amykon Siprus ponokon, Sirene ponokon wokryjan enapa kynatokon. Mo'karon ro mo'karon Griek auran etanamon enapa erupatokon, moro Antioki 'wa tytunda'san mero. Mo'ko Jopoto Jesus eka-pory ekari'satokon i'waine. ²¹ Tamusi ainary kynakon imaroine. Pyime kari'na we'i'san Kristus wyinonokon me. Iwotu'ma'san mo'ko Jopoto 'wa.

²² Ekarykon eta'po ro mo'karon Jerusalem po Tamusi na'nanopy'san 'wa. Irombo Barnabas emoky'po i'waine Antioki 'wa. ²³ Tytunda'po mero, Barnabas 'wa moro Tamusi turu'popory ene'po. Ewa'pota'po. Ipori'toma'san i'wa tyturu'san maro mo'ko Jopoto ekosa iwaito'ko'me

roten. ²⁴ Iru'pyn wokyry mo'ko Barnabas kynakon. Tamusi a'kary kyni'namorojakon. Poto me Tamusi amyikakon. Amy poto 'su kari'na apyimy we'i'po mo'ko Jopoto wyinono me.

²⁵ Irombo Barnabas wyto'po Tarsus 'wa Saulus upi.

²⁶ Epory'po mero, Antioki 'wa aro'po i'wa. Moro po ro o'win siriko iwairy taro mo'karon Tamusi na'nanopy'san 'wa apo'i'san tokosaine. Pyime kari'na emepa'san i'waine. Moro Antioki po ro koromo mo'karon omepatonon ejato'san Kristus ety ta.

²⁷ Moro jako ro Jerusalem wyino Tamusi auran uku'ponamon tunda'san Antioki 'wa. ²⁸ Irombo o'win amy ira'nanokon Agabus tatynen awomy'po. Tamusi a'kary 'wa ty'namorory ta pa'poro kari'na emando'kon 'wa amy poto 'su kumyno wopyry man ekarity'po i'wa. Moro ro 'kuru tywo'se man Rome pono jopoto me Klaudius a'ta. ²⁹ Judea ponokon Kristus wyinonokon epanopyry man yry'po mo'karon Antioki ponokon omepatonon 'wa. Typori'torykon taro ro pyrata aropory man yry'po i'waine. ³⁰ Iwara ro iwe'i'san. Barnabas maro Saulus apojoma'po i'waine moro tymy aroto'me mo'karon uwapoto'san 'wa.

12

Petrus epanopyry Tamusi 'wa

¹ Moro jako ro mo'ko jopoto Herodes wyto'po amykon Tamusi na'nanopy'san weto ikota'mato'ko'me. ² Mo'ko Johanes piry Jakobus u'kapo'po i'wa supara ke.

³ Mo'karon Simosu apokupe moro we'i'po ene'po mero ty'wa, Petrus apyipo'po enapa i'wa, morokon uwa-puta'non perere ewa'mary jako mo'karon Simosu 'wa.

⁴ Apyipo'po mero, aru'kapo'po i'wa yja'wangon kari'na

aru'katopo taka. Ainapatoro itu'ponaka o'win-to'ima warinu pokonokon ypo'san i'wa erangon me. Okupa'en pai iwota'saka'san. Mo'ko eratonomapotopombo onory ewa'mary pa'po me Herodes mo'ko Petrus pa'kapory 'se kynakon emendopoto'me mo'karon kari'na embata.

⁵ Iwara ro moro yja'wangon kari'na aru'katopo ta Petrus a'ta, mo'karon Tamusi na'nanopy'san o'kapyn roten ipoko kynauranatokon Tamusi 'wa.

⁶ Moro Herodes 'wa tamendopoto'man kurita uwaporo, Petrus kynony'sakon koko. Oparatoro tymy kynakon siparari ke oko warinu pokonokon poko. Pena po enapa erangon kynatokon. ⁷ Typo roten amy Tamusi apojon wopy'po. Moro iwo'ny'topo aweita'po imero. Irombo Petrus y'tu'ka'po mo'ko apojonano 'wa isoropary po, upakato'me. Ika'po: “Ko'i ajawongo!” Morokon imyto'konymbo woma'san morokon apory wyino. ⁸ Irombo mo'ko apojonano wyka'po i'wa: “Asapatory e'mo'ko.” Moro wara ro Petrus we'i'po. Irombo mo'ko apojonano wyka'po i'wa: “Ewo'myndoko. Irombo kywekenako.” ⁹ Irombo Petrus awomy'po kurandonaka iwekenato'me ty'wa. Iporo ro o'to mo'ko apojonano 'wa tyry anukuty'pa kynakon. Tanuja'kandary ekano'sakon. ¹⁰ Irombo moro koromono oranano waito'kon, moro ijokonory enapa ratonoma'san i'waine. Morombo mero moro kari'na emando'kon 'wano siparari pena 'wa itunda'san. Aseke ro moro pena wotapurumaka'po. Kurandonaka iwepa'ka'san. O'win amy oma y'ma'ka'po mero ty'waine, o'win wytory mo'ko Tamusi apojon wonekepy'po.

¹¹ Irombo Petrus 'wa tywonumengary apo'i'po rapa. Ika'po: “Erome te suku'sa 'ne ro Tamusi 'wa tapojon

emoky'po Herodes pori'tory wyino ykato'me, morokon Simosu nikapyry 'san otykon wyino enapa.”

¹² Moro ukuty'po mero ty'wa, ito'po mo'ko Johanes, mo'ko Markus me enapa kynejatojaton inoro sano auty 'wa. Moro po ro pyime ata'nanopy'san kynaurana-tokon Tamusi 'wa. ¹³ Moro o'mytopo pono pena moryka'po mero i'wa, amy Rode tatynen amyijanano wopy'po o'po'se. ¹⁴ Petrus auran ukuty'po mero ty'wa, ewa'pory we'i'po moro pena anetapurumaka'pa. Pena po mo'ko Petrus wairy ekari'se eka'numy'po mo'karon auto tanokon 'wa. ¹⁵ Mo'karon wyka'san ro i'wa: “Aje'mere'sa.” Ise'me te tauran ja'nakakon. Irombo ika'san: “Mo'ko kapu tano erandonen te mo'ko man.” ¹⁶ Petrus te pena morykary poko noro kynakon. Moro pena etapurumaka'po mero ty'waine, ene'po i'waine. Enuta'san imero.

¹⁷ Ity'nato'ko'me tainary awonga'po mero ty'wa, moro one wara Tamusi 'wa moro yja'wangan kari'na aru'katopo wyino typa'kapo'po ekarity'po i'wa. Morombo wyino ika'po: “Erokon koro ekari'toko me Jakobus 'wa, mo'karon amykonymbu Kristus wyinonokon 'wa enapa.” Irombo ito'po amy terapa aitopo 'wa.

¹⁸ Aweita'po mero, mo'karon warinu pokonokon we'naranga'san imero. O'to 'ne Petrus we'i'po anukuty'pa iwe'i'san. ¹⁹ Irombo Herodes 'wa Petrus aipo'po. Anepory'pa mo'karon ainamon we'i'san mero te, mo'karon erandonamonymbu ko'mapo'san i'wa. Oty wo'kapy'po poko i'waine tywoturupo'po wyino, iwopo'san i'wa. Irombo Herodes wo'pema'po Judea wyino Sesarea 'wa. Moro po ro iwe'i'po.

Herodes rombyry

²⁰ Moro jako te Herodes kynore'kojakon mo'karon Tyrus, Sidon ponokon poko. Mo'karon wopy'san ro

asewara Herodes 'wa. Mo'ko Blastus, mo'ko Herodes auty tanokon otykon enenen me kynakon inoro 'wa iwopano'po'san, Herodes 'wa tywoturupoto'ko'me areku aike'kato'me. Moro Herodes yinonory wyino irombo moro tareparykon ene'potopo i'waine kynakon.

²¹ Amy erupato'kon man kurita Herodes 'wa potu 'su jopoto wo'my e'moky'po. Iwotandy'mo'po moro jopoto apo'ny tu'po. Irombo tauranary a'mo'po i'wa i'waine mo'karon ata'nanopy'san ra'na. ²² Irombo mo'karon ata'nanopy'san ko'tapoty'san i'wa: “Kari'na auran kapyn moro man! Tamusi auran te moro man!” ²³ O'win wytory imero any'ko'po amy Tamusi apojon 'wa, Tamusi ety awongary wara toty awongary ana'ko'to'pa iwe'i'po ke. Oruko 'wa tonory ta iromby'po.

Barnabas, Saulus weramarykon Antioki 'wa

²⁴ Aseme noro potu me moro Tamusi auran kynaijakon. Iwotaripapy'po. ²⁵ Mo'karon Jerusalem ponokon Kristus wyinonokon 'wa moro tynaro'san pyrata yry'po mero ty'waine, Barnabas, Saulus werama'san Antioki 'wa. Johanes, mo'ko Markus me enapa kynejatokatokon inoro aro'po i'waine tymaroina.

13

Barnabas maro Paulus apojoma'po

¹ Moro Antioki pono Tamusi na'nanopy'san apyimy ta ro Tamusi auran uku'ponamon me, amepanamon me enapa kynatokon Barnabas, Simeon, mo'ko Niger me kynejatokatokon inoro, mo'ko Sirene pono Lusius, mo'ko jopoto Herodes maro etuwaro'ma'po Manaen, Saulus enapa. ² O'wino me Tamusi na'nanopy'san me Tamusi ety awongatokon. Kynonematokon enapa. Moro jako ro mo'ko Tamusi a'kary wyka'po: “Barnabas Saulus maro ytoko typo moro i'wanokon me ynyry'po amaminano

ka'to'me.”³ Tywonema'san mero, Tamusi 'wa tau-rana'san mero, itu'ponakaine tainarykon yry'san mero enapa, moro tokosanokon amaminano poko Barnabas aike'ka'po, Saulus aike'ka'po enapa i'waine.

Siprus po

⁴ Mo'ko Tamusi a'kary 'wa tomoky'san mero, Barnabas maro Saulus wo'pema'po Seleusie 'wa. Moro wyino ro kurijara ta ito'san Siprus 'wa. ⁵ Moro aitopo Salamis 'wa tytunda'san mero, moro Tamusi auranymbo ekarity'po i'waine morokon Simosu wota'nano'to'kon autokon ta. Johanes enapa imaroine kynakon epano'namon me.

⁶ Pa'poro moro pa'wu tu'po tytopoty'san wyino, Pafos 'wa itunda'san. Moro po ro amy tamoreken Simosu epory'po i'waine. Tamusi auran uku'ponen waike kynakon. Barjesus ety me kynakon. ⁷ Mo'ko ro mo'ko pa'wu undymanen Sergius Paulus ekosa kynakon. Mo'ko Sergius Paulus amy tupu'ponen wokyry me kynakon. Mo'ko 'wa ro Barnabas, Saulus ko'mapo'san ty'wa. Moro Tamusi auranymbo etary 'se kynakon iwyinoine. ⁸ Aurangon po'takaro te kynakon mo'ko Elymas, mo'ko tamoreken. (Moro Elymas taurotopo ro tamoreke man.) Kristus wyinono me mo'ko pa'wu undymanen wairy a'kotory 'se kynakon. ⁹ Saulus, mo'ko Paulus me enapa kynejat-jaton inoro y'namoro'po Tamusi a'kary 'wa. Onu'ka'pa Elymas ene'po i'wa. ¹⁰ Irombo ika'po: “Tonapiren 'ne roten! Yja'wanymbo 'ne roten! Ewa'rumy tamuru a'sakary! Pa'poro tamambore aino jenono'nen! Morokon sapatoronokon Tamusi emary ko'wairory poko mana! ¹¹ Erome te Tamusi opoky'matan. Ajenuke'take. Weju anene'pa maitake amy kurita 'wa ro.” Irombo o'win wytory imero enuru ewa'rumamy'po. Amy taronen man

upi'po i'wa. ¹² Moro ene'po mero mo'ko pa'wu undymanen we'i'po Kristus wyinono me. Mo'ko Jopoto poko omepano 'wa i'naranga'po.

Moro Pisidie tano Antioki po

¹³ Irombo kurijara ta Pafos wyino tyto'san mero, mo'karon ta'sakarykon maro Paulus tunda'po moro Panfili tano aitopo Perge 'wa. Johanes we'i'po te imaroine tytory 'se'pa noro. Iwerama'po rapa Jerusalem 'wa. ¹⁴ Mo'karon a'sakarykon wyto'san te Perge wyino moro Pisidie tano Antioki 'wa. Moro po ro moro otare'matopo kurita iwo'my'san moro Simosu wota'nano'to'kon auto taka. Iwotandy'mo'san. ¹⁵ Moro omenano mero'po, mo'karon Tamusi auran uku'ponamonymbo nimeros'an kareta erupa'ma'san mero enapa, mo'karon Simosu wota'nano'to'kon auto jopotorykon 'wa ero taurangonymbo aropo'po mo'karon apojoma'san 'wa: “Yja'sakarykon, amy o'to awykarykon 'se aja'taine mo'karon ijaro 'wa opy'san pori'tomato'me, kaitoko.”

¹⁶ Irombo Paulus awomy'po. Tainary awonga'po i'wa ity'nato'ko'me. Irombo ika'po: “Israel pajanyombo, Tamusi nendonamon, epanamatoko. ¹⁷ Mo'karon Israel pajanyombo tamusiry 'wa mo'karon kytangonymbo tyje mandon tywyinonaka. Mo'karon typyitorykon ety enapa tawonga i'wa man, mo'karon Egypte ponokon ekosa emamyrykon jako. Moro Egypte wyino ro taro i'wa mandon typori'tory ta. ¹⁸ Irombo oko-kari'na siriko iwairy taro moro iponomyn wo'i ta moro emepo'pa iwairykon tapyije i'wa man. ¹⁹ Moro Kana'an yinonory tu'po oko-to'ima amykon aseke tamerykon aronamon kari'na apyimykon y'ma'ka'san wyino ty'wa, moro inonorykon aporenjan me mo'karon Israel pajanyombo tyje i'wa

13:17 Exodus 1:7, Exodus 12:51
1:31

13:18 Numeri 14:34, Deuteronomium

mandon. ²⁰ O'win-kari'namboto o'win-kari'na itu'ponaka oko-kari'na itu'ponaka ainapatoro siriko iwairy taro morokon otykon tywo'ka'se man. Moro pa'po me undymanamon me amykon tyje mandon mo'ko Tamusi auran uku'ponenymbo Samuel wairy 'wa ro. ²¹ Morombo wyino tywoturupo mandon amy poto 'su jopoto poko. Tamusi 'wa mo'ko Kis ymuru Saul tyje man ijopotorykon me. Mo'ko ro amy Benjamin pajanyombo a'sakary me tywaije man. Oko-kari'na siriko jopoto me tywaije man. ²² Mo'ko Saul ka'po wyino, i'petakan me mo'ko David tyje man ijopotorykon me. Mo'ko poko ro Tamusi 'wa ero tuku'po man: 'Mo'ko Isai ymuru David seporyi amy yturu'po nisanory wokyry me. Pa'poro o'to ywykato'kon ka'tan.' ²³ Mo'ko parymbo ro amy tyje Tamusi 'wa man mo'karon Israel pajanyombo Epano'namon me moro tykatopombo wararo. Mo'ko Jesus, wykaje irombo. ²⁴ Mo'ko wopyry uwaporo Johanes 'wa pa'poro mo'karon Israel pajanyombo tyko'ma mandon tamamyrykon u'mato'me i'waine, iwosetykapoto'ko'me enapa. ²⁵ Moro tamamin aike'kary 'wa Johanes tyka man: 'Mo'ko Mesias me anekanopyrykon kapyn awu wa. Ywena'po ta te kynot'an mo'ko isapatory etandy ymbokato'me y'wa uwam'po watapoja inoro.'

²⁶ "Yja'sakarykon, Abraham pajanyombo, mo'karon ara'naine Tamusi nendonamon enapa, ky'wanokon me ro ero kari'na ymbokanen auranano tyje man. ²⁷ Mo'karon Jerusalem ta amandonon irombo mo'karon tyjopotorykon maro mo'ko Jesus ukutyry 'se'pa tywaije mandon. Turumena i'waine man. Iwara te mo'karon

13:19 Deuteronomium 7:1, Jakobs 14:1 13:20 Richteren 2:16, 1 Samuel 3:20 13:21 1 Samuel 8:5, 1 Samuel 10:21 13:22 1 Samuel 13:14, 1 Samuel 16:12, Ware 89:20 13:24 Markus 1:4, Lukas 3:3 13:25 Johanes 1:20, Mateus 3:11, Markus 1:7, Lukas 3:16, Johanes 1:27

Tamusi auran uku'ponamonymbo nimeros'an, morokon otare'matopo kurita wararo tyneruparykon tyka'po i'waine man. ²⁸ Amy pairo iwopoto'man anepory'pa tywe'i'san se'me, Pilatus 'wa tywoturupo mandon iwopoto'me. ²⁹ Pa'poro morokon ipoko imero'san ka'po'san mero ty'waine, tyka i'waine man moro ipokatopombo wakapu wyino. Irombo tunenje i'waine man. ³⁰ Tamusi 'wa te iromby'san wyino tawongapo rapa man. ³¹ Pyime kurita tywosenepo man mo'karon Galilea wyino Jerusalem 'wa tymaro anuku'san 'wa. Inaron ro erome kari'na 'wa moro o'to iwe'i'po ekari'namon me mandon.

³² “Iru'pyn oka ekari'san ro na'na o'waine. Moro kytangonymbo 'wa tykatopombo ro ³³ tyka'po Tamusi 'wa man mo'karon ipajanyombo 'wano me, ky'wanokon me, wykaje irombo. Jesus irombo tawongapo rapa i'wa man. Iwara enapa moro ijokonory ware ta tymero man: “Ymuru amoro mana. Erome ajumy me tywaije wa.”

³⁴ “Ikota'pa moro ija'mun waito'man me mo'karon iromby'san wyino Jesus tawongapo rapa man Tamusi 'wa. Moro poko ro tyka man Tamusi: ‘Moro yturu'po maro David 'wa ywykato'konymbo sika'take o'waine.’ ³⁵ Amy terapa oje irombo tyka man: ‘Mo'ko tamyikaporen apyitory ja'mun anikotano'po'pa maitake.’ ³⁶ Mo'karon tamamyry jakonokon ta'sakarykon 'wano me tamamina'po mero, mo'ko David tyromo'se man Tamusi nisanory me. Mo'karon itangon tu'mungon aporito tunenje man. Ija'mun tykota man. ³⁷ Mo'ko

13:28 Mateus 27:22-23, Markus 15:13-14, Lukas 23:21-23, Johanes 19:15

13:29 Mateus 27:57-61, Markus 15:42-47, Lukas 23:50-56, Johanes 19:38-42

13:31 Apojoma'san 1:3 13:33 Ware 2:7 13:34 Jesaja 55:3 (LXX) 13:35

Ware 16:10

Tamusi nawongapo'po ja'mun te ikota'pa tywaije man.
³⁸ Mo'ko nikapy'po poko ro morokon oja'wanykonymbo kary man uku'toko, yja'sakarykon. Moro ekarojan ro na'na. Pa'poro oja'wanykonymbo kary tupi man morokon Moses nimeros'san omenano 'wa. ³⁹ Pa'poro kari'na yja'wanykonymbo kanon moro i'wa mo'ko Tamusi nawongapo'po amyikary. ⁴⁰ Tuwaro aitoko, mo'ko o'win amy Tamusi auran uku'ponenymbo wyka'po waito'me ajepory'paine. Ero wara irombo tymero i'wa man:

⁴¹ 'Senu'ka pangon! Ajenutatoko! Oneke'toko! Moro ajemamyrykon jakonokon kurita amy oty sika'sa. O'waine moro oty ekarity'pomboto amy kari'na 'wa, anamyika'pa paio maitory.' ”

⁴² Kurandonaka itorykon jako, mo'karon auranonymbo etanamonymbo woturupo'san i'waine mony otare'matopo kurita rapa auranato'ko'me morokon tynekarity'san poko. ⁴³ Moro Simosu wota'nano'topo auto wyino tywepa'ka'san mero, Paulus, Barnabas wekena'san pyime Simosu 'wa, pyime Tamusi nendonamon Simosu me atypotonon 'wa enapa. Mo'karon apokuma'san ro i'waine mo'ja ro moro Tamusi turu'popory ta emando'ko'me.

⁴⁴ Moro otare'matopo kurita wopyry ta pa'poro rypo mo'karon moro ponokon wota'nanopyry manombo tywaije man, mo'ko Jopoto ekary eta. ⁴⁵ Mo'karon kari'na apyimykon ene'san mero ty'waine, mo'karon Simosu ato'ke iwe'i'po. Irombo onapi me moro Paulus nekarityry ekarity'po i'waine. ⁴⁶ Enari'ma te Paulus, Barnabas wyka'san: “O'waine na'nen moro Tamusi auranymbo etary kynakon. Amyjaron te murumenaton. Moro i'matypyn amano apyinamon me atu'ku'pa matypojaton.

Iro ke ro mo'karon Simosu me e'i'non 'wa kynotu'manon na'na. ⁴⁷ Ero wara irombo mo'ko Jopoto na'na 'wa tyka man:

'Mo'karon Simosu me e'i'non 'wano aweinano me kyryi.
Iwara ro uta'no wyino kari'na munendake nono y'matyry 'wa ro.' ”

⁴⁸ Moro eta'po mero, mo'karon Simosu me e'i'non ewa'pota'san. Mo'ko Jopoto ekary amyika'po i'waine. Pa'poro mo'karon i'matypyn amano 'wanokon me tyje tywaije kynatokon inaron we'i'san Kristus wyinonokon me. ⁴⁹ Moro wyino ro mo'ko Jopoto ekary wotaripapy'po wararo.

⁵⁰ Mo'karon Simosu 'wa te mo'karon Tamusi nendonamon tywoneporamon woryijan, mo'karon aitopo ponokon potonon wokyryjan enapa erupo'toma'san. Mo'karon maro ro mo'karon aitopo ponokon apokuma'san i'waine, Paulus, Barnabas wetoine itoto'ko'me. Imoma'san ro i'waine moro tyinonorykon wyino. ⁵¹ Mo'karon apojoma'san 'wa te typupurukon y'koka'san, mo'karon aitopo ponokon e'mato'me ty'waine. Irombo ito'san Ikonium 'wa. ⁵² Mo'karon Antioki ponokon omeptonon te moro awa'ponano 'wa, Tamusi a'kary 'wa enapa ty'namororykon ko'mangapo'satokon.

14

Ikonium po

¹ Iwara enapa oty we'i'po Ikonium po. Iwo'my'san moro Simosu wota'nano'to'kon auto taka. Moro aurangon 'wa pyime Simosu, Griek enapa ypo'san Kristus wyinonokon me. ² Mo'karon aurangon anamyika'non Simosu 'wa te

mo'karon Simosu me e'i'non apokuma'san mo'karon Kristus wyinonokon urumenato'me i'waine. ³ A'si 'ko akore'pe mo'karon apojoma'san we'i'san moro po. Mo'ko Jopoto amyikary ta enari'ma aurana'san. Mo'ko 'wa ro moro inekarityrykon takary amyikapo'po, anumengaponamon otykon, potonon pori'tonano enapa ka'pory ke ty'wa ainarykon 'wa. ⁴ Mo'karon moro po amandonon wotari'papy'san te. Amykonymbo we'i'san mo'karon Simosu wyinonokon me. Amykonymbo we'i'san mo'karon apojoma'san wyinonokon me. ⁵ Irombo mo'karon tyjopotorykon maro mo'karon Simosu, Simosu me e'i'non wemomy'san, iwetoine tytoto'ko'me, ikota'maine, topu ke enapa iwoine. ⁶ Moro ukuty'po mero ty'waine, mo'karon apojoma'san wetuwarika'san Likaoni 'wa. Moro po ro morokon aito'kon Lystra, Derbe po, morokon iwyyinonokon aito'kon po enapa ⁷ moro iru'pyn oka ekarityry aropoty'po i'waine.

Lystra po

⁸ Lystra po ro amy wajaku pan wokyry tandy'po kynakon. Tywoma'po po ro wajaku pe kynakon. Tywe'i'po poro ito'pa kynakon. ⁹ Inoro ro Paulus 'wa kynepanamakon auranary jako. Irombo Paulus wo'poty'po i'wa onu'ka'pa. Tykura'mary amyikary taro iwairy ene'po mero ty'wa, ¹⁰ pari'pe Paulus wyka'po iwa: “Aja-wongo!” Ta'po'ne imero awomy'po. Irombo itopoty'po. ¹¹ Moro Paulus nikapy'po oty ene'po mero ty'waine, mo'karon kari'na apyimykon ko'tapoty'san mo'karon Likaoni ponokon auran ta: “Mo'karon tamusikon tywony'to mandon ky'waine, kari'na me tywonurima.” ¹² Barnabas ejato'po i'waine Seus me. Paulus ejato'po i'waine Hermes me, auranano ekari'nen me iwairy ke. ¹³ Irombo moro aitopo esi'wono Seus auty jopotory 'wa otykon epyryry ke eneka'to'san wokyryjan paka

enepy'san pena 'wa. Mo'karon kari'na apyimykon maro mo'karon paka wory 'se kynakon mo'karon tamusi me tynekanopyrykon ewa'mato'me.

¹⁴ Moro eta'po mero te ty'waine, mo'karon apojoma'san Paulus, Barnabas 'wa tynoponykon seka'san. Iwota'poromy'san mo'karon kari'na apyimy taka. ¹⁵ Iko'ta'san: “Yja'sakarykon, o'to ko maijaton? Awaraine enapa kari'na me roten na'na man. Iru'pyn oka ekari'se te na'na nopyi o'waine, moropangon arongangon otykon wyino awotu'mato'ko'me mo'ko nurono Tamusi 'wa. Inoro 'wa ro kapu, nono, parana, pa'poro itanokon maro ro tyka'se man. ¹⁶ Uwapo i'wa mo'karon Simosu me e'i'non 'wa inisanorykon ro tyka'po man. ¹⁷ Ise'me mondo tywairy tanepo i'wa man. Kurangon otykon tyka'se i'wa man o'wanokon me. Kapu wyino konopo tane'po i'wa man. Tape pore wonatopo waitopo tyje i'wa man. Tarepando i'wa mandon. Aturu'san tawa'poro i'wa man.”

¹⁸ Moro aurangon we'i'po rypo moro tawa'mato'ko'me mo'karon kari'na apyimy 'wa mo'karon paka wory ana'koto'pa. ¹⁹ Irombo Antioki wyino, Ikonium wyino enapa Simosu wopy'san mo'karon kari'na apyimykon erupo'toma. Irombo Paulus tu'ponaka topu papy'san i'waine. Ikyryryka'po i'waine moro aitopo wyino kuranonaka. Tyromo'se kynekano'satokon. ²⁰ Mo'karon omeptonon 'wa tu'memy'po mero te, awomy'po rapa. Ito'po rapa moro aitopo taka. Irombo koro'po Barnabas maro ito'po Derbe 'wa.

Paulus weramary Barnabas maro

²¹ Derbe po ro moro iru'pyn oka ekarity'po i'waine. Omeptonon me pyime kari'na ypo'san mero ty'waine,

iwerama'san rapa Lystra 'wa, Ikonium 'wa, Antioki 'wa enapa. ²² Morokon aito'kon po ro mo'karon omeptonon pana'toma'san i'waine. Asinanopy'san i'waine Kristus wyinonokon me iwaito'ko'me mo'ja ro. Ika'san i'waine: “Moro Tamusi nundymary taka kytorykon jako, pyime awosin pangon otykon 'wa koporykon man.” ²³ Wararo mo'karon Tamusi na'nanopy'san apyimy undymanamon me uwapoto'san andy'mo'san i'waine. Tywonemarykon ta Tamusi 'wa ipokoine aurana'san. Mo'ko inamyikarykon Jopoto ainaka yry'san i'waine.

²⁴ Pisidie yinonory tu'po ro Panfili 'wa itunda'san. ²⁵ Perge po moro oka ekarity'po mero ty'waine, Atalia 'wa iwo'pema'san. ²⁶ Moro wyino ro kurijara ta ito'san Antioki 'wa. Moro po ro moro Tamusi turu'popory poko mo'karon Tamusi na'nanopy'san tywoturupo ty-waije kynatokon moro erome inaike'ka'san amaminano ka'to'me. ²⁷ Moro 'wa tytunda'san mero, mo'karon Tamusi na'nanopy'san ko'mapo'san i'waine. Irombo pa'poro morokon tymaroina Tamusi nikapy'san otykon ekaro'san i'waine. Tamusi 'wa pena etapurumaka'po ekarity'po i'waine mo'karon Simosu me e'i'non waito'me Kristus wyinonokon me. ²⁸ Irombo a'si 'ko akore'pe iwe'i'san mo'karon moro ponokon omeptonon ekosa.

15

Jerusalem po auranano poko aino

¹ Irombo amykon Judea wyino o'pema'san 'wa mo'karon Antioki ponokon Kristus wyinonokon emepary a'mo'po. Ika'san: “Moro Moses nimerop'o omenano o'kotopojaton. Moro wara ei'pa aja'taine, uta'no wyino ajunemyrykon tupi me kynaitan.” ² Paulus, Barnabas ato'keine moro auranon kynakon. Apo'tun pe imaroina

taurangon ejuku'po i'waine. Irombo Paulus, Barnabas, amykon ta'sakarykon enapa emoky'san i'waine Jerusalem 'wa mo'karon apojoma'san, uwapoto'san po'ponaka moro atamiromo'katopo oty poko orupa. ³ Mo'karon Tamusi na'nanopy'san nemoky'san wyto'san moro Fenisia, Samaria yinonory tu'po. Moro tytorykon jako ro mo'karon Simosu me e'i'non 'wa tamamyrykon u'ma'po ekarity'po i'waine. Iwara pa'poro mo'karon Kristus wyinonokon ewa'poro'san imero i'waine. ⁴ Jerusalem 'wa itunda'san mero, iwopy'san ewa'ma'po mo'karon moro ponokon Tamusi na'nanopy'san 'wa, mo'karon apojoma'san 'wa, mo'karon uwapoto'san 'wa enapa. Irombo pa'poro morokon tymaroine Tamusi nikapy'san otykon ekaro'san i'waine. ⁵ Irombo te amykon Kristus wyinonokon me e'i'san Farise moro po kynatokon. Inaron awomy'san ro ero tykato'ko'me: "I'kotorykon man. Moro Moses nimerop'o omenano yry man inapyirykon man me."

⁶ Irombo mo'karon apojoma'san wota'nanopy'san mo'karon uwapoto'san maro moro oty poko orupa. ⁷ Akore'pe ipoko tyworupa'san wyino, mo'ko Petrus awomy'po. Ika'po i'waine: "Yja'sakarykon, Tamusi 'wa ara'naine yjapo'i'po muku'saton mo'karon Simosu me e'i'non 'wa moro iru'pyn oka ekari'nen me, etato'me, amyikato'me i'waine. ⁸ Irombo mo'ko turu'ponano uku'nen Tamusi 'wa mo'karon ynerupa'san Simosu me e'i'non tuku'po mandon Kristus wyinonokon me. Ta'kary waty tyje i'wa nan i'waine, ky'waine yry'po wara enapa. ⁹ Amy me terapa paio anekarity'paine tywaije man. Moro i'waine Kristus amyikary ke ituru'san tykoroka i'wa man. ¹⁰ O'tono'me ko iro ke Tamusi mu'kujaton

awosin pangon otykon ka'pory ke o'waine mo'karon omepatonon 'wa. Mo'karon kytangonymbo 'wa, ky'waine enapa moro oty kapyry tupi tywaije man. ¹¹ Mo'ko Jopoto Jesus turu'popory 'wa te uta'no wyino kunemy'san kysamyikaton. Iwara enapa te mo'karon Simosu me e'i'non omepatonon tunenje mandon.”

¹² Pa'poro mo'karon kari'na apyimy we'i'po ity'me, Barnabas 'wa, Paulus 'wa enapa tywepanamato'ko'me. One wara mo'karon Simosu me e'i'non ra'na Tamusi 'wa ty'waine anumengaponamon otykon, potonon pori'tonano ka'po'san ekarity'po i'waine. ¹³ Aurana'ma'san mero, Jakobus 'wa tauranary a'mo'po. Ika'po: “Yja'sakarykon, epanamatoko y'wa! ¹⁴ One wara Tamusi 'wa penaro terapa mo'karon Simosu me e'i'non etawa'san ekarity' mo'ko Simeon. Toty awonganamon me amy apyimykon apyiry 'se Tamusi tywaije man. ¹⁵ Iwara enapa mo'karon Tamusi auran uku'ponamonymbo tyka tywaije mandon. Tymero irombo man:

¹⁶ Morombo mero weramatake rapa. Moro David pata-jarymbo samytake rapa. Iru'pa rapa sytake. ¹⁷⁻¹⁸ Iwara ro Tamusi upita'ton mo'karon amykon terapa kari'na, pa'poro mo'karon ywyinonokon me yniko'ma'san Simosu me e'i'non enapa. Iwara kynganon Tamusi, mo'ko morokon penaro terapa uku'po'san otykon ka'san inoro.’

¹⁹ “Iro ke ro awu ero wara wonumengaje: mo'karon Tamusi 'wa atu'matonon Simosu me e'i'non anaki'ma'pa kywairykon man. ²⁰ Erokon ekarityry te ky'waine man i'waine: Morokon tanymanamon otykon uremenary i'waine man: Ikapy'san tamusi 'wa yry'san tonomy onory kapyn i'waine man, wararo roten wokyry, woryi poko

iwairykon kapyn man, ena'sawryry 'kary ke iwo'po tonomy onory kapyn i'waine man, mynu enapyry kapyn enapa i'waine man. ²¹ Morokon penaro terapa Moses nimeros'san omenano erupaton ro 'kuru wararo aito'kon po morokon Simosu wota'nano'to'kon auto ta, moro otare'matopo kurita wararo.”

Mo'karon Simosu me e'i'non 'wano kareta

²² Irombo mero mo'karon apojoma'san, uwapoto'san 'wa pa'poro mo'karon Tamusi na'nanopy'san maro amykon tyra'nanokon wokyryjan ekarity'san, emo'to'ko'me Antioki 'wa Paulus, Barnabas maroine. Mo'karon inekarity'san ro kynatokon mo'ko Barsabas me inejatorykon Judas mo'ko Silas maro. Okororo etykon poto me kynakon mo'karon Kristus wyinonokon ra'na. ²³ I'waine ro ero kareta aropo'po i'waine:

Mo'karon Kristus wyinonokon apojoma'san, uwapoto'san ero kareta aropojaton mo'karon Antioki ponokon, Sirie ponokon, Silisia ponokon Simosu me e'i'non Kristus wyinonokon 'wa. Iru'pa ro rypo mandon? ²⁴ Amykon ajetawanamon na'na a'sakarykon 'wa asykapo'san ekary etai na'na. Amykon aurangon 'wa moro awonumengarykon jamika'po ekary etai na'na. Na'na napojomarykon me kapyn te moro wara tywajije mandon. ²⁵ Iro ke ro tauran epopoi na'na amykon wokyryjan ekari'to'me, emo'to'ko'me o'waine na'na nipy-narykon Barnabas, Paulus maroine. ²⁶ Barnabas, Paulus 'waine ro 'kuru moro tamamyrykon ko'po poto me mo'ko Kyjopotorykon Jesus Kristus ety tyje man. ²⁷ Iwara te 'kuru Judas, Silas emo'ton na'na o'waine. Aseke ro ero na'na nimeros'po

ekari'ta'ton enapa o'waine. ²⁸ Tamusi a'kary 'wa, na'na 'wa enapa irombo iru'pa topoje man iko'po 'ne 'ne ajaki'ma'paine na'na wairy man. Ero wara roten te awairykon man: ²⁹ Ikapy'san tamusi 'wa yry'san tonomy onory kapyn o'waine man, mynu enapyry kapyn o'waine man, ena'sawyry'kary ke iwo'po tonomy onory kapyn o'waine man, wararo roten wokyry, woryi poko awairykon kapyn man. Irokon poko tuwaro aja'taine, iru'pa man. Iru'pa aitoko!

³⁰ Irombo mo'karon inapojomarykon wo'pema'san Antioki 'wa. Moro po ro mo'karon Kristus wyinonokon a'nano'po'san mero ty'waine, moro kareta yry'po i'waine. ³¹ Erupa'ma'po mero ty'waine, ewa'pota'san moro typana'tomato'kon auranano poko. ³² Judas, Silas 'wa enapa ipana'toma'san. Tamusi auran uku'ponamon me irombo kynatokon. Pyime auranano ke mo'karon Kristus wyinonokon pori'toma'san i'waine. ³³ A'si'ko akore'pe moro po tywe'i'san wyino, iwerama'san rapa Jerusalem 'wa. Imaroine ro mo'karon Antioki ponokon Kristus wyinonokon 'wa “Iru'pa aitoko!” tyka'san aropo'po mo'karon apojomanamonymbo 'wa. ³⁴ * ³⁵ Paulus wainopo'po Barnabas maro Antioki po. Moro po ro pyime ta'sakarykon maro ro mo'karon Kristus wyinonokon emepatokon. Mo'ko Jopoto ekapory ekari'satokon enapa.

Paulus maro Barnabas wotaripapyrykon

³⁶ Amykon kurita pa'po me te Paulus wyka'po Barnabas 'wa: “Kyteraman rapa, one wara mo'karon Kristus wyinonokon wairy ene pa'poro morokon ky'wa mo'ko

* ^{15:34} Amykon 'wa ero po tymero man: Silas 'wa te a'si'ko noro moro po tywairy yry'po.

Jopoto ekapory ekari'to'konymbbo 'wa.” ³⁷ Irombo Barnabas mo'ko Markus me inejatorykon Johanes arory 'se enapa kynakon tymaroine. ³⁸ Paulus te arory 'se'pa kynakon, Panfili po tyno'san ke i'wa, ito'pa enapa iwe'i'po ke tapatomaine moro amaminano poko. ³⁹ Moro poko ro mene asepeko iwe'i'san. Irombo iwotaripapy'san. Barnabas 'wa Markus aro'po tymaro kurijara ta Siprus 'wa. ⁴⁰ Paulus 'wa te Silas apo'i'po tapaton me. Iwaimokyry uwaporo, i'wano me moro Tamusi turu'popory poko mo'karon Kristus wyinonokon woturupo'san. ⁴¹ Irombo mo'karon Tamusi na'nanopy'san apyimykon pori'tomary aropoty'po i'wa Sirie po, Silisia po enapa.

16

Timoteus we'kotopory

¹ Irombo Paulus tunda'po Derbe 'wa, Lystra 'wa enapa. Moro po ro amy Timoteus tatynen omeepatoto kynakon. Amy Kristus wyinono Simosu worryiry isano me kynakon. Mo'ko ijumy te amy Griek mo'ko kynakon. ² Mo'ko Timoteus ro takapore kynakon mo'karon Lystra ponokon, Ikonium ponokon Kristus wyinonokon ekosa. ³ Inoro wytory 'se ro Paulus we'i'po tymaro. Moro waton me ro mo'karon moro wyinonokon Simosu upu'san me i'kotopo'po i'wa. Griek me irombo pa'poro kari'na ijumy uku'satokon.

⁴ Morokon aito'kon wararo tytopotyrykon jako, mo'karon Jerusalem ponokon apojoma'san, uwapoto'san aurangonymbo ekaro'san i'waine mo'karon Kristus wyinonokon napyiry man me. ⁵ Iwara ro mo'karon Tamusi na'nanopy'san kynepori'tomatokon Kristus wyinonokon me. Kurita wararo pyime 'ne ka'tu rapa kynaijatokon.

Troas po Paulus enuja'kandary

⁶ Irombo ito'san Frigie yinonory tu'po, moro Galatie yinonory tu'po enapa. Mo'ko Tamusi a'kary 'wa te a'koto'san Asia po moro oka ekarory pona i'waine.

⁷ Misie 'wa tytunda'san mero, Bitinia 'wa tytorykon poko iwe'ku'san. Mo'ko Jesus a'kary we'i'po te anaropo'paine.

⁸ Irombo Misie ratonoma'po mero, Troas 'wa itunda'san.

⁹ Koko Paulus 'wa tywoneto amy Masedonie pono wokyry ene'po. Inoro 'wa ro iko'ma'po. Ika'po: “Masedonie 'wa epatoko na'na epano'se.” ¹⁰ Moro wara iwonetu'po ke, o'win wytory na'na wo'mika'po Masedonie 'wa tytory poko. Tamusi 'wa tyko'ma'po ukuty'po na'na 'wa moro iru'pyn oka ekari'to'me mo'karon moro ponokon 'wa.

Lydia wairy Kristus wyinono me

¹¹ Troas wyino kurijara ta tywaimoky'po mero, sapatoro na'na wyto'po Samotrake 'wa. Irombo koro'po Neapolis 'wa na'na wyto'po. ¹² Moro wyino na'na wyto'po Filipi 'wa. Amy Rome ponokon emandopo moro kynakon. Moro koromono Masedonie wota'saka'po tano aitopo moro kynakon. Moro po ro amykon kurita na'na we'i'po. ¹³ Moro otare'matopo kurita na'na wepa'ka'po moro aitopo wyino, tuna wyinonaka. Moro po ro amy Tamusi 'wa auranatopo uku'sakon na'na. Tywotandy'mo'po mero, na'na 'wa mo'karon worryijan wota'nanopy'san erupa'san. ¹⁴ Amy Lydia tatynen woryi moro po kynakon. Amy tykujuramon kamisa ekaramanen Tyatira pono mo'ko kynakon. Tamusi nendonen mo'ko kynakon. Moro iwepanamary jako ro, mo'ko Jopoto 'wa moro Paulus auran aropo'po ituru'po taka. ¹⁵ Irombo mo'karon tauty tanokon maro tywosetykapo'po mero, tauty 'wa na'na ejukuru poko iwo'mika'po. Ika'po: “Y'wa

mo'ko Jopoto amyikary ukutyry jako o'waine, o'toko ymaro yjauty 'wa. Yjekosa aitoko.” Tywo'wury'ka me na'na aro'po i'wa.

Yja'wargon kari'na aru'katopo ta Paulus wairy

¹⁶ Amy kurita moro Tamusi 'wa auranatopo 'wa na'na wytory jako, na'na epyry'po amy takyren amyijanano 'wa. Airenokon otykon uku'ponen me pyime pyrata ka'sakon mo'karon taporenjan ekataka. ¹⁷ Mo'ko 'wa ro Paulus wekenary, na'na wekenary a'mo'po. Iko'ta'po: “Mojan wokuryjan mo'ko inorombo ro kawono Tamusi pyitorykon mojan mandon. One wara uta'no wyino kari'na unemyry man ekari'saton o'waine.” ¹⁸ Pyime kurita moro wara iwe'i'po. Paulus ato'ke te moro wara iwairy we'i'po. Iwotu'mapo. Irombo ika'po mo'ko akyry 'wa: “Jesus Kristus ety ta wykaje o'wa mo'ko woryi wyino awepa'kato'me.” Irombo o'win wytory iwepa'ka'po iwiyino.

¹⁹ Pyrata anikapy'pa noro mo'ko tamyijarykon wairy man ene'po mero ty'waine, mo'karon woryi aporenjan 'wa Paulus maro Silas apo'i'san. Ikyryryka'san i'waine moro otykon ekaramatopo 'wa, mo'karon jopoto po'ponaka. ²⁰ Ipo'ponakaine aro'san mero ty'waine, ika'san: “Mojan Simosu ero kywaito'kon jamikapojaton. ²¹ Morokon inekarorykon omenano apyiry kapyn ky'waine man. Mo'ko Rome jopotory upi'nonokon 'wa waty morokon man.” ²² Mo'karon woryi aporenjan maro mo'karon kari'na apyimy wopy'po enapa Paulus, Silas wetoine. Irombo mo'karon jopoto 'wa iwo'mykonymboskapo'po'san. Irombo wewe ke ipoky'mapo'san i'waine. ²³ Mene ipoky'mapo'san mero ty'waine, moro yja'wargon kari'na aru'katopo taka aru'kapo'san i'waine. Mo'ko yja'wargon kari'na aru'katopo eran apojoma'po i'waine

iru'pyn me imero erandoto'ko'me i'wa. ²⁴ Moro wara tapojoma'po ke ro, koro'na imero etapuru'san i'wa. Morokon ipupurukon uru'ka'san i'wa amy wewe kapy'po taka.

²⁵ Irawone 'ne iwairy taro a'ta, Tamusi 'wa kynauranatokon. Tamusi ety awongatokon enapa tywarerykon ta. Mo'karon aru'ka'san kynepanamatokon i'waine. ²⁶ Irombo typo roten nono wetytyka'po imero. Moro yja'wargon kari'na aru'katopo apo'ny wesakamapoty'po. O'win wytory pa'poro morokon pena wotapurumaka'san. Pa'poro mo'karon aru'ka'san myto'konyombo wo'ka'san. ²⁷ Tupaka'po mero, mo'ko erangon 'wa morokon yja'wargon kari'na aru'katopo penarykon ene'po tywotapurumakapo'se. Mo'karon aru'ka'san wetuwarika'san ekanopyry ke ty'wa, moro tysuparary so'ka'po i'wa ije'ny wyino, tywo'woto'me rypo. ²⁸ Pari'pe te Paulus wyka'po i'wa: “Kyto'woi te koro! Pa'poro na'na ero po man!” ²⁹ Irombo taweiry me wa'to ene'po'po mo'ko erangon 'wa. Morombo mero iwota'poromy'po moro aru'kato'kon taka. Tytyty'ne iwoma'po Paulus, Silas pupurukon po. ³⁰ Kurandonaka aro'san mero ty'wa, ika'po i'waine: “Jopotokon, o'to ko waitan uta'no wyino yjunendo'me?” ³¹ Irombo ika'san: “Mo'ko Jopoto Jesus amyikako! Moro wara awe'i'poto uta'no wyino matunendake, ajauty tanokon maro ro.” ³² Irombo mo'ko Jopoto ekary ekarity'po i'waine i'wa, pa'poro mo'karon auty tanokon 'wa enapa. ³³ Irombo aro'san i'wa tymaro, koko noro a'ta. Morokon iwo'san ku'mity'san i'wa. O'win wytory iwosetykapo'po, pa'poro mo'karon tauty tanokon maro. ³⁴ Tauty taka awo'nuku'san mero ty'wa, arepa ke upa'san i'wa. Moro ty'wa Tamusi amyika'po ewa'ma'po i'wa pa'poro mo'karon tauty tanokon maro.

³⁵ Emamy'po mero mo'karon jopoto 'wa typyitorikon emoky'san mo'ko yja'wangon kari'na aru'katopo eran 'wa, “Mo'karon kari'na inondatoko,” tauro me. ³⁶ Irombo mo'ko yja'wangon kari'na aru'katopo eran 'wa aurangonymbo ekarity'po Paulus 'wa. Ika'po: “Mo'karon jopoto 'wa moro anondapoto'kon auranano tane'po man. Epa'katoko iro ke. Iru'pa i'tandoko.” ³⁷ Paulus wyka'po te i'waine: “Mo'ko Rome jopotory upi'nonokon me na'na wairy se'me, pa'poro kari'na neneri me na'na wosajomary pyndo na'na ypoky'ma'san mero moro yja'wangon kari'na aru'katopo taka na'na aru'katon. Erome te 'kare rapa ekapyn ta na'na pa'kapojaton. Uwa paio! Oro te aseke no'sen na'na pa'kapo.” ³⁸ Moro Paulus auranyombo ekarity'po ro mo'karon pytonano 'wa mo'karon jopotokon 'wa. Mo'ko Rome jopotory upi'nonokon me iwairykon eta'po mero ty'waine mo'karon jopotokon wety'ka'san. ³⁹ Irombo iwopy'san i'waine. Pyi'me'ke iwoturupo'san i'waine iwepa'kato'ko'me. Iwepa'ka'san mero, iwe'pima'san moro tywaito'kon wyino itoto'ko'me. ⁴⁰ Moro yja'wangon kari'na aru'katopo wyino tywepa'ka'san mero, Lydia auty 'wa ito'san. Moro po ro mo'karon Kristus wyinonokon ene'san i'waine. Ipana'toma'san i'waine. Irombo iwaimoky'san.

17

Paulus wairy Tesalonika po

¹ Irombo Amfipolis, Apolonia pato tyto'san mero, itunda'san Tesalonika 'wa. Moro po ro amy Simosu wota'nano'to'kon auto kynakon. ² Tamerymbo mero Paulus wyto'po mo'karon ta'sakarykon ene. Oruwa otare'mato'kon kurita mo'karon ta'sakarykon erupa'san

i'wa. Moro Tamusi kareтары yry'po i'wa moro tynekar-ityry pori'tomanen me. ³ Moro kareta wykary wara ro mo'ko Mesias wota'karykary man we'i'po, moro iromby'san wyino awomyry man we'ipo enapa enepo'po i'wa. Ika'po i'waine: “Mo'ko Mesias me ro Jesus sekari'sa o'waine.” ⁴ Amykon 'wa Paulus amyika'po. Paulus, Silas wyinonokon me iwe'i'san, pyime Tamusi nendonamon Griek maro, a'si'ko pyime kawo aitonon worryijan maro enapa.

⁵ Mo'karon Simosu ato'ke te iwe'i'po. Amykon yja'wangonymbo kari'na ko'mapo'san i'waine. Imaroine ro mo'karon aitopo ponokon tururukapo'san i'waine mo'ko Jason auty 'wa. Paulus, Silas arory 'se kynatokon mo'karon kari'na wota'nano'to'kon 'wa, emendoto'ko'me ty'waine. ⁶ Anepory'pa tywe'i'san mero te, amykon Kristus wyinonokon maro Jason kyryryka'po i'waine mo'karon jopoto po'ponaka. Iko'tapoty'san: “Mo'karon pa'poro ero nono tu'ponokon kari'na apokumanamon ijaro 'wa enapa tywo'se mandon. ⁷ Jason tokosa ky-nenapojaton. Pa'poro mo'kopangon mo'ko Rome pono jopoto nyry'san omenano po'takaro mandon. Poto 'su jopoto me amy terapa ekari'saton: amy Jesus taty-nen.” ⁸ Moro auranano 'wa ro mo'karon kari'na apy-imy, mo'karon jopoto y'narangapo'san poto me. ⁹ Jason 'wa ta'sakarykon maro moro tynondato'ko'man pyrata epema'san mero, mo'karon jopoto 'wa inondapo'san.

Paulus wairy Berea po

¹⁰ Iko'mamy'po mero ko'i terapa mo'karon Kristus wyinonokon 'wa Paulus, Silas aropo'san Berea 'wa. Moro 'wa tytunda'san mero, moro Simosu wota'nano'to'kon auto taka ito'san. ¹¹ Mo'karon ro tamepore kynatokon mo'karon Tesalonika ponokon ko'po. Tyturu'san maro mo'ko Jopoto ekary ewa'ma'po i'waine. Kurita wararo

moro Tamusi kareтары menga'po i'waine, iporo morokon Paulus nekarity'san wairy eneto'me. ¹² Pyime amykon ira'nanokon we'i'san Kristus wyinonokon me, a'si'ko pyime amykon kawonokon Griek worryjatonon, ikyryjatonon maro enapa.

¹³ Moro Paulus 'wa Berea po enapa mo'ko Tamusi auranymbo ekarityry ukuty'po mero te ty'waine, mo'karon Tesalonika ponokon Simosu wyto'san enapa moro 'wa mo'karon kari'na apyimykon erupo'toma, amiromo'kaine enapa. ¹⁴ O'win wytory mo'karon Kristus wyinonokon 'wa Paulus aropo'po parana esi'wonaka. Silas, Timoteus wainopo'san te moro po.

¹⁵ Mo'karon aronamon 'wa Athene 'wa Paulus aro'po. Iwerama'san rapa, amy Silas, Timoteus 'wanokon kareta maro. Moro ta ro tymero Paulus 'wa kynakon ko'i terapa iwo'to'ko'me ty'wa.

Paulus wairy Athene po

¹⁶ Athene po imomokyrykon jako ro Paulus ere'kojakon moro pyime moro po u'ku'san tamusi wairy enery.

¹⁷ Moro iwota'nano'to'kon auto ta mo'karon Simosu, mo'karon Tamusi nendonamon enapa erupary a'mo'po i'wa. Moro otykon ekaramatopo po enapa kurita wararo mo'karon kari'na erupary a'mo'po i'wa. ¹⁸ Amykon Epikurus wyinonokon oty uku'namon maro, amykon Stoa tanokonymbo oty uku'namon maro enapa Paulus aurana'po. Amykonymba wyka'san: “O'to 'ne ko tykary 'se mo'ko tauran pyryrykanen nan?” Amykonymba wyka'san rapa: “Ukuty'non tamusi ekari'nen me kynonepojan.” Paulus 'wa irombo mo'ko Jesus ekapory,

moro iromby'san wyino awono enapa takari'se kynakon. ¹⁹ Irombo tymaroine aro'po i'waine moro Areopagus po omenano enetopo 'wa. Ika'san i'wa: “Oty me moro anekarityry asery omepano wairy ekarityry 'se'pa man

na'na 'wa? ²⁰ Amykon aserynon otykon metapojan na'na 'wa. O'to tauro'po me iwairykon ukutyry 'se na'na man.”
²¹ Pa'poro Athene ponokon apokupe, mo'karon ira'naine amandonon typonokon apokupe enapa man amy asery oty ekarityry, etary enapa.

²² Irombo Paulus wyto'po moro Areopagus po ome-nano enetopo owarira'naka. Ika'po: “Athene ponokon, pa'poro oty poko moro o'waine tamusikon nendory seneja. ²³ Awaito'kon po yweramapotyry jako irombo, morokon o'waine tamusikon nendoto'kon aito'kon 'wa ywo'potyry jako, amy tymy apo'ny enapa seporyi. Moro poko ro tymero man:

UKUTYPYN TAMUSI 'WA

“Moro aninendorykon anukuty'torykon ro sekari'sa o'waine. ²⁴ Mo'ko pa'poro itu'pono maro ero nono ka'nenymbo Tamusi kapu, nono Jopotory me man. Amy ty'wano me kari'na namy'san auto ta emamy'pa man. ²⁵ Kari'na 'wa opatomapo'pa man. Amono'ke waty irombo amy oty man. Aseke te pa'poro no'kan 'wa amano yjan, oremano yjan, pa'poro oty yjan. ²⁶ O'win kari'na tapyi-mangapo i'wa man. Pa'poro ero nono tu'po tamangapo i'wa mandon. Pa'poro i'wanokon me one wara a'ta, oje enapa emamyrykon man tyje tywaije i'wa man. ²⁷ Topory 'se Tamusi tywaije man, tupiry poko iwe'kurukon jako 'ne. Tyse waty irombo Tamusi man pa'poro kywyinoine. ²⁸ Mo'ko ta ro kamanjaton, kytesakamaton, kytaton. Iwara enapa amykon awyionokon waretatonon tywareta mandon:

'I'makon me irombo kytaton.'

²⁹ “Tamusi y'makon me kywairykon ke ro, Tamusi ekanopyry kapyn ky'waine man amykon tainaporamon kari'na nikapy'san ika'mi'po, amu'nymbo, topu ja'ta pai. ³⁰ Tamusi o'poty'pa noro man moro uwapo oty anukuty'pa kari'na we'isan poko. Erome te wararo pa'poro kari'na 'wa tamamyrykon u'mary man ekaropojan. ³¹ Amy pa'poro kari'na poko a'wembono auranano yto'man kurita irombo tyje i'wa man. Moro a'wembono auranano ypotan amy tynapo'i'po wokyry 'wa. Mo'ko ro iromby'san wyino tawongapo rapa i'wa man, mo'ko tynapo'i'po wokyry me iwairy enepoto'me.”

³² Mo'karon iromby'san awomyry poko auranary eta'po mero ty'waine, amykonymbo 'wa auno'poty'po. Amykonymbo wyka'san te: “Amy jako rapa moro poko auranary etatan na'na.” ³³ Moro wara te Paulus wyto'po iwiyoino. ³⁴ Amykon wokyryjan wyto'san te imaro. Irombo Kristus wyinonokon me iwe'i'san. Ira'naine enapa kynatokon mo'ko Areopagus po omenano enenen Dionysius, amy Damaris tatynen woryi, amykon noro.

18

Paulus wairy Korinte po

¹ Morombo mero Paulus wyto'po Athene wyino Korinte 'wa. ² Moro po ro amy Akila tatynen Simosu epyry'po i'wa. Pontus po oma'po mo'ko kynakon. Penaro 'ne waty Itali wyino tywo'se kynakon mo'ko typyty Prisila maro. Mo'ko Rome pono jopoto Klaudius irombo tyka tywajje kynakon pa'poro Simosu wytoto'me Rome wyino. Mo'karon 'wa ro Paulus wyto'po. ³ Asewara tamamingon wairy ke, Paulus we'i'po ekosaine. Tonomy pi'pombo emaminano'namon me irombo kynatokon.

⁴ Irombo otare'matopo kurita wararo moro Simosu wota'nano'to'kon auto ta Paulus kari'na erupakon. Moro

oka amyikapory poko kyne'kujakon i'waine, Simosu 'wa, Griek 'wa enapa. ⁵ Masedonie wyino Silas tunda'po mero Timoteus maro, Paulus we'i'po roten moro iru'pyn oka ekarityry poko. Mo'ko Mesias me Jesus wairy ekari'sakon mo'karon Simosu 'wa. ⁶ Tauran etary 'se'pa iwairykon ke, yja'wan me tauranarykon a'mo'po mero i'waine, tywo'my purumburunga'po i'wa oma e'kyinymbo wo'kato'me iwiyino. Ika'po i'waine: “Yjaikepyi apokoine. Aseke atuku'toko. Arombyrykon jako yju'ta e'i'pa maitaton. Simosu me e'i'non 'wa terapa wy'take.” ⁷ Irombo moro wyino ito'po. Iwo'my'po amy Tamusi nendonen Titius Justus tatynen auty taka. Moro auty ro moro Simosu wota'nano'to'kon auto aporito kynakon. ⁸ Mo'ko Simosu wota'nano'to'kon auto jopotory Krispus we'i'po mo'ko Jopoto wyinono me pa'poro tauty tanokon maro. Pyime Paulus auran etanamonymbo Korinte ponokon we'i'san enapa Kristus wyinonokon me. Iwosetykapo'san.

⁹ Irombo koko mo'ko Jopoto wyka'po Paulus 'wa iwoneto: “Tanarike kyte'i. Ajauranako. Ity'me kyte'i. ¹⁰ Awu ro amaro wa. Amy paio yja'wan me o'to ajyry upitan. Pyime irombo y'wanokon mandon ero aitopo po.” ¹¹ Irombo o'win siriko itu'ponaka o'win-to'ima nuno moro po Paulus we'ipo moro Tamusi auran poko kari'na emeparykon poko.

¹² Moro Akaje undymanen me Galio we'i'po mero, asewara imero mo'karon Simosu wyto'san Paulus weto. Galio po'ponaka aro'po i'waine emendoto'me ty'waine. ¹³ Ika'san: “Mo'se wokyry kyno'mikanon moro omenano mero'po ratoro Tamusi nendopory poko mo'karon kari'na 'wa.” ¹⁴ Irombo tauranary 'se Paulus a'ta 'ne, Galio wyka'po mo'karon Simosu 'wa: “Amy ta'sakary poko yja'wan me iwe'i'pomboto, amy poto 'su yja'wan oty kapy'pomboto pai i'wa, moro awotamiromo'kato'kon

simengary. ¹⁵ Iru'pa ko'wu auranano poko, o'to tau-roto'kon poko, ajemerykon poko roten te mo'saton y'wa. Aseke te morokon otykon enetoko. Moropangon otykon poko a'wembono auranano ynen me ywairy 'se'pa wa.” ¹⁶ Irombo imomapo'san i'wa tywyino. ¹⁷ Irombo pa'poro mo'karon moro po ata'nanopy'san 'wa mo'ko Simosu wota'nano'to'kon auto jopotory Sostenes apo'i'po. Mene iwo'ma'po i'waine mo'ko a'wembono auranano ynen jopoto nenery me. Galio we'i'po te o'to yka'pa paio.

Paulus wytory undy wyinonaka

¹⁸ Paulus we'i'po amykon kurita noro Korinte po. Irombo moro tytory man ekarity'po i'wa mo'karon Kristus wyinonokon 'wa. Kurijara ta ito'po. Imaro ro Prisila wyto'po Akila maro. Tytory uwaporo tunsety ty'kotopo i'wa kynakon moro Kengre po, moro amy oty kapyry man ekarity'po ke ty'wa Tamusi 'wa. ¹⁹ Efese 'wa tytunda'san po Prisila, Akila no'san i'wa. Irombo ito'po moro Simosu wota'nano'to'kon auto 'wa. Moro po ro mo'karon Simosu erupa'san i'wa. ²⁰ Mo'karon woturupo'san ro i'wa akore'pe noro iwaito'me tokosaine. I'se'pa te iwe'i'po. ²¹ Tytory man ekarityry jako te ika'po: “I'se Tamusi a'ta, wo'take rapa o'waine.” Irombo kurijara ta Efese wyino ito'po. ²² Sesarea 'wa tytunda'po mero iwonuku'po mo'karon Tamusi na'nanopy'san 'wa “Iru'pa ro rypo mandon?” tykato'me. Morombo mero iwo'pema'po Antioki 'wa.

²³ A'si 'ko akore'pe moro po tywe'i'po wyino, ito'po morokon Galatie tanokon aito'kon 'wa, Frigie 'wa enapa, pa'poro mo'karon omepatonon pori'toma.

Apolos wairy Efese po, Korinte po enapa

²⁴ Irombo amy Apolos tatynen Simosu tunda'po Efese 'wa. Aleksandria po oma'po mo'ko kynakon. Amy tauran uku'nen wokyry mo'ko kynakon. Iru'pyn me moro Tamusi kareтары uku'sakon. ²⁵ Mo'ko Jopoto wyino aino poko tamepa kynakon. Asin pe imero moro poko kynauranakon. Iporo imero morokon Jesus wyinonokon otykon poko mo'karon kari'na emepakon. Moro Johanes 'wa kari'na etyka'san wara roten te kari'na etykary uku'sakon. ²⁶ Mo'ko 'wa ro enari'ma tauranary a'mo'po moro Simosu wota'nano'to'kon auto ta. Auran eta'po mero ty'waine, Prisila 'wa Akila maro typo aro'po. Moro Tamusi wyino aino enepo'po i'waine i'wa iru'pyn me 'ne ka'tu rapa. ²⁷ Irombo Akaje 'wa tytory 'se iwe'i'po mero, mo'karon Kristus wyinonokon 'wa asinanopy'po. Kareta aropo'po i'waine mo'karon moro po omeptonon 'wa, iru'pa itunday apyito'me i'waine. Akaje 'wa tytunda'po mero, amy poto me mo'karon Kristus wyinonokon me e'i'san poritomanen me iwe'i'po Tamusi turu'popory ta. ²⁸ Pari'pe irombo mo'karon Simosu auran po'takaro iwe'i'po pa'poro kari'na embata. Moro Tamusi kareтары wyino mo'ko Mesias me Jesus wairy enepo'po i'wa.

19

Paulus wairy Efese po

¹ Korinte po Apolos a'ta, Paulus tunda'po Efese 'wa, morokon wypy tanokon aito'kon 'wa tytopoty'po wyino. Moro Efese po ro amykon omeptonon epyry'san i'wa. ² Irombo ika'po i'waine: “Kristus wyinonokon me awairykon jako, mo'ko Tamusi a'kary mapyisen?” Ika'san i'wa: “Mondo Tamusi a'kary wairy aneta'pa paio na'na kynainen.” ³ Irombo ika'po i'waine: “Oty

me ko iro ke masetykaposen?” Irombo ika'san: “Johanes 'wa kari'na etyka'san wara na'na enapa kynose-tykapon.” ⁴ Paulus wyka'po te: “Johanes 'wa kari'na tatyka man emamyrykon u'ma'po enepoto'me. Tyka man i'waine, mo'ko tywena'po ta o'toto man, mo'ko Jesus, amyikato'me i'waine.” ⁵ Moro eta'po mero, iwose-tykapo'san Jesus ety ta. ⁶ Paulus 'wa itu'ponakaine tainary yry jako ro, mo'ko Tamusi a'kary wopy'po itu'ponakaine. Ukuty'non roten auranano ta aurana'san. Tamusi auran uku'po'po enapa i'waine. ⁷ Ainapatoro itu'ponaka oko iwairy taro mo'karon asetykapo'san wokryryjan kynatokon.

⁸ Oruwa nuno Paulus kyndopo'sakon moro Simosu wota'nano'to'kon auto 'wa. Enari'ma mo'karon kari'na erupakon. I'waine ro moro Tamusi nundymary ekary amyikapory poko kynakon. ⁹ Amykonymbo te kyneja'nakatokon. Moro oka amyikary 'sepa kynatokon. Mo'karon kari'na apyimy embata moro Kristus wyino aino auno'potyry a'mo'po mero i'waine, Paulus wyto'po iwyyinoine. Mo'karon omepatonon aro'san i'wa tymaro. Irombo poro kurita wararo kynerupatokon moro Tiranus ety tano omepatopo auto ta. ¹⁰ Oko siriko moro wara iwe'i'po. Iwara pa'poro mo'karon Asia po amandonon 'wa mo'ko Jopoto ekary eta'po, Simosu 'wa, Griek 'wa enapa.

¹¹ Potonon pori'tonano ka'pojakon Tamusi mo'ko Paulus 'wa. ¹² Morokon eramukuru y'kokato'konymbo, morokon emaminato'konymbo kamisa yry'san paio mo'karon kari'na 'wa mo'karon je'tun pangon tu'ponaka. Iwara morokon anykyrykonymbo kynuta'satokon. Mo'karon akryrykonymbo enapa kynepa'katokon.

Mo'karon Skevas ymurukon

¹³ Irombo amykon ytopo'tonon, kari'na akykanamon Simosu we'ku'san moro Jesus ety ta mo'karon takyramon kari'na akykary poko. Ika'san mo'karon akyrykon 'wa: “Mo'ko Paulus nekarory Jesus pori'tory ta kymomaton.”

¹⁴ Oko-to'ima amy Tamusi pokonokon jopotory Skevas tatynen Simosu ymurukon wokryjan we'i'san moro wara. ¹⁵ Mo'ko yja'wan wyka'po te i'waine eju'to'ko'me: “Jesus suku'sa. Paulus ekary setan. Amyjaron te, no'kan ko amyjaron mandon?” ¹⁶ Irombo mo'ko takyren wokry wota'poromy'po itu'ponakaine. Pa'poro i'mondo'san i'wa. Iko'poine pari'pe kynakon. Iwo'my'ma, mene tywo eka'numy'san moro auto wyino.

¹⁷ Moro ekary eta'po ro pa'poro mo'karon Efese ponokon Simosu 'wa, Griek 'wa enapa. Poto 'su anari wopy'po itu'ponakaine. Iwara mo'ko Jopoto Jesus ety we'i'po poto me 'ne ka'tu rapa.

¹⁸ Pyime Kristus wyinonokon me e'i'san wopy'san morokon yja'wan me tywe'i'san ekari'se Tamusi embata, kari'na embata enapa. ¹⁹ A'si'ko pyime enapa mo'karon tamorekamonymbo 'wa tykaretarykonymbo enepy'san. Irombo pa'poro kari'na embata ikoro'ka'san i'waine. Morokon kareta epety u'ku'po i'waine okokari'na itu'ponaka ainapatoro dusun amu'nymbo pyrata iwairy taro. ²⁰ Iwara moro Tamusi auran pari'pe kynotaripa'sakon. Poto me 'ne ka'tu rapa kynaijakon.

Mo'karon Efese ponokon wetururukary

²¹ Pa'poro morokon wo'kapy'ma'san mero, Paulus 'wa Jerusalem 'wa tytory man yry'po Masedonie tu'po, Akaje tu'po enapa. Ika'po: “Moro 'wa ywyto'po wyino, Rome 'wa enapa ywytory man.” ²² Irombo oko tapatongon

emoky'san i'wa Masedonie 'wa: Timoteus Erastus maro. Mo'ko 'nero we'i'po te a'si 'ko noro Asia po.

²³ Moro jako ro amy poto 'su atamiromo'kano we'i'po moro Kristus wyino aino poko. ²⁴ Amy Demetrius taty-nen amu'nymbo ka'nen amu'nymbo ka'po'sakon Artemis auty'makon me mo'karon ta'sakarykon maro. Iwara ro poto me pyrata epojatokon. ²⁵ Mo'ko Demetrius 'wa ro pa'poro moro amaminano pokonokon a'nano'po'san. Ika'po: “Yja'sakarykon, muku'saton pyime pyrata epory ky'waine ero amaminano poko. ²⁶ Mo'ko Paulus te uwa mo'karon ikapy'san tamusi wairy ekarojan. Pyime kari'na 'wa moro oka tamyikapo i'wa man, ero Efese po roten kapyn, pa'poro rypo Asia po enapa te. Moro ro aseke menejaton, metaton enapa. ²⁷ Moro inekarory oka moro kamamingon uta'kary taro roten kapyn man. U'ku'pa enapa te mo'ko poto 'su worryi tamusi Artemis auty yporo taro man. Mo'ko pa'poro Asia po, pa'poro ero nono tu'po enapa worryi tamusi me kynamyikaton inoro kuranory any'maton!”

²⁸ Moro eta'po mero, iwore'ko'san. Tyko'ke ika'san: “Kurano me pore mo'ko Efese pono Artemis man!” ²⁹ Ekonykon 'wa ro pa'poro moro aitopo sararakapo'po. Tymonge mo'karon kari'na wetururuka'san moro asai-jambatopo taka. Mo'karon Paulus maro opy'san Masedonie ponokon Gajus, Aristarko kyryryka'san i'waine tymaroine. ³⁰ Paulus we'i'po mo'karon kari'na apyimy taka tytory 'se. Anaropo'pa te mo'karon omepatonon we'i'san. ³¹ Amykon ipynanamon Asia undymanamon 'wa enapa Paulus e'mapo'po moro asaijambatopo taka itory pona. ³² Tamero roten mo'karon kari'na apyimyn wota'nanopy'san ko'tapoty'san, atukuty'pa oty wairy ke. Pyime kari'na oty upu'po me tywota'nanopy'san anukuty'pa kynatokon. ³³ Irombo mo'karon Simosu

'wa Aleksander arima'po uwaponaka, mo'karon kari'na 'wa auranato'me. Mo'ko Aleksander 'wa ro tainary awonga'po ity'nato'ko'me, mo'karon Simosu aijomato'me ty'wa mo'karon kari'na embata. ³⁴ Simosu me te iwairy ukuty'po mero ty'waine, pa'poro asewara mo'karon kari'na ko'tapoty'san oko juru iwairy taro: “Kurano me pore mo'ko Efese pono Artemis man!”

³⁵ Mo'ko kareta pokono jopoto 'wa te ko'wu mo'karon ata'nanopy'san yity'nano'po'san. Irombo ika'po i'waine: “Efese ponokon yja'sakarykon! Noky ko ero nono tu'po anukuty'pa nan Efese wairy mo'ko kurano Artemis auty enenen me, moro kapu wyino oma'po oty enenen me enapa? ³⁶ Onapi me morokon otykon ekarityry tupi me man. Iro ke ro oity'narykon man. Tonsi'ne 'ne oty kysika'ton. ³⁷ Mojan wokuryjan ro rypo tane'se o'waine mandon ijaro 'wa. Amy tamusi auty ta te imonata'pa tywaije mandon. Mo'ko kytamusirykon woryi poko enapa yja'wan me o'to yka'pa tywaije mandon. ³⁸ Amy kari'na emendory 'se Demetrius a'ta mo'karon ta'sakarykon maro, iru'pa man. O'kapyn roten a'wembono auranano yjaton mo'karon a'wembono auranano ynamon jopoto'kon. Mo'karon po'ponaka ase'wa iwosemendorykon man. ³⁹ Amy terapa oty 'se noro aja'taine, moro omenano mero'po wararo kywota'nanopyrykon man, kauran'gon epopoto'me ipoko. ⁴⁰⁻⁴¹ Moro erome o'kapy'po oty poko kamendorykon taro kytaton warinu upinamon me. O'tono'me kywetururuka'san ekarityry kysupijaton. O'to pairo kykarykon kysupijaton ipoko.” Moro wara tyka'po mero mo'karon etururuka'san emoky'san i'wa autykon 'wa rapa.

¹ Pa'poro oty yity'na'po mero rapa, Paulus 'wa mo'karon omeptonon ko'mapo'san ty'wa. Ituru'san pori'toma'san i'wa. Tytory ekarity'po mero ty'wa i'waine, iwaimoky'po Masedonie 'wa. ² Moro po tytopotyry jako ro pyime auranano ke mo'karon Kristus wyinonokon pori'toma'san i'wa. Irombo Griek yinonory 'wa itunda'po. ³ Oruwa nuno moro po iwe'i'po. Irombo kurijara ta Sirie 'wa rapa tytory 'se iwe'i'po. Moro jako 'ne tywory 'se mo'karon Simosu wairy ukuty'po i'wa. Iro ke ro Masedonie tu'po rapa ito'po. ⁴ Mojan wokyryjan wyto'san imaro: mo'ko Berea pono Pirus ymuru Sopater, mo'karon Tesalonika ponokon Aristarko, Sekundus enapa, mo'ko Derbe pono Gajus, Timoteus, mo'karon Asia ponokon Tikikus, Trofimus enapa. ⁵ Mo'karon wyto'san ro uwapo Troas 'wa na'na momo'se. ⁶ Na'na waimoky'po te Filipi wyino kurijara ta morokon uwaputa'non perere ewa'mato'kon kurita pa'po me. Ainatone kurita na'na we'i'po Troas 'wa tytory poko. Moro po ro oko-to'ima kurita na'na we'i'po.

Paulus wairy Troas po

⁷ Moro otare'matopo kurita pa'po me na'na wota'nanopy'po endame. Irombo Paulus mo'karon Kristus wyinonokon erupakon. Irombo koro'po tywaimokyry man yry'po ke ty'wa, irawone 'ne taronaka ro kynauranakon. ⁸ A'si'ko pyime kororeta typo'mapo'se kynatokon moro kawo na'na wota'nanopy'po po. ⁹ Pena ta amy myre'ko'ko tandy'po kynakon. Eutikus ety me kynakon. Akore'pe imero mo'ko Paulus auranary jako ro uwety kyniwojakon. Iwo'nyky'po. Irombo iwotuwa'mo'po po'ponaka moro ijuwanory kawono auto rary wyino. Ekepy'po anummy'po terapa i'waine. ¹⁰ Tywony'to'po mero, Paulus woma'po aseke itu'ponaka.

Typona aky'ka'po i'wa. Ika'po: “Kytotaikapo'ton. Nuro man.” ¹¹ Kawonaka tyto'po mero rapa, arepa y'sakapoty'po Paulus 'wa. Iwendame'po na'na maro. Akore'pe noro erupa'san i'wa. Aweitary jako terapa aikepy'po. Morombo mero ito'po. ¹² Nuro terapa mo'ko myre'ko'ko aro'po i'waine auty 'wa. Ituru'san wepori'toma'san imero.

Paulus wairy Milete po

¹³ Na'na na'nen wotaru'ka'po moro kurijara taka. Aso 'wa na'na wyto'po. Moro po ro Paulus aru'kary kynakon na'na 'wa. Moro wara ro Paulus tyka tywaije kynakon, typupuru poko Aso 'wa tytory 'se tywairy ke. ¹⁴ Aso po na'na epory'po mero i'wa, aru'ka'po na'na 'wa. Irombo na'na wyto'po Mitylene 'wa. ¹⁵ Moro wyino tywaimoky'po koro'po Kio patonaka na'na tunda'po. Irombo koro'po na'na wepato'po Samos 'wa. Irombo koro'po ko'wu na'na tunda'po Milete 'wa. ¹⁶ Efese ratonmary man irombo tyje Paulus 'wa kynakon, Asia po akore'pe 'ne tywairy pona. Kynonsi'makon, moro koromono wonatopo poty'po ewa'matopo kurita Jerusalem po tywairy u'kuto'me.

¹⁷ Milete po ta'ta ro mo'karon Efese ponokon Tamusi na'nanopy'san uwapotorykon ko'mapo'san i'wa ty'wa. ¹⁸ Ty'wa itunda'san mero, ika'po i'waine: “Muku'saton one wara ara'naine yjemamy'po moro koromo ypupuru ema'po poro y'wa ero Asia tu'ponaka. ¹⁹ Tamusi 'wano me yjemaminato, po'po ywotapory ta. Ywory poko mo'karon Simosu tywe'kutoine. Moro ro tana'ke yjenato. Moro ro enapa awosin pangon otykon 'wa yju'kupoto. ²⁰ Amy paio ajepano'to'kon oty anunemy'pa wairy ta moro oka sekari'to o'waine. Kurando, autokon ta enapa kamepatoine. ²¹ Mo'karon Simosu 'wa, mo'karon Griek

'wa enapa moro Tamusi 'wa iwotu'marykon man, moro i'waine mo'ko Kyjopotorykon Jesus amyikary man enapa samyikapoto.

²² “Erome ko'wu Jerusalem 'wa wy'sa. Moro 'wa ro irombo Tamusi a'kary ywry'kanon. Otypan oty 'wa moro po yjepory man anukuty'pa wa. ²³ Ymyry man, ykota'mary man enapa amyikapojan te y'wa mo'ko Tamusi a'kary, aito'kon 'wa ytundary wararo. ²⁴ Y'wa te moro yjemamyry poto me kapyn man. Moro ywytoto po oma y'ma'kary 'se te wa. Moro y'wa mo'ko Jopoto Jesus nyry'po amaminano kapy'mary 'se wa. Moro Tamusi turu'popory ekapory amyikapory 'se wa, wykaje irombo.

²⁵ “Yjene'pa noro rapa awairykon man suku'sa. Pa'poro o'waine moro Tamusi nundymary ekarory saropo'nen. ²⁶ Iro ke ro ero kurita wykaje o'waine: Ajutapyrykon jako, yju'ta e'i'pa maitaton. ²⁷ Pa'poro irombo o'to wainen pa'poro moro Tamusi nisanory ekaroto'me y'wa o'waine. ²⁸ Tuwaro aitoko aseke apokoine, mo'karon ajekosanokon Tamusi na'nanopy'san kapara poko enapa. Enenamom me ro Tamusi a'kary 'wa tyje mandon, ituwaro'mato'ko'me. Tapeka'se Tamusi 'wa mo'karon mandon aseke tymuru mynuru ke. ²⁹ Uwa ywe'i'po mero anari'non no'kan wopyry man suku'sa ara'nakaine. Mo'karon ro kynokombata'ton mo'karon Tamusi na'nanopy'san kapara poko. ³⁰ Amykon ara'nanokon pairo iporo waty auranano ekari'ta'ton, mo'karon omepatonon kerengato'me tywyi-nonakaine. ³¹ Iro ke ro tuwaro aitoko. Moro oruwa siriko koko, kurita aikepy'pa roten yjuracy ta o'win o'win pai y'wa aje'mapoty'san kysuta'katon.

³² “Erome te Tamusi ainaka kyjaton. Oro moro ituru'popory ekary moro awytoto'ko'man oma enepon. Mo'ko aina ro apori'tomarykon man. Pa'poro mo'karon

tywyinonokon me e'i'san 'wa moro inapyirykon man yry enapa aina man. ³³ Amy pairo kari'na ekosano amu'nymbo, ika'mi'po, wo'mynano sanory po pai o'poty'pa we'i. ³⁴ Aseke muku'saton erokon yjainary ke yjemamina'po morokon ynisanory poko, mo'karon yjekosanokon nisanory poko enapa. ³⁵ Pa'poro o'to ywairy ta senepoi o'waine, one wara amaminano poko kywo'mikarykon man, mo'karon oty'non epano'to'me ky'waine. Mo'ko Jopoto Jesus auranymbo uta'kary kapyn ky'waine man. Aseke irombo tyka man: 'Iru'pa oty yry man oty apyiry ko'po.' ”

³⁶ Moro wara tyka'po mero, iwokunama'po. Pa'poro imaroine Tamusi 'wa aurana'po. ³⁷ Mo'ja imero pa'poro iwotamo'san. Paulus ewa'ma'po imero i'waine. Iposimapoty'po i'waine. ³⁸ Moro “Yjene'pa noro maita'ton,” ika'po je'tuma'po 'ne ka'tu rapa i'waine. Aro'po ko'wu i'waine moro kurijara 'wa.

21

Paulus wytory Jerusalem 'wa

¹ Wyrme na'na wo'kerenga'po iwyinoine. Kurijara taka tywotaru'kapo mero, sapatara na'na wyto'po Kos 'wa, irombo koro'po Rhodos 'wa, irombo wyino Patara 'wa. ² Moro po ro amy Fenisia 'wa yto-toto kurijara epory'po na'na 'wa. Moro taka ro na'na wotaru'ka'po. Irombo na'na waimoky'po ³ Sirie 'wa. Siprus wonepo'po mero, apo'tun wyino na'na 'wa iratonoma'po. Iwara na'na tunda'po Tyrus 'wa. Moro po ro irombo moro kurijara waitarykary kynakon. ⁴ Irombo mo'karon omepatonon epoje na'na wyto'po. Oko-to'ima kurita na'na we'i'po ekosaine. Tamusi a'kary 'wa ty'namororykon ke Paulus uru'po i'waine Jerusalem 'wa itory pona. ⁵ Irombo ko'wu na'na waimokyry man

rapa kynakon, mo'ja ro tytoto'me. Moro kurijara 'wa rapa na'na aro'po pa'poro i'waine, woryijan 'wa, pitanikon 'wa enapa. Moro aitopo no'po mero ty'wa, awopa me na'na wokunama'po, Tamusi 'wa tauranato'me. ⁶ Ase'wa “Iru'pa aitoko!” tyka'po mero, na'na wotaru'ka'po moro kurijara taka. Mo'karon wyto'san te auto 'wa rapa.

⁷ Tyrus wyino ro na'na tunda'po Tolemai 'wa. Moro po ro mo'karon Kristus wyinonokon etawa na'na wyto'po. O'win kurita na'na we'i'po ekosaine. ⁸ Irombo koro'po na'na wyto'po Sesarea 'wa. Moro po ro na'na wo'my'po mo'ko iru'pyn oka ekaronen Filipus auty taka. Mo'karon oko-to'imanokon a'sakary amy mo'ko kynakon. ⁹ Okupa'en emyirykon kynatokon, ino'maine. Tamusi auran uku'ponamon me kynatokon.

¹⁰ Amykon kurita ekosaine na'na we'i'po. Moro jako ro Judea wyino amy Agabus tatynen Tamusi auran uku'ponen wo'pema'po Sesarea 'wa. ¹¹ Na'na 'wa tywopy'po mero, Paulus ekundy pina'po i'wa. Aseke ty-pupuru, tainary my'po i'wa ike. Irombo ika'po: “Ero wara mo'ko Tamusi a'kary kynganon: ‘Ero wara ero akundy-nano aporemy myta'ton mo'karon Simosu Jerusalem po. Kynyta'ton Simosu me e'i'non ainaka.’ ”

¹² Moro eta'po mero, na'na 'wa, mo'karon moro ponokon Kristus wyinonokon 'wa enapa Paulus e'ma'po Jerusalem 'wa itory pona. ¹³ Paulus wyka'po te: “O'to ko maijaton? Ajurarykon terapa yturu'po ambotyry 'se man. Ywaimypory taro roten kapyn, ywo'wopory taro enapa te wa Jerusalem po mo'ko Jopoto Jesus ety upu'po me.” ¹⁴ Na'na 'wa tywepanamary 'se'pa iwairy ke, na'na yity'na'po. Na'na wyka'po roten: “Mo'ko Jopoto nisanory ro no'ka'nen.”

Paulus wairy Jerusalem po

¹⁵ Irombo wyino totyrykon maro na'na waimoky'po Jerusalem 'wa. ¹⁶ Amykon Sesarea ponokon omepatonon wyto'san na'na maro. Mo'karon 'wa ro na'na aro'po amy Mnason tatynen Siprus ponombo 'wa, o'ny'se. Mo'ko ro penaro terapa omepatoto me kynakon. ¹⁷ Jerusalem 'wa na'na tunda'po mero, mo'karon Kristus wyinonokon 'wa na'na ewa'ma'po imero.

¹⁸ Irombo koro'po na'na maro Paulus wyto'po Jakobus 'wa. Pa'poro mo'karon Kristus wyinonokon uwapoto-rykon enapa moro po kynatokon. ¹⁹ “Iru'pa ro rypo mandon?” tyka'po mero i'waine, mo'karon Simosu me e'i'non ra'na ty'wa Tamusi nika'po'san otykon ekarity'san Paulus 'wa isiky'i'po mero.

²⁰ Morokon eta'san mero ty'waine, Tamusi ety awonga'po i'waine. Irombo ika'san Paulus 'wa: “Meneja te, yja'sakary, o'toro 'ko dusun waty mo'karon Kristus wyinonokon me e'i'san Simosu wairy. Tywe'i'san mero moro omenano mero'po wykary wara tywairykon poko kynomikaton. ²¹ Tota te i'waine man o'wa pa'poro mo'karon Simosu me e'i'non ra'na amandonon Simosu emepary mo'ko Moses anamyika'pa noro iwaito'ko'me. Mo'karon wokeryjan ty'makon ani'kotopo'pa iwairykon man poko emeparykon ekari'saton o'wa. Morokon Simosu emery nondapory ekari'saton o'wa ty'waine. ²² One wara ko aino nan? Atunda'po ekary etata'ton irombo. ²³ Iro ke ro na'na wykary wara aiko. Okupa'en amykon wokeryjan na'na ekosa mandon. Tywonemarykon ta ty'waine amy oty kapyry man takari'se i'waine man Tamusi 'wa. ²⁴ Mo'karon ro arotoko amaro. Imaroine ekorokapoko. Unsetykon y'kotory epemako. Iwara onapi me roten morokon

apoko inekarityrykon otykon wairy uku'ta'ton. Moro Simosu emery arory eneta'ton o'wa moro ty'waine arory wara enapa. ²⁵ Mo'karon Simosu me e'i'non Kristus wyinonokon poko na'na tauran epopon terapa. I'waine ro na'na kareta meron, ikapy'san tamusi 'wa yry'san tonomy anono'pa iwaito'ko'me, mynu anenapy'pa iwaito'ko'me, ena'sawry'y'kary ke iwo'po tonomy anono'pa iwaito'ko'me, wararo roten wokyry, worryi poko e'i'pa enapa iwaito'ko'me.”

²⁶ Irombo Paulus 'wa mo'karon wokyryjan aro'san ty-marō. Irombo koro'po imaroine tywekorokapo'po mero, moro Tamusi auty taka ito'po. Moro po ro moro eko-rokano y'matyry man kurita ekarity'po i'wa. One wara a'ta pa'poro ty'waine moro Tamusi 'wa tymy yry man ekarity'po enapa i'wa.

Paulus erandory

²⁷ Morokon oko-to'imanokon kurita y'matyry 'wa mo'karon Asia wyino opy'san Simosu 'wa Paulus ene'po moro Tamusi auty ta. Irombo pa'poro mo'karon kari'na apyimy sararakapo'po i'waine iweto itoto'ko'me. Apo'i'po mero ty'waine ²⁸ iko'tapoty'san: “Na'na epano'toko, Israel pajanyambo! Mo'se ro mo'ko yja'wanyambo amepanen me man! Wararo pa'poro kari'na emepanon Simosu emery urumenato'me i'waine, moro omenano mero'po urumenato'me i'waine, moro Tamusi auty urumenato'me enapa i'waine. Itaka ro Griek tane'se i'wa mandon moro Tamusi auty taka. Iwara ero Tamusi waitopo tyja'wanga i'wa man.” ²⁹ Moro uwaporo 'ne irombo mo'ko Efese pono Trofimus tone i'waine kynakon imaro moro aitopo ta. Mo'ko aro'po ekano'satokon ro Paulus 'wa moro Tamusi auty taka. ³⁰ Pa'poro moro

Apojoma'san 21:3184Apojoma'san 21:40

Jerusalem wesararaka'po. Kari'na wetururuka'po. Paulus kyryryka'po i'waine kurandonaka moro Tamusi auty wyino. Morombo mero o'win wytory morokon pena etapupoty'san i'waine.

³¹ Iwory 'se a'taine ro, mo'ko warinu pokonokon jopotory 'wa moro pa'poro Jerusalem wesararaka'po ekary tunda'po. ³² O'win wytory ito'po iwetoine typyitorykon maro, tupi'nonokon jopotokon maro enapa. Ipyitorykon maro mo'ko warinu pokono jopoto ene'po mero ty'waine, Paulus wokeyy'po i'waine. ³³ Tytunda'po mero, mo'ko warinu pokono jopoto 'wa Paulus apyipo'po. Opatoro imypo'po i'wa siparari ke. Irombo noky me iwairy poko, otypan oty kapy'po poko enapa i'wa iwoturupo'po. ³⁴ Tameru roten mo'karon kari'na apyimy kyniko'tapo'sakon. Morokon iko'tykon ra'na one wara 'ne moro oty wairy ukutyry upijakon. Iro ke ro Paulus aropo'po i'wa moro warinu pokonokon auty 'wa. ³⁵ Iwonukuru mero mo'karon kari'na apyimy ekony wyino Paulus anummy'po paio mo'karon warinu pokonokon 'wa. ³⁶ “Kysiwosen!” tykary arojakon mo'karon kari'na apyimy iwena'po ta tyko'ke imero. ³⁷ Mo'karon warinu pokonokon auty taka ta'mykary mero, Paulus wyka'po mo'ko warinu pokonokon jopotory 'wa: “Amy oty poko ywoturupory 'se wa o'wa.” Irombo Paulus ejuku'po i'wa: “Ky! Griek auran ka'tu metanon? ³⁸ Mo'ko penaro waty mo'karon Rome ponokon weto kari'na apokumanenymbo, mo'ko wo'i taka okupa'en dusun tokonamon aronenymbo Egypte pono kapyn iro ke amoro man?” ³⁹ Paulus wyka'po te: “Uwa. Moro Silisia tano takaren aitopo Tarsus pono Simosu awu wa. Waturupoja o'wa mo'karon kari'na 'wa yjauranato'me.” ⁴⁰ Iru'pa i'wa epory'po mero, Paulus 'wa moro tawo'nuku'po po tainary awonga'po, mo'karon kari'na yity'nato'me. Ity'na'ma'san

mero, auranapo i'waine moro Simosu auran ta. Ika'po:

22

Paulus auranary Simosu 'waine

¹ “Yja'sakarykon, uwapoto'san, epanamatoko ero ywo-saijomatopo yjauran 'wa.”

² Simosu auran ta auranary etary mero ty'waine, ity'na'san 'ne katu rapa. Ika'po: ³ “Simosu awu wa. Tywoma wa moro Silisia tano aitopo Tarsus po. Ero po te wetuwaro'man. Gamaliel ekosa iru'pyn me 'ne womepan morokon kytangon emerykon mero'san poko. Wararo Tamusi emamin poko wo'mikan, moro erome awo'mikarykon wara enapa. ⁴ Moro asery omepano apyinamon uta'kary 'se wainen. Wokryjan, worryjan simysen yja'wangon kari'na aru'katopo taka aru'kato'ko'me. ⁵ Iporo moro wairy ekarityry taro man mo'ko Tamusi pokonokon jopotory mo'karon uwapoto'san maro. Mo'karon enapa irombo mo'karon ka'sakarykon 'wanokon kareta ysen y'wa, Damaskus 'wa ywytory man jako. Moro po enapa moro asery omepano apyinamon myry 'se wainen Jerusalem 'wa ene'to'ko'me, ikota'mato'ko'me.

⁶ “Irombo wytonen Damaskus 'wa. Tyse waty ytundary we'i'po mero, typo roten kurita 'ne 'ne kapu wyino amy poto 'su aweinano kynonen yjaweipa. ⁷ Woman nono tu'ponaka. Irombo amy auranano wykary setan y'wa: ‘Saul, Saul, o'tono'me ko ajerekuru ywekenanon?’ ⁸ Irombo seju'nen: ‘Noky ko amoro man, Jopoto?’ Irombo kyngan y'wa: ‘Mo'ko Nasaret pono Jesus awu wa, mo'ko aniwekenary.’ ⁹ Mo'karon ymaro ytotonon ro rypo moro aweinano enesen. Mo'ko yjerupanen auran aneta'pa te

kynaisen. ¹⁰ Irombo wykan: 'O'to ko waitan, Jopoto?' Mo'ko Jopoto kyngan y'wa: 'Ajawongo. I'tango Damaskus 'wa. Moro po ro moro o'to 'ne awairy man metatake.' ¹¹ Moro anusi'kanen aweinano 'wa yjenuke'ka'po ke, mo'karon ymaro ytotonon yjapory ta terapa yjarosen Damaskus 'wa.

¹² "Moro po ro amy Ananias tatynen wokry kynakon. Moro omenano mero'po wara amandoto mo'ko kynakon. Pa'poro mo'karon moro ponokon Simosu kynamyikatonkon. ¹³ Mo'ko ro kynonen y'wa. Kyngan: 'Saul, yja'sakary, ajenutako!' Irombo o'win wytory yjenutan rapa. Ananias senen. ¹⁴ Irombo kyngan y'wa: 'Penaro terapa mo'ko kytangon tamusiry 'wa tapyije mana moro tynisanory uku'to'me o'wa, mo'ko tamamboren eneto'me o'wa, indary wyino enapa auran etato'me o'wa. ¹⁵ Ekataka ro pa'poro kari'na 'wa morokon anene'san, aneta'san otykon amyikaponen me maitake. ¹⁶ Oty noro ko mimomo'san? Ajawongo. Asetykapoko. Oja'wanykonymbo iku'mi'poko, ety ejatory ta.'

¹⁷ "Jerusalem 'wa ywerama'po po rapa, moro Tamusi auty ta Tamusi 'wa yjauranary jako, yjenuja'kandan. ¹⁸ Inoro ro rapa Jopoto wykary senen y'wa: 'Onsi'mako! Ko'i terapa Jerusalem wyino i'tango. Moro o'wa yjekary amyikapory anapo'i'pa kynaita'ton.' ¹⁹ Awu te wykan: 'Jopoto, morokon Simosu wota'nano'to'kon auto wararo mo'karon ajamyikanamon myry, ipoky'marykon enapa aropo'nenymbo me ywairy uku'saton aseke. ²⁰ Mo'ko ajekary amyikaponenymbo Stefanus mynuru y'kambory jako, moro po enapa wakon. Iru'pa moro wara yry sepojakon. Mo'karon iwonamon wo'mykon enenen me wakon.' ²¹ Irombo kyngan y'wa: 'I'tango. Awu komo'sa tyse mo'karon Simosu me e'i'non 'wa.' "

²² Ero eta'po mero, Paulus 'wa iwepanamakepy'san. Iko'tapoty'san: “Nuta'nen mo'ko wokry! Mo'kopan wairy kapyn man nuro.”

Paulus ypoky'mary manombo

²³ Tyko'tapotyrykon ta ro iwewo'mynga'san. Kawon-aka sakau e'kyino'san i'waine. ²⁴ Moro ene'po mero ty'wa, mo'ko poto 'su warinu pokonokon jopotory wyka'po Paulus a'mykato'me moro warinu pokonokon auty taka, ipoky'mary ta o'to iwe'i'po mengato'me. O'tono'me ipoko iko'tapotyrykon ukutyry 'se kynakon. ²⁵ Typoky'mato'me tymyry jako ro i'waine, Paulus wyka'po mo'ko tokonda aitoto warinu pokonokon jopotory 'wa: “Iru'pa nan amy Rome jopotory upi'nono ypoky'mary amy a'wembono auranano ynen jopoto auran pyndo?” ²⁶ Moro eta'po mero ty'wa, mo'ko jopoto wyto'po mo'ko topono jopoto 'wa. Ika'po: “O'to ko maitan? Amy Rome jopotory upi'nono irombo mo'ko wokry man.” ²⁷ Mo'ko epono jopoto wyto'po Paulus 'wa. Ika'po i'wa: “Amy Rome jopotory upi'nono amoro man? Kaiko y'wa.” Paulus wyka'po: “A'a.” ²⁸ Mo'ko jopoto 'wa ejuku'po: “Awu poto me imero pyrata sepeman, amy Rome jopotory upi'nono me ywaito'me.” Paulus wyka'po: “Awu te amy Rome jopotory upi'nono me tywoma wa.” ²⁹ Moro eta'po mero, anipoky'ma'pa rapa mo'karon ipoky'mary 'sangonymbo we'i'san. Mo'ko jopoto wety'ka'po enapa, amy Rome jopotory upi'nono me mo'ko tynimy'po wairy ukuty'po mero.

Mo'karon Simosu jopotorykon wykary

³⁰ Mo'karon Simosu 'wa Paulus emendopo ukutyry 'se iru'pyn me mo'ko jopoto kynakon. Iro ke ro irombo koro'po mo'karon Tamusi pokonokon jopotorykon, pa'poro mo'karon Simosu jopotorykon enapa

a'nano'po'san i'wa. Ipo'ponakaine ro Paulus ene'po'po i'wa moro aru'katopombo wyino.

23

¹ Mo'karon Simosu jopotorykon 'wa tywo'potyry ta Paulus wyka'po: “Yja'sakarykon, moro ero kurita 'wa ro ka'sakarykon ra'na Tamusi embata yjemamy'po yturu'po anamiromo'ka'pa man.” ² Irombo mo'ko Tamusi pokonokon jopotory Ananias 'wa ipotapaikapo'po mo'karon aporitonokon 'wa. ³ Morombo mero Paulus wyka'po i'wa: “Apaikatan Tamusi, kurando tywonepore aitoto! Amoro moro omenano mero'po wykary wara a'wembono auranano ypoko mytan? Moro omenano mero'po wara waty kore kypaikapoja, ran!”

⁴ Mo'karon Paulus aporitonokon wyka'san: “Mo'ko Tamusi pokonokon jopotory mejuja!” ⁵ Irombo Paulus wyka'po: “Yja'sakarykon, mo'ko Tamusi pokonokon jopotory me iwairy anukuty'pa we'i. Ero wara irombo tymero man:

'Ajundymanamon jopoto poko yja'wan me ajauranary kapyn man.' ”

⁶ Irombo Saduse me, Farise me enapa mo'karon Simosu jopotorykon wairy wopy'po mero tanuru taka, Paulus ko'ta'po ira'naine: “Yja'sakarykon, Farise awu wa. Farise ytangon me tywaije mandon. Moro y'wa iromby'san awomyry momokury poko a'wembono auranano yry man ypoko.” ⁷ Moro wara ika'po mero, mo'karon Farise woseju'poty'san mo'karon Saduse maro. Iwonumengarykon wotaripapy'po. ⁸ Mo'karon Saduse irombo uwa moro iromby'san wyino awono wairy ekari'saton. Uwa Tamusi apojon ekari'saton. Uwa

23:3 Mateus 23:27-28
Filipi 3:5

23:5 Exodus 22:28

23:6 Apojoma'san 26:5,

a'kanano ekari'saton enapa. Mo'karon Farise te pa'poro mondo morokon otykon wairy amyikaton. ⁹ Mo'ja imero ase'wa iko'tapoty'san. Irombo amykon Tamusi kareтары uku'namon Farise awomy'san. Tarekurukon ta ika'san: “Mo'se wokyry ta yja'wan oty anepory'pa na'na man! Amy a'kanano, amy Tamusi apojon pai taurana man i'wa.”

¹⁰ Poto me moro areku wairy ene'po mero ty'wa, mo'ko warinu pokonokon jopotory wety'ka'po Paulus sara'kapotyry pona i'waine. Iro ke ro moro warinu pokonokon apyimy ko'mapo'po i'wa emima iwyyinoine. Aropo'po i'wa i'waine moro warinu pokonokon auty taka rapa. ¹¹ Irombo koko mo'ko kapu tano Jopoto wonepo'po i'wa. Ika'po i'wa: “Eja'nakako. Moro Jerusalem po yjekary amyikapory poko awe'i'po wara Rome po enapa amyikapory poko maitake.”

Paulus wory 'se mo'karon Simosu wairy

¹² Irombo koro'po mo'karon Simosu 'wa taurangon epopo'po maname Paulus wory man poko. Tamusi embata endame'pa, onyry'pa enapa tywairykon man ekarity'po i'waine ase'wa moro Paulus wory uwaporo. ¹³ Mo'karon taurangon epoponamonymbo oko-kari'na wokyryjan ko'po kynatokon. ¹⁴ Mo'karon wyto'san ro mo'karon Tamusi pokonokon jopotorykon 'wa, mo'karon uwapoto'san 'wa enapa. Ika'san: “Tamusi embata amy otymbo ro anyry'pa tyndaka tywairy man ekarityi na'na ase'wa moro Paulus wory uwaporo. ¹⁵ Amyjaron te mo'karon Simosu jopotorykon maro mo'ko warinu pokonokon jopotory 'wa aturupotandoko Paulus aropoto'me apo'ponakaine rapa. Iru'pa 'ne ka'tu rapa ipoko oty ukutyry 'se okari'toko. Na'na mondo terapa kynaitan itunday uwaporo iwoto'me.”

¹⁶ Paulus patymy 'wa te moro iwory 'se iwairykon eta'po. Irombo ito'po moro warinu pokonokon auty 'wa, Paulus 'wa ekari'se. ¹⁷ Irombo Paulus 'wa o'win amy warinu pokonokon jopotory ko'ma'po. Ika'po i'wa: “Mo'se myre'ko'ko aroko mo'ko ajepono 'wa. Amy oty ekarityry 'se man i'wa.” ¹⁸ Mo'ko 'wa ro mo'ko myre'ko'ko aro'po mo'ko topono 'wa. Ika'po i'wa: “Paulus, mo'ko aru'ka'po yko'mai. Naturupoi y'wa mo'se myre'ko'ko ene'to'me o'wa. Amy oty ekarityry 'se man o'wa.” ¹⁹ Irombo mo'ko poto 'su warinu pokonokon jopotory 'wa mo'ko myre'ko'ko apo'i'po apory poko. Typo aro'po i'wa. Iwoturupo'po i'wa: “Oty ekarityry 'se ko man y'wa?” ²⁰ Ika'po: “Mo'karon Simosu 'wa taurangon topopo man, o'wa tywoturupoto'ko'me, koro'po o'wa mo'ko Paulus aropoto'me mo'karon Simosu jopotorykon po'ponaka, iru'pa 'ne ka'tu rapa ipoko oty uku'to'me tiro. ²¹ Kysamyikaton te. Oko-kari'na ko'po wokyryjan maname iwory 'se mandon. Tamusi embata endame'pa, onyry'pa enapa tywairykon man tajato i'waine man ase'wa moro Paulus wory uwaporo. Erome moro aropory momo'saton roten o'wa.” ²² Irombo mo'ko jopoto wyka'po mo'ko myre'ko'ko 'wa: “Amy 'wa koro ero y'wa anekarity'po kysekarityi.” Irombo aropo'po i'wa.

Paulus arory Sesarea 'wa

²³ Irombo oko amykon warinu pokonokon jopotorykon ko'ma'san i'wa. Ika'po: “Oro ainapatoro-kari'na warinu pokonokon, oruwa-kari'na itu'ponaka ainapatoro kaware tu'ponokon, ainapatoro-kari'na waita aronamon enapa naike'sen tytoto'ko'me Sesarea 'wa, koko, okupa'ento'ima juru a'ta. ²⁴ Oro amykon kaware mondo naisen Paulus aroto'me. Oro iru'pa narosen mo'ko Rome wyinono jopoto Feliks 'wa.” ²⁵ Amy kareta mero'po enapa i'wa ero wara:

²⁶ Klaudius Lysias mo'ko tywaiporen jopoto Feliks 'wa ero kareta merojan. Iru'pa ro rypo man? ²⁷ Mo'se wokyry mo'karon Simosu 'wa tapyije kynakon. Iwory manombo rypo i'waine kynakon. Iro ke ro yjupi'nonokon maro iwyinoine emima wytonen. Rome pono me iwairy suku'nen. ²⁸ Moro i'waine emendotopo ukutyry 'se ywairy ke mo'karon ijopotorykon po'ponaka saron. ²⁹ Iwara ro seponen emendory i'waine amykon tamerykon mero'san poko. Amy iwopoto'man oty poko kapyn, amy imypoto'man oty poko kapyn enapa te emendory i'waine seponen. ³⁰ Iwory 'se iwairykon eta'po mero te, o'win wytory saropoi o'wa. Mo'karon emendonamon 'wa enapa suku'poi moro apo'ponaka itorykon man morokon ty'waine emendoto'kon ekari'se.

³¹ Mo'ko toponokon jopoto wyka'po wararo, mo'karon warinu pokonokon wyto'san mo'ko Paulus aije. Koko aro'po i'waine moro Antipatris 'wa. ³² Irombo koro'po mo'ko Paulus aropo'po i'waine mo'karon kaware tu'ponokon 'wa. Mo'karon 'nero werama'san te moro tautykon 'wa rapa. ³³ Sesarea 'wa tytunda'san mero, mo'karon kaware tu'ponokon 'wa moro kareta yry'po mo'ko Rome wyinono jopoto ainaka. Paulus aro'po enapa i'waine ipo'ponaka. ³⁴ Moro kareta erupa'po mero ty'wa, mo'ko jopoto woturupo'po Paulus 'wa ojeno me iwairy poko. Paulus wyka'po: “Silisia pono awu wa.” ³⁵ Irombo mo'ko jopoto wyka'po: “Mo'karon ajemendonamon wopy'san mero, wepanamatake o'wa.” Irombo Paulus erandopo'po moro Herodes namypo'po auto ta.

24

Paulus wosajjomary Feliks po'ponaka

¹ Ainatone kurita Paulus tunda'po we'i'po mero, mo'ko Tamusi pokonokon jopotory Ananias wopy'po amykon uwapoto'san maro, amy Tertulus tatynen awo'ka maro enapa. Mo'ko Rome wyinono jopoto po'ponaka iwopy'san Paulus emendotopo uku'po. ² Paulus ko'mapo'po mero, Tertulus 'wa emendory a'mo'po. Ika'po: “Tywaiporen jopoto Feliks, opo te sara'me imero na'na kynemanjan. Awonumengapory iru'pa 'ne ka'tu rapa otykon yryi na'na 'wano me. ³ Wararo tyto'po po ro erokon anuta'ka'pa roten na'na man ajety awongary ta. ⁴ Aromangary 'se'pa te wa. Iro ke ro waturupoja o'wa ko'i roten awepanamato'me na'na 'wa tawa'pore. ⁵ Any'mato mo'se wokyry eporyi na'na. Pa'poro ero nono tu'po mo'karon Simosu ere'kopojan asepo. Mo'ko Nasaret pono wyinonokon jopotory me mo'se man. ⁶⁻⁷ Moro Tamusi auty yja'wangary poko pairo kyne'kun. Irombo na'na kynapyinen.”* ⁸ “O'wa imengary jako aseke pa'poro morokon na'na 'wa emendoto'kon muku'take.” ⁹ Mo'ko tyjawo'karykon wyka'po pori'tomato'me ty'waine, mo'karon Simosu 'wa moro wara ro iwairy ekarity'po.

¹⁰ Mo'ko jopoto 'wa tainary awonga'po mero, Paulus 'wa tauranary a'mo'po. Ika'po: “Suku'sa sirikokon poko mo'karon ero ponokon kari'na poko a'wembono auranano ynen jopoto me awairy. Iro ke ro enari'ma wasajjomaje apo'ponaka. ¹¹ Ainapatoro itu'ponaka oko kurita ko'po kapyn moro Jerusalem 'wa Tamusi

* 24:6-7 Amykon 'wa ero po tymero man Tertulus wyka'po me: “Tamery mero'po wararo a'wembono auranano yry 'se na'na kynakon ipoko. [7] Irombo mo'ko poto 'su warinu pokonokon jopotory Lysias kynonen. Pari'pe imero mo'se wokyry emiman na'na wyino. [8] Mo'karon emendonamon wytory man ekari'nen te apo'ponaka.”

ety awonga ywonuku'po man. Iporo moro wairy muku'take, otykon mengary jako o'wa. ¹² Amy paio kari'na maro ywoseju'potyry, amy paio kari'na apyimy erupo'tomary enapa anepory'pa kynaisen y'wa, Tamusi auty ta pai, Simosu wota'nano'to'kon autokon ta pai, amy oje terapa pai. ¹³ Iporo morokon erome ty'waine yjemendoto'kon wairy enepory upijatón o'wa. ¹⁴ Moro amy me onumengano ikato'kon wykary wara te y'wa mo'ko kytangonymbo tamusiry ety awongary pyime'tory supija. Pa'poro moro omenano mero'po, mo'karon Tamusi uku'ponamonymbo nimeró'san enapa samyikaje. ¹⁵ Mojan wara enapa amy oty wopyry simomo'sa Tamusi wyino: moro tamamboramon, emambo'non enapa awomyry man rapa mo'karon iromby'san wyino. ¹⁶ Moro me ro wo'mikaje yturupo yjamiromo'ka'pa iwaitome Tamusi embata, kari'na embata enapa. ¹⁷ Sirikokon poko ywyto'po wyino wo'nen rapa ipyrata'non yja'sakarykon 'wa pyrata ene'se, Tamusi 'wa tymy ene'se enapa. ¹⁸ Morokon poko yja'ta ro ikoroka'sene yjeposen moro Tamusi auty ta, kari'na apyimy pyndo, kari'na wotaikapotyry pyndo enapa. ¹⁹ Amykon Asia ponokon Simosu te moro po kynatokon. Mo'karon wairy manombo te man ero po, yjemendoto'me. Amy oty poko paio te yjemendory upiry suku'sa i'waine. ²⁰ Oro mojan wokyryjan pai aseke moro ty'waine otypan ynikapy'po yja'wan oty epyry'po ekari'sen, mo'karon Simosu jopotorykon po'ponaka yja'ta. ²¹ Moro tyra'naine yko'tatopombo poko roten ka'tu yjemendota'ton. Yko'tan irombo: 'Mo'karon iromby'san awomyry poko erome a'wembono auranano yry man ypoko.' ”

²² Mo'ko Feliks mo'ko iru'pa a'si'ko moro asery

omepano uku'sakon inoro 'wa amy kurita terapa moro oty mengary man yry'po. Ika'po: “Mo'ko warinu pokonokon jopotory Lysias wopy'po mero, moro ajauranato'konymbo simengatake rapa.”²³ Irombo mo'ko tupi'nono warinu pokonokon jopotory 'wa Paulus erandopo'po i'wa aru'katopo ta. Ika'po iko'po 'ne 'ne kapyn ipoko iwaito'ko'me, a'sakarykon 'wa epanopyrymbo ana'koto'pa iwaito'ko'me enapa.

²⁴ Amykon kurita pa'po me Feliks wopy'po rapa mo'ko tpyty Drusila, mo'ko Simosu worryry me kynakon inoro maro. Paulus ko'mapo'po i'wa. Moro Kristus Jesus amyikary poko inekarityry 'wa Feliks wepanama'po.

²⁵ Tamambore aino poko, eja'nakano poko, moro aireno a'wembono auranano poko enapa Paulus auranary mero te Feliks wety'ka'po. Irombo ika'po: “Iporo terapa man. I'tango. Amy jako pai kyko'mapotake rapa.”²⁶ Pyrata yry momo'sakon enapa Paulus 'wa ty'wa. Moro mero kyniko'mapopo'sakon ty'wa, imaro tyworupato'me.

²⁷ Oko siriko pa'po me Feliks y'petakan me Porsius Festus we'i'po. Mo'karon Simosu ewa'pory me Feliks 'wa mo'ko Paulus no'po aru'ka'po po.

25

Paulus wosajjomary Festus po'ponaka

¹ Oruwa kurita moro tynundymary man 'wa tytunda'po wyino, Festus wyto'po Sesarea wyino Jerusalem 'wa.

² Moro po ro mo'karon Tamusi pokonokon jopotorykon wopy'san i'wa mo'karon Simosu jopotorykon maro Paulus emendo. ³ Iwe'pima'san Paulus ene'poto'me i'wa Jerusalem 'wa. Yja'wan me te kynonumengatokon. Oma ta irombo iwory poko kynonumengatokon. ⁴ Festus 'wa te Paulus erandory ekarity'po Sesarea po. Aseke ko'i terapa tytory 'se iwokarity'po. Ika'po: ⁵ “Oro iro ke mo'karon

ajopotorykon nytosen ymaro, nemendoto'se me, yja'wan oty kapy'poto i'wa.”

⁶ Oruwa-to'ima kurita ko'po kapyn, ainapatoro kurita ko'po kapyn pai moro ekosaine tywe'i'po wyino, Sesarea 'wa iwo'pema'po rapa. Irombo koro'po iwotandy'mo'po moro a'wembono auranano ytopo tapo'ny tu'po. Paulus ko'mapo'po i'wa typo'ponaka. ⁷ Iwopy'po mero mo'karon Jerusalem wyino o'pema'san Simosu 'wa Paulus u'memy'po. Pyime yja'wangon imero otykon poko emendo'po i'waine. Iporo te morokon emendoto'kon wairy enepory upijatokon te. ⁸ Tywosaijomato'me te Paulus wyka'po: “Yja'wan me e'i'pa we'i moro Simosu emery mero'po poko, moro Tamusi auty poko, mo'ko Rome pono jopoto poko enapa.”

⁹ Mo'karon Simosu ewa'porory 'se tywairy ke te Festus woturupo'po Paulus 'wa: “Jerusalem 'wa awytyory 'se'pa man, moro po a'wembono auranano syry'se me apoko, erokon ajemendoto'kon menga'san wyino y'wa?” ¹⁰ Paulus wyka'po te: “Mo'ko Rome pono jopoto ekataka ero po amy a'wembono auranano ynen jopoto apo'ny man. Moropan po ro a'wembono auranano yry man ypoko. Mo'karon Simosu anyry'pa we'i yja'wan me o'to. Amoro enapa iru'pyn po moro muku'sa. ¹¹ Yja'wan oty kapy'poto y'wa, amy ywopoto'man oty kapy'poto pai y'wa, moro yrombyry anurumena'pa waitake. Iporo waty te morokon mojan 'wa yjemendoto'kon a'ta, amy paio kari'na o'to jyry upitan mojan kari'na ewa'poroto'me. Mo'ko Rome pono jopoto 'wa a'wembono auranano yry 'se wa ypoko.” ¹² Mo'karon turunamon maro tyworupa'ma'po mero, Festus wyka'po Paulus 'wa: “Mo'ko Rome pono jopoto 'wa apoko a'wembono auranano yry 'se awairy mekarityi. Mo'ko 'wa ro my'take.”

Paulus poko Festus 'wa Agripa erupary

¹³ Amykon kurita pa'po me mo'ko poto 'su jopoto Agripa wopy'po mo'ko Bernis maro Sesarea 'wa, Festus etawa. ¹⁴ Amykon kurita moro po iwairykon ke, Festus 'wa Agripa erupa'po Paulus poko. Ika'po: “Felix 'wa amy aru'ka'po wokyry tyno man. ¹⁵ Mo'ko poko ro yjerupa kynosen mo'karon Tamusi pokonokon jopotorykon, mo'karon Simosu uwapotorykon enapa, Jerusalem po yja'ta. ¹⁶ Mo'karon Rome ponokon emery me kapyn moro amy kari'na ewa'poroto'me o'to amy terapa kari'na yry wairy sekari'nen. Mo'karon tamen-donamon po'ponaka na'nen mo'ko emendo'po wosaijomary man wairy sekari'nen i'waine. ¹⁷ Kynosen ro ijaro 'wa. Iwopy'san koro'po o'win wytory moro a'wembono auranano ytopo yjapo'ny tu'po watandy'mon. Mo'ko wokyry sene'pon ypo'ponaka. ¹⁸ Ipo'ponaka ro te amy pairo yja'wan me ynekanopyry oty poko anemendo'pa kynaisen. ¹⁹ Aseke tytamusirykon amyikary emery poko te kynosauranakasen, amy Jesus tatynen poko enapa. Mo'ko ro tyromo'se man. Mo'ko Paulus te nuro kynekari'san. ²⁰ Tupi me morokon otykon mengary epory ke te y'wa, waturupon i'wa, Jerusalem 'wa tytory 'se'pa iwairy poko, moro po a'wembono auranano yto'me ipoko. ²¹ Paulus te mo'ko Rome pono jopoto 'wa a'wembono auranano yry man taronaka moro taru'ka'po po tywairy man ekari'nen. Irombo saru'kapon rapa mo'ko Rome pono jopoto 'wa emokyry man wairy taronaka y'wa.” ²² Irombo Agripa wyka'po Festus 'wa: “Awu rypo te aseke enapa mo'ko wokyry etary 'se wa.” Irombo Festus wyka'po: “Koro'po te metatake.”

²³ Irombo koro'po tywaike imero Agripa wopy'po Bernis maro. Warinu pokonokon jopotorykon maro, moro ponokon tywaiporamon kari'na maro enapa iwo'my'san

moro auranano apyitopo taka. Irombo Festus 'wa Paulus ene'po'po. ²⁴ Festus wyka'po: “Jopoto Agripa, pa'poro ero po aitonon, mo'se anenerykon wokyry upu'po me pa'poro mo'karon Simosu apyimy kynonen y'wa, Jerusalem po, ero po enapa. Kyniko'tapo'sen nuro noro e'i'pa iwaito'me. ²⁵ Awu te suku'nen amy tywopoto'man oty anikapy'pa iwe'i'po. Aseke te mo'ko Rome pono jopoto 'wa typoko a'wembono auranano yry man ekari'nen. Iro ke ro emokyry man syryi. ²⁶ Iru'pa te anukuty'pa wa one wara y'wa oty merory wairy mo'ko kyjopotorykon 'wa. Iro ke ro sene'poi apo'ponakaine, apo'ponaka 'ne ka'tu rapa, jopoto Agripa, imenga'po wyino amy ynimerory man oty sepory'se me. ²⁷ Aipo'pa seneja amy aru'ka'po aropory Rome 'wa morokon emendoto'kon enepory pyndo.”

26

Paulus wosajomary Agripa po'ponaka

¹ Irombo Agripa wyka'po Paulus 'wa: “Erome te aseke okari'ko.” Paulus 'wa tainary awonga'po. Irombo tywosajomary a'mo'po i'wa: ² “Poto 'su jopoto Agripa, tawa'pore wa apo'ponaka erome ywosajomary poko pa'poro morokon Simosu 'wa yjemendoto'kon poko. ³ Amoro 'ne ka'tu rapa iru'pyn po pa'poro morokon Simosu emery, iwosauranakato'kon enapa muku'sa. Iro ke ro waturupoja o'wa pyi'me'ke awepanamato'me y'wa.

⁴ “Penaro terapa one wara yjemamy'po uku'saton pa'poro mo'karon Simosu. Myre'ko'ko me yja'tanombo poro ira'naine wainen Jerusalem po. ⁵ Penaro terapa yjuku'saton. I'se ta'taine, morokon Tamusi pokonokon omenano wykary wara imero Farise me ywe'i'po amyikapota'ton. ⁶ Erome te a'wembono auranano yry man ypoko, moro kytangon 'wa Tamusi wykatopombo

momokury ke y'wa. ⁷ Moro Tamusi wykatopombo wo'kapyry momosa'ton ro mo'karon ainapatoro itu'ponaka oko kopykon. Moro me ro tyweja'nakarykon ta koko kurita maro ro Tamusi ety awongaton. Moro aimomo'topo poko ro mo'karon Simosu yjemendojaton, poto 'su jopoto. ⁸ O'tono'me ko moro Tamusi 'wa iromby'san awongapory anamyikaporo'pa kari'na nandon ara'naine?

⁹ “Awu te mo'ko Nasaret pono Jesus ety uta'kary poko ywo'mikary man synen. ¹⁰ Moro poko ro ywairy sa'mon Jerusalem po. Pyime Tamusi wyinonokon saru'kasen yja'wangan kari'na aru'kato'kon taka. Mo'karon Tamusi pokonokon jopotorykon 'wa moro oty kapyry tyje kynakon yjainaka. Moro iworykon jako, awu enapa iru'pa seponen. ¹¹ Pa'poro morokon Simosu wota'nano'to'kon auto wararo ikota'marykon saropo'nen. Iwara ro iwiry'karykon 'se wakon moro tynamyikarykon oty nondato'me i'waine. Tysenokon aito'kon 'wa paio yjerekuru ta iwekenarykon saropo'nen.

¹² “Iwara te o'wino me wy'sakon Damaskus 'wa moro Tamusi pokonokon jopotorykon auran poko. ¹³ Moro oma ta ro, kurita 'ne 'ne a'ta, Poto 'su Jopoto, typo roten kapu wyino amy aweinano wopyry senen yjaweipa, mo'karon ymaro ytotonon aweipa enapa. Weju aweiry ko'po taweije moro aweinano kynakon. ¹⁴ Pa'poro na'na kynoman nono tu'ponaka. Irombo amy auranano wykary setan y'wa Simosu auran ta: ‘Saul, Saul, o'tono'me ko ajerekuru ywekenanon? Akota'manon roten te moro apanaja'nary.’ ¹⁵ Awu te wykan: ‘Noky ko amoro man, Jopoto?’ Irombo mo'ko Jopoto kyngan y'wa: ‘Mo'ko aniwekenary Jesus awu wa. ¹⁶ Ajawongo te. Ypyitory me awaito'me irombo wasenepoi o'wa. Morokon ypoko

anene'san otykon amyikaponen me, morokon ynepory man otykon amyikaponen me enapa kyja. ¹⁷ Simosu wyinoine, Simosu me e'i'non wyino enapa kapo'i. I'waine ro rapa komo'sa ¹⁸ enutato'ko'me. O'wa u'maporykon 'se wa moro ewa'rummy wyino moro aweinano 'wa, mo'ko Satan pori'tory wyino Tamusi 'wa. Iwara ro ija'wanykonymbo kyno'katan. Yjamyikanamon me mo'karon tywyinonaka Tamusi nyry'san napyiry man amy apyita'ton.'

¹⁹ “Morombo wyino, poto 'su jopoto Agripa, moro kapu nenepo'po oty 'wa wataropoja. ²⁰ Koromo 'ne wyto'nen mo'karon Damaskus ponokon 'wa, irombo mo'karon Jerusalem ponokon 'wa, pa'poro Judea ponokon 'wa, mo'karon Simosu me e'i'non 'wa enapa. Wykan i'waine moro tamamyrykon u'mato'me i'waine, Tamusi 'wa iwotu'mato'ko'me, asery amano wyinonokon otykon ka'to'me enapa i'waine. ²¹ Morokon poko ro mo'karon Simosu yjapyisen moro Tamusi auty ta, ywoto'me rypo ty'waine. ²² Erome noro te Tamusi 'wa yjepanopyry ta wa. Iwara erome po'ponokon kari'na 'wa, kawonokon kari'na 'wa enapa otykon amyikapory poko wa. Mo'karon Tamusi uku'ponamonymbo wyka'san wara 'ne te, mo'ko Moses wyka'po wara 'ne enapa otykon sekari'sa. ²³ Mo'ko Mesias wota'karykary man takari'se i'waine man. Koromo 'ne iromby'san wyino awomy'po me aweinano ekarory man tywaije i'wa man, Simosu 'wa, Simosu me e'i'non 'wa enapa.”

²⁴ Moro wara Paulus wosajjomary jako ro, mo'ja imero Festus wyka'po: “Aje'mere'sa, Paulus! Moro iko'po 'ne 'ne terapa awomepa'po aje'mere'kanon!” ²⁵ Paulus wyka'po te: “E'merepy'pa wa, tywaiporen jopoto Festus! Iporonokon, tywonumengaporamon otykon te se-

tapoja. ²⁶ Mo'ko poto 'su jopoto Agripa erokon otykon uku'san. I'wa ro enari'ma yjauranaje. Anamonopy'pa amy paio ynekarityry oty wairy suku'sa iru'pyn po. Ekapyn ta kapyn irombo morokon otykon tywo'ka'se man. ²⁷ Mo'karon Tamusi auran uku'ponamonymbo mamyikanon, poto 'su jopoto Agripa? Suku'sa moro o'wa amyikarykon!" ²⁸ Agripa wy'kapo te Paulus 'wa: "Eromembo roten Kristus wyinono me terapa moro ajauran yjygotan!" ²⁹ Irombo Paulus wyka'po: "Tamusi 'wa rypo ywoturupory 'se wa, ko'i terapa ywairy wara awaito'me, amoro roten kapyn, pa'poro mo'karon erome y'wa epanamatonon enapa te. Ero ymy'po wara te amyrykon 'se'pa wa."

³⁰ Irombo mo'ko poto 'su jopoto Agripa awomy'po, mo'ko jopoto Festus maro, mo'ko Bernis maro, mo'karon imaroine atandy'mo'san maro enapa. ³¹ Moro wyino tyto'san mero, ase'wa iworupa'san. Ika'san: "Amy paio tywopoto'man oty, tymypoto'man oty pai anikapy'pa mo'ko wokyry tywaije man." ³² Agripa wyka'po Festus 'wa: "Mo'ko wokyry nondary manombo terapa nairy, mo'ko Rome pono jopoto 'wa typoko a'wembono auranano yry man anekarity'pa iwe'i'pomboto."

27

Paulus wytory Rome 'wa

¹ Itali 'wa kurijara ta na'na wytory man yry'po mero, amykon terapa aru'ka'san maro Paulus yry'po amy Julius tatynen warinu pokonokon jopotory ainaka. Mo'ko Rome pono jopoto ety tanokon warinu pokonokon a'sakary mo'ko kynakon. ² Amy Adriamitium pono kurijara wytory kynakon morokon Asia ponokon aito'kon 'wa. Moro ta ro na'na wyto'po. Mo'ko Tesalonika po amandoto Masedonie pono Aristarko enapa na'na maro kynakon.

³ Irombo koro'po na'na wo'kima'po Sidon po. Moro po ro mo'ko Julius 'wa Paulus aropo'po a'sakarykon 'wa, eneto'me i'waine. Iru'pa irombo Julius Paulus poko kynakon. ⁴ Tywaimoky'po mero rapa, apo'tun wyino Siprus ratonoma'po na'na 'wa, yja'wargon pepeito uremeto'me. ⁵ Silisia pato, Panfili pato enapa parana pato'po mero ty'wa, na'na tunda'po moro Lisie tano aitopo Myra 'wa. ⁶ Moro po ro mo'ko warinu pokonokon jopotory 'wa amy Itali 'wa ytoto Aleksandria pono kurijara epyory'po. Moro taka ro na'na aru'ka'po i'wa. ⁷ O'toro 'ko kurita pa'po me waty arombo na'na tunda'po moro aitopo Knidus patonaka. Pepeito 'wa na'na a'kotory ke, Kreta nota na'na 'wa tytory man yry'po apotyry Salmone rato. ⁸ Arombo moro apotyry ratonoma'po mero, na'na tunda'po amy Iru'pyngon O'kimato'kon tatyne aitopo 'wa. Moro ro tyse waty moro potu 'su aitopo Lasea wyino kynakon.

⁹ Na'na romamy'po ke terapa, anari me mo'ja ro ytono we'i'po. Moro onematopo kurita paio irombo tyto terapa kynakon. Iro ke ro Paulus 'wa mo'karon kurijara tanokon uru'san. ¹⁰ Ika'po i'waine: “Yja'sakarykon, mo'ja ro kyto-rykon jako anari'non otykon 'wa koporykon man seneja. Moro kurijara yja'wan me tywairy taro kynaitan, tytano maro ro. Kari'na paio ty'matyry taro kynaitan.” ¹¹ Mo'ko warinu pokonokon jopotory 'wa te mo'ko kurijara undymanen, mo'ko kurijara aporemy enapa amyika'po moro Paulus auranyombo ko'po. ¹² Moro o'kimatopo iru'pa 'ne e'i'pa kynakon, moro i'sano jako moro po aito'me. Iro ke ro pyime mo'karon kurijara tanokon moro mo'ja ro ytono ekari'satokon iru'pa. Feniks 'wa tytundarykon 'se kynatokon, moro i'sano jako moro po tywaito'ko'me. Moro Feniks, amy Kreta pono o'kimatopo moro man. Moro aretyry apo'tun wyino, moro aretyry apoje wyino

enapa moro itaka o'mytopo man.

¹³ Ijary wyino pari'pe 'ne waty amy pepeito awomy'po mero te, moro tywonumengato'kon kapyry yry'po i'waine. Angara anумы'po i'waine. Kreta esi'wo imero na'na wyto'po.

Kurijara we'mopotyry

¹⁴ Akore'pe 'ne waty moro na'na waimoky'po wyino te moro Eurakylon tatynen orometa wopy'po mapo wyino na'na tu'ponaka. ¹⁵ Moro ipori'tory 'wa moro kurijara kyryrykary ta, moro ipotyry u'mary upijakon na'na moro pepeito wo'topo wyinonaka. Irombo na'na we'i'po ipoko noro waty. Moro wara ro na'na kynotaropojakon. ¹⁶ Amy Kauda tatynen pa'wu'membo nota te a'si'ko ity'na'po po na'na 'wa arombo moro suruku yry'po iru'pa. ¹⁷ Irombo aru'ka'po na'na 'wa moro kurijara taka. Morombo mero kapuja ke moro kurijara mypoty'po i'waine, ipori'tomato'me. Moro Syrte pono koro'nano sakau tu'po turupyrykon pona enapa tanarike kynatokon. Iro ke ro moro kurijara eka'nunge'katopo ema'po i'waine parana taka. Iwara ro kynotaropojakon na'na pepeito 'wa. ¹⁸ Irombo koro'po yja'wan me imero noro pepeito 'wa na'na yry ke, amykon kurijara tanokon otykon papy'san i'waine parana taka. ¹⁹ Ijoruwany kurita morokon kurijara pirarykonymbo papy'san paio i'waine, imyto'konymbo maro ro. ²⁰ Kuritakon poko weju, siriko one'pa kynakon. Moro pepeito tam'po'kory pari'pe noro kynakon. Na'na tutapyry man ekano'sakon terapa.

²¹ Endame'pa paio noro mo'karon kari'na we'i'san mero, Paulus awomy'po ira'naine. Ika'po: "Yja'sakarykon, y'wa awepanamarykon manombo tywaije man, moro ywykary jako o'waine: 'Ero wyino ito'pa kytaisen.' Ijako erokon anari'non otykon

kopory'paine nairy. Ero wara yja'wan me e'i'pa oty nairy. ²² Erome pairo te kurujaton aturu'san apyito'me o'waine. Amy pairo ara'nanokon kari'na irombo utapy'pa kynaitan. Ero kurijara roten kynuta'tan. ²³ Ero koko irombo mo'ko Yjopotory Tamusi, mo'ko ety sawongaje inoro apojon nasenepoi y'wa. ²⁴ Nykai y'wa: 'Tanarike kyte'i, Paulus! Mo'ko Rome pono jopoto po'ponaka awytory man. Ajewa'poroto'me te Tamusi pa'poro mo'karon amaro kurijara ta ytotonon unendan.' ²⁵ Iro ke ro aturu'san apyitoko, yja'sakarykon! Tamusi samyikaje. Morokon y'wa tauroto'konymbu wararo otykon wairy man samyikaje. ²⁶ Amy pa'wu tu'po te kurupyrykon man.”

²⁷ Ainapatoro itu'ponaka okupa'en kurita terapa pepeito 'wa moro Adriamitium Zee tu'po na'na kyryrykapotyry jako, koko, irawone 'ne a'ta, mo'karon kurijara ta amaminatonon tyse waty amy aitopo wyino kynokano'satokon. ²⁸ Irombo typirotoken kurawa ke moro ijansikyry apo'po i'waine oko-kari'na apo me. A'si 'ko rapa tyto'san mero, moro tuna jansikyry apo'po i'waine o'win-kari'na itu'ponaka ainapatoro apo me. ²⁹ Topu tu'po turupyrykon pona tanarike tywairykon ke, okupa'en angara ema'san i'waine ansety wyino. Irombo Tamusi 'wa iwoturupo'san ko'i aweitato'me. ³⁰ Irombo mo'karon kurijara ta amaminatonon moro kurijara wyino tywetuwarikarykon 'se kynatokon. Moro suruku ema'po i'waine tuna taka, ipotyry wyino morokon angara emato'me tiro. ³¹ Moro jako 'ne Paulus wyka'po mo'ko warinu pokonokon jopotory 'wa, mo'karon ipyitorykon 'wa enapa: “Mo'karon 'wa ero kurijara no'poto, amyjaron ajuta'ta'ton.” ³² Morombo mero mo'karon warinu pokonokon 'wa morokon suruku myto'konymbu kapuja y'koto'san. Iwara parana taka moro suruku emo'po'po

i'waine.

³³ Emamyry 'wa iwe'i'po mero, Paulus 'wa pa'poro uru'san, a'si'ko iwendameto'ko'me. Ika'po: “Erome ainapatoro itu'ponaka okupa'en kurita terapa endame'pa mandon oty 'wa ajeporykon man momokyry ta. Amy paio oty anaru'ka'pa mandon ondakaine. ³⁴ Iro ke ro wykaje o'waine a'si'ko awendameto'ko'me. Moro ro ajepano'ta'ton awo'kimato'ko'me. Amy paio ara'nanokon anepory'pa yja'wan oty kynaitan.” ³⁵ Moro wara tyka'po wyino, perere amy apo'i'po i'wa. Pa'poro embataine ipoko Tamusi ety awonga'po i'wa. Moro perere y'sakapoty'po i'wa. Irombo enapy'po i'wa. ³⁶ Paulus wendamery enery 'wa pa'poro ipori'toma'san. Iwara enapa tywendamerykon a'mo'po i'waine. ³⁷ Moro kurijara ta ro o'win-to'imamboto oko-kari'na itu'ponaka o'win-kari'na itu'ponaka ainapatoro itu'ponaka o'win-to'ima kari'na me na'na kynakon. ³⁸ Tywaime'ma'san mero, moro awasi papy'po i'waine parana taka, sawo'ne 'kopore moro kurijara waito'me.

³⁹ Emamy'po mero, tynukuty'torykon aitopo ene'po i'waine. Amy ametary po te amy awopa ene'po i'waine. Moro po ro moro kurijara e'kimary 'se kynatokon. ⁴⁰ Morokon angara amo'ty y'kotopoty'san i'waine. Parana ta ro ino'san i'waine. Morokon simona myto'konymbonyboka'san enapa i'waine. Moro pira posumanyry awo'nuku'po i'waine. Irombo pepeito poko moro awopa 'wa moro kurijara arojatokon. ⁴¹ Irombo apipin me iwe'i'po po terapa ikurijarykonymbonyrupy'po. Moro ipotyry urupy'po o'kapyn me. Moro ansety y'mopoty'po te parana poritory 'wa. ⁴² Irombo mero mo'karon warinu pokonokon we'i'san mo'karon apo'i'san wory 'se, ty'po'ne amy wetuwarikary pona. ⁴³ Mo'ko warinu pokonokon jopotory te Paulus unemyry 'se kynakon.

Iro ke ro typyitorykon a'koto'san i'wa. Mo'karon tywe'pomyrykon uku'namon a'porongapo'san na'sen i'wa tuna taka, maponaka itoto'ko'me. ⁴⁴ Amykonyombo e'kimapo'san te i'wa paranga tu'po, amykonyombo moro kurijara tanokonyombo otykon tu'po roten. Iwara pa'poro na'na wo'kima'po.

28

Paulus wairy Malta po

¹ Uta'no wyino tywo'kary pokoro, Malta me moro pa'wu ety wairy ukuty'po na'na 'wa. ² Mo'karon moro po amandonon tawa'pore imero na'na poko kynatokon. Konopo wopyry ke, ty'sanore iwairy ke, poto 'su wa'to po'ma'po i'waine. Irombo pa'poro na'na ko'ma'san moro wa'to ekondaka.

³ Irombo Paulus 'wa wewe ja'puru'san amo'iky'san. Moro wa'to taka yrykon jako ro, asiny 'wa amy okoju pa'kapo'po moro wewe wyino. Paulus eka'po i'wa ainary po. ⁴ Ainary poko mo'ko okoju wo'sereremary ene'po mero ty'waine, mo'karon moro po amandonon wyka'san ase'wa: “Kari'na wonenymbo mo'ko wokyry suku'sa. Parana ta ro rypo romo'no wyino tywepa'ka man. Erome te moro ija'wanymbo kyniwojan.” ⁵ Paulus 'wa te tainary sunsungary ta mo'ko okoju emapo'po wa'to taka. Amy o'to e'i'pa iwe'i'po. ⁶ Mo'karon moro po amandonon te ainary a'mamyry, typo roten pai irombyry womary ekano'satokon. Akore'pe amy o'to e'i'pa ene'po mero ty'waine, amy me terapa iwonumenga'san. Amy tamusi me iwairy ekarity'po i'waine.

⁷ Tyse waty moro wyino mo'ko pa'wu undymannen Publius tatynen waitopo kynakon. Mo'ko 'wa ro

tawa'pore imero tauty po na'na apo'i'po. Oruwa kurita ekosa na'na kynakon. ⁸ Moro jako ro mo'ko Publius jumy tapapo kynakon komyinano pe, kawaitu pe enapa. Paulus wyto'po i'wa. Tamusi 'wa tauranary mero tainary yry'po i'wa itu'ponaka. Iwara ikura'ma'po i'wa. ⁹ Moro oty wo'kapy'po mero, mo'karon amykon terapa Malta ponokon je'tun pangon wopy'san enapa i'wa. Ikura'ma'san enapa i'wa. ¹⁰ Ukuty'non roten otykon ke na'na ety awonga'po i'waine. Moro wyino na'na wutory mero na'na na'kuru man otykon yry'san i'waine na'na 'wa.

Paulus wutory Rome 'wa

¹¹ Oruwa nuno pa'po me na'na waimoky'po amy Aleksandria wyino o'toto kurijara ta. Moro kurijara ro moro pa'wu tu'po tywaije kynakon morokon i'sano nunorykon ta. Moro ipotyry poko mo'karon Dioskuren tatynamon tu'ku kynatokon. ¹² Sirakuse 'wa tytunda'po po, oruwa kurita na'na we'i'po. ¹³ Moro wyino ro moro Sirakuse apotyry uringa'po mero ty'wa, na'na tunda'po Regium 'wa. Irombo koro'po ijary wyino pepeito wopy'po. Iwara oko kurita na'na we'i'po moro Puteoli 'wa tytundary poko. ¹⁴ Moro po ro na'na 'wa amykon Kristus wyinonokon epory'san. Mo'karon 'wa ro na'na ejuku'po oko-to'ima kurita na'na waito'me tokosaine. Morombo mero te moro Rome 'wa tytory a'mo'po na'na 'wa. ¹⁵ Moro na'na wopyry ekary eta'po mero ty'waine, mo'karon Rome ponokon Kristus wyinonokon wopy'san na'na epoje moro Forum Api 'wa, moro Tres Tabernae 'wa enapa. Ene'san mero ty'wa, Paulus 'wa Tamusi ety awonga'po. Iwepori'toma'po rapa.

Paulus wairy Rome po

¹⁶ Rome 'wa na'na tunda'po mero, inisanorymbo po ro Paulus emangapo'po i'waine mo'ko erandonen warinu pokono maro.

¹⁷ Irombo oruwa kurita pa'po me Paulus 'wa mo'karon Simosu jopotorykon ko'mapo'san ty'wa. Iwota'nanopy'san mero, ika'po i'waine: “Yja'sakarykon, yja'wan me e'i'pa we'i mo'karon ka'sakarykon poko, morokon kytangon emerykon poko enapa. Ise'me te Jerusalem po yjapyisen. Mo'karon Rome ponokon ainaka yjysen. ¹⁸ Mo'karon ro rypo ynondary 'se kynatokon, ymenga'ma'po wyino. Moro y'wa amy ywopoto'man oty kapy'po anepory'pa kynaisen. ¹⁹ Mo'karon Simosu te i'se'pa kynatokon. Iro ke ro mo'ko Rome pono jopoto 'wa ypoko a'wembono auranano yry man wairy ekarityry y'wa kynakon. Yja'sakarykon emendoto'me kapyn te moro wara we'i. ²⁰ Iro ke ro ajenerykon 'se we'i, ajerupato'ko'me y'wa. Moro Israel nimomokyry poko ero wara ymysen.” ²¹ Mo'karon Simosu wyka'san te i'wa: “Na'na apoko amy paio kareta anapo'i'pa ne'i Judea wyino. Amy paio ka'sakarykon enapa apoko yja'wan oty ekari'se opy'pa ne'i. ²² Awyino ro morokon awonumengato'kon etary 'se na'na man. Wararo irombo kari'na 'wa iporo waty moro asery omepano wairy ekarityry uku'san na'na.”

²³ Amy kurita yry'po i'waine ase'wa tyworupato'ko'me. Moro tynyry'san kurita pyime iwopy'san moro Paulus emandopo 'wa moro koromonombo ko'po. Tyturu'po maro moro Tamusi nundymary ekarityry a'mo'po i'wa. I'waine mo'ko Mesias me Jesus wairy amyikapory poko kyne'kujakon mo'ko Moses nimer'o'po omenano wyino, mo'karon Tamusi auran uku'ponamonymbo nimer'o'san

wyino enapa. Kokorombo poro moro imaroine tyworu-pary ko'manga'po i'wa. ²⁴ Amykonymbo moro auran amyikary 'se'pa kynatokon. Amykonymbo rapa te amyikary 'se'pa kynatokon. ²⁵ Iwara te ko'wu o'win e'i'pa mo'karon Simosu wonumengary we'i'po. Itorykon mero, ero wara noro Paulus wyka'po i'waine: “Iporo mo'ko Tamusi a'kary 'wa mo'ko Tamusi auran uku'ponenymbo Jesaja tau-ranano'po man mo'karon atangon 'wa, ²⁶ ero wara:

'I'tango mo'karon ero ponokon kari'na 'wa. Kaiko i'waine: ‘Mepanamata'ton ro rypo. Otyombo ro aneta'pa te maita'ton. Mo'po'ta'ton ro rypo. Otyombo ro anene'pa te maita'ton.’ ²⁷ Mo'karon ero ponokon kari'na turu'san irombo tyja'nata man. Typanaja'nata mandon. Tanurukon tatapuje i'waine man. Iwara oty anene'pa kynaita'ton. Oty aneta'pa kynaita'ton. Oty anukuty'pa ituru'san kynaitan. Tamamyrykon anu'ma'pa kynaita'ton. Anikura'ma'paine waitake.’

²⁸ “Iro ke ko'wu mo'karon Simosu me e'i'non 'wa moro Tamusi 'wa kari'na unendo'kon oka ene'pory uku'toko. Mo'karon ro kynepanamata'ton.” ²⁹ *

³⁰ Oko siriko imero Paulus emamy'po moro aseke tynepemary auto ta. Moro jako ro pa'poro mo'karon tatawanamon ewa'mato. ³¹ Moro Tamusi nundymary ekaroto. Mo'ko Jopoto Jesus Kristus ekary poko kari'na emepato enari'ma, a'koto'pa enapa.

^{28:26} Jesaja 6:9-10 (LXX) * ^{28:29} Amykon 'wa ero po tymero man: Ero wara ika'po wyino, mo'karon Simosu wyto'san tywosauranakarykon ta.

Asery Tamusi kareтары
New Testament in Carib (NS:car:Carib)

copyright © 2010 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Carib

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Carib

car

Suriname

Copyright Information

© 2010, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Carib

© 2010, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective

copyright owners.

2014-04-22

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 14 Jun 2022 from source files dated 2 Jun 2022

b3160da0-ac2a-5756-946f-ceb4b4d56e4f